

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BAĞLANMA STİLLERİ VE
MÜZİK PERFORMANS KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİ

YAĞMUR ARSLAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN, 2024
MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BAĞLANMA STİLLERİ VE
MÜZİK PERFORMANS KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİ

YAĞMUR ARSLAN
ORCID NO: 0000-0003-2785-1043

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. HAMİT YOKUŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZİRAN, 2024
MUĞLA

JÜRİ ONAY SAYFASI

Yağmur ARSLAN tarafından hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Hamit YOKUŞ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Jüri Başkanı / Tez Danışmanı

Doç. Dr. İsmail SINIR

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Üye

Prof. Dr. Banu ÖZEVİN

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Üye

Tez savunma tarihi: 28/06/2024

Bu tez Müzik Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Şevki KÖMÜR

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki” başlıklı Yüksek Lisans Tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 28 /06 /2024

Yağmur ARSLAN

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BAĞLANMA STİLLERİ VE MÜZİK PERFORMANS KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

YAĞMUR ARSLAN

Yüksek Lisans Tezi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hamit YOKUŞ

Haziran 2024, 112 sayfa

Bağlanma kuramı, bireyin kendisi için önemli olan diğer bireylerle duygusal bağ kurma eğiliminin nedenlerini açıklayan bir yaklaşımdır. Müzik performans kaygısı ise sanatçının dinleyici karşısında performansının bozulacağına dair süreklilik gösteren ve açıklanamayacak ölçüde endişe duyması hali olarak tanımlanabilir. Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve araştırma kapsamında belirlenen boyutlar çerçevesinde değerlendirmektir.

Araştırma korelasyonel model türlerinden keşfedici korelasyonel model çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini oransız küme örnekleme yöntemi ile belirlenen 8 üniversitenin eğitim fakültelerine bağlı olan güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 3, 4 ve 4+ sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n= 318). Araştırmanın veri toplama araçları Erzen (2016) tarafından geliştirilen “Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği”, Kenny (2004) tarafından geliştirilen ve Özevin-Tokinan (2013) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri” dir. Araştırmada öğrencilerin demografik özellikleri ile veriler ise araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” ile elde edilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde; katılımcıların Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri ile Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterinden aldıkları puanların demografik değişkenler açısından farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin gerçekleştirilen ölçümlerde “cinsiyet” bağımsız örneklem t-testi, “üniversite”, “sınıf”, “anne öğrenim düzeyi”, “baba öğrenim düzeyi” ve “ailenin ekonomik düzeyi” ölçümlerinde ise tek yönlü varyans analizi

kullanılmıştır. Müzik Performans Kaygısı ile Bağlanma Stilleri korelasyona Pearson korelasyon katsayısı ile bakılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde orta düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Demografik değişkenler açısından araştırma sonuçlarına göre, cinsiyet değişkeni açısından müzik performans kaygı düzeyleri ve bağlanma stilleri birbirinden anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Sınıf değişkeni açısından müzik performans kaygısı envanteri puanlarının anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Bağlanma stili puanları ile sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Anne öğrenim düzeyi değişkeni açısından bağlanma stilleri puanlarında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Diğer taraftan müzik performans kaygısı envanteri puanları ile anne eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Baba öğrenim düzeyi değişkeni ile bağlanma stili puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Öte yandan Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ile baba öğrenim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ailenin gelir düzeyi değişkeni açısından müzik performans kaygı düzeyleri ve bağlanma stilleri birbirinden anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar alanyazın çerçevesinde tartışılmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: müzik öğretmeni adayları, bağlanma stilleri, müzik performans kaygısı

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN ATTACHMENT STYLES AND MUSIC PERFORMANCE ANXIETY LEVELS OF MUSIC TEACHER CANDIDATES

Yağmur ARSLAN

Master Thesis, Department of Music Education

Supervisor: Prof. Dr. Hamit YOKUŞ

June 2024, 112 pages

Attachment theory is an approach that explains the reasons for an individual's tendency to form emotional bonds with other individuals who are important to them. Music performance anxiety, on the other hand, can be defined as the artist's persistent and inexplicable anxiety that his/her performance will deteriorate in front of the audience. The aim of this study is to examine the relationship between music teacher candidates' attachment styles and their music performance anxiety levels and to evaluate them within the framework of the dimensions determined within the scope of the research.

The research was conducted within the framework of the exploratory correlational model, one of the correlational model types. The sample of the research consists of 3, 4 and 4+ grade students studying in the music education departments of the fine arts education departments affiliated to the faculties of education of 8 universities determined by disproportionate cluster sampling method (n= 318). The data collection tools of the study are "Three Dimensional Attachment Styles Scale" developed by Erzen (2016), "Kenny Music Performance Anxiety Inventory" developed by Kenny (2004) and adapted into Turkish by Özevin-Tokinan (2013). In the study, data on the demographic characteristics of the students were obtained with the "Personal Information Form" created by the researcher. In the analysis of the research data; "gender" independent sample t-test was used in the measurements regarding whether the scores of the participants' Three Dimensional Attachment Styles and Kenny Music Performance Anxiety Inventory differed in terms of demographic variables, and one-way analysis of variance was used in the measurements of "university", "class", "mother's education level", "father's education level" and "family economic level".

Pearson correlation coefficient was used to correlate Music Performance Anxiety and Attachment Styles. According to the results of the research, it was determined that there was a moderate negative relationship between Kenny Music Performance Anxiety inventory and secure attachment style scores, and a moderate positive relationship between anxious ambivalent attachment style scores.

According to the results of the research in terms of demographic variables, it was determined that music performance anxiety levels and attachment styles differed significantly from each other in terms of gender variable. It was determined that music performance anxiety inventory scores differed significantly in terms of class variable. No significant difference was found between attachment style scores and class variable. A significant difference was found in attachment styles scores in terms of mother's education level variable. On the other hand, no significant difference was found between music performance anxiety inventory scores and mother's education level variable. No significant difference was found between attachment style scores and father's education level. On the other hand, a significant difference was found between Kenny Music Performance Anxiety inventory and father's education level. It was determined that music performance anxiety levels and attachment styles differed significantly from each other in terms of family income level variable. The results obtained in the study were discussed within the framework of the literature and some suggestions were made.

Keywords: music teacher candidates, attachment styles, music performance anxiety.

ÖN SÖZ

Müzik öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri alan gereği sahneyle yakın bir ilişki içinde olduğu söylenebilir. Fakat bazı adaylar için sahne deneyimi olumlu olmaktan uzaklaşıp korku ve kaygı duygularına dönüşebilir. Bu sebeple sahne ve performans kaygısını düzenli olarak yaşayan müzik öğretmeni adaylarının verimliliği düşebilir. Bu durum onların sanatsal ve akademik gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilir. Performans kaygısı sosyal kaygının bir alt tipi olarak görülmektedir. Bu bakımdan sahnedeki müzik öğretmeni adaylarının kronik olarak kaygı yaşamalarına sosyal kaygı da denilebilir. Sosyal kaygının bağlanma stilleriyle ilişkili olduğu söylenebilir. Bu kapsamda müzik öğretmenliği adaylarının performans kaygılarıyla bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi bilmeleri onlara katkıda bulunabilir. Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konulması bakımından gerçekleştirilecek ilk çalışma olması çalışmayı özgün kılmaktadır. Ayrıca araştırmanın, bu çerçevede bundan sonra gerçekleştirilecek araştırmalara rehberlik etmesi açısından önemli olduğu söylenebilir.

Yüksek lisans eğitimimde müzik eğitimi alan derslerinde ve tezin hazırlanması sürecinde akademik desteğini bizlerle paylaşan Sayın Prof. Dr. Hamit YOKUŞ'a, yüksek lisans eğitimim süresince bilimsel araştırma bilgilerini ve araştırma etiğini bizlere içtenlikle aktaran Sayın Doç. Dr. Tuba YOKUŞ'a ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Müzik Eğitimi Bilim Dalı'ndaki bütün öğretim üyelerine;

Bana her zaman bir baba gibi yaklaşan ve maddi manevi arkamda duran gizli kahramanım kıymetli dedem Ramazan ŞAHİN'e, ben bu noktaya gelene kadar bana hem annelik hem de babalık yapan, yaşamımdaki ilk ve en değerli bağlanma figürüm olan annem Demet ŞAHİN'e, fikirleriyle bakış açımı genişleten ve araştırmamı kendi araştırması gibi görüp destek veren sevgili Melih Onur BOZ'a teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANI	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar DİZİNİ	xiv
ŞEKİLLER DİZİNİ	xvi
KISALTMALAR DİZİNİ	xvii
EKLER DİZİNİ	xviii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	5
1.3. Araştırmanın Amacı	5
1.4. Araştırmanın Önemi	6
1.5. Araştırmanın Varsayımları	7
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.7. Tanımlar	8

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuklukta Bağlanma ve Gelişimi	9
2.2. Bağlanma Kuramları.....	13
2.2.1. <i>Mary Dinsmore Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli</i>	14
2.2.2. <i>Hazan ve Shaver'in Üçlü Bağlanma Modeli</i>	15
2.2.2.1 Güvenli Bağlanma	15
2.2.2.2. Kaçınan Bağlanma	15
2.2.2.3. Kaygılı-Kararsız Bağlanma.	15
2.2.3. <i>Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli</i>	16
2.3. Yetişkinlikte Bağlanma	18
2.4. Kaygı Tanımı.....	19
2.5. Kaygının Belirtileri	20
2.6. Kuramsal Bakış Açısıyla Kaygı	21
2.6.1. <i>Psikanalitik ve Psikodinamik Kuram</i>	21
2.6.2. <i>Davranışsal Kuram</i>	22
2.6.3. <i>Bilişsel Kuram</i>	23
2.6.4. <i>Varoluşçu Kuram</i>	23
2.7. Kaygının Türleri.....	24
2.7.1. <i>Sürekli Kaygı</i>	24
2.7.2. <i>Durumluk Kaygı</i>	25
2.7.3. <i>Sosyal Kaygı</i>	25
2.7.4. <i>Performans Kaygısı</i>	27
2.7.5. <i>Müzik Performans Kaygısı</i>	28

2.8. İlgili Yurt İçi Araştırmalar	29
2.9. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar	41

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)	43
3.2. Evren ve Örneklem	44
3.3. Veri Toplama Araçları.....	46
3.4. Verilerin Toplanması	48
3.5. Verilerin Analizi	49

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ile Demografik Değişkenler Açısından Farklılıklara İlişkin Elde edilen Bulgular	51
4.1.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Üniversite Değişkeni Açısından İncelenmesi	51
4.1.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi	53
4.1.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Sınıf Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	53
4.1.4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	54
4.1.5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	55
4.1.6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Ailenin Gelir Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	56
4.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeyleri ile Demografik Değişkenler Açısından Farklılıklara İlişkin Elde edilen Bulgular	56

4.2.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Üniversite Değişkeni Açısından İncelenmesi	57
4.2.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	59
4.2.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Sınıf Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	60
4.2.4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	61
4.2.5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi.....	62
4.2.6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Ailenin Gelir Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi	64
4.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ile Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular	66

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	68
5.2. Öneriler	78
KAYNAKÇA.....	80
EKLER	98

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Demografik Özellikleri.....	45
Tablo 2. Ölçek Puanlarına İlişkin Özet İstatistikler ve Güvenirlik Analizi.....	49
Tablo 3. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Üniversiteye Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	51
Tablo 4. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	53
Tablo 5. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	53
Tablo 6. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	54
Tablo 7. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	55
Tablo 8. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	56
Tablo 9. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Üniversiteye Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	57
Tablo 10. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	59
Tablo 11. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	60
Tablo 12. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	61
Tablo 13. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	62
Tablo 14. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular.....	64

Tablo 15. *MPK ile BS Ölçek Puanlarının Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular*..... 66

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Dörtlü Bağlanma Modeli</i>	Sayfa 16
--	--------------------

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltmalar	Açıklamalar
AİBÜ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
BS	Bağlanma Stilleri
BUÜ	Bursa Uludağ Üniversitesi
DEÜ	Dokuz Eylül Üniversitesi
GÜ	Gazi Üniversitesi
HRÜ	Harran Üniversitesi
K-MPKE	Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri
MPK	Müzik Performans Kaygısı
MSKÜ	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
NEVÜ	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
PAÜ	Pamukkale Üniversitesi
TRÜ	Trabzon Üniversitesi
ÜBBSÖ	Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği
YYÜ	Yüzüncü Yıl Üniversitesi

EKLER DİZİNİ

Sayfa

Ek 1. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği.....	99
Ek 2. Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri	100
Ek 3. Uygulama Yapılan Üniversitelerin Uygulama İzinleri	102
Ek 4. Ölçek İzinleri	111

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu çerçevesinde, bağlanma kavramı, bağlanma stilleri, kaygı, sosyal kaygı, performans kaygısı ve müzik performans kaygısına değinilmiştir; bu doğrultuda araştırmanın problem cümlesine, araştırmanın amacına, önemine, varsayımlara, sınırlılıklara ve araştırma kapsamında yer alan tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

İnsan doğası gereği sosyal bir varlıktır ve kendi türüyle etkileşim içinde yaşar. İsteklerini ve ihtiyaçlarını 4, 4.5 yaşından itibaren konuşarak dile getirir. Fakat bebekler dünyaya geldikleri zaman iletişim kuramazlar ve bu sebepten dolayı bakım ihtiyaçlarını karşılayamazlar. Bakım ihtiyaçlarını karşılayamayan bebek ona bakım verecek olan kişinin yardımına muhtaçtır. Bu muhtaçlık durumundan dolayı bebekle bakım veren kişi arasında güçlü bir ilişki oluşur. Bu ilişkiye bağlanma adı verilir.

“Bağlanma, çocuk ve çocuğa bakım veren kişi arasında gelişen, çocuğun bakım veren kişiyle ilişki kurması, onu araması ve ona yönelik yakınlık arayışı davranışlarında bulunmasıyla kendini gösteren, özellikle stres durumlarında belirginleşen, devamlılığı olan ve yaşam boyu süren duygusal bir bağ olarak tanımlanmaktadır” (Erözkan, 2011, s. 61). Bağlanmanın temellerinin ilk bakım verenimizle kurulduğu söylenebilir. Bakım veren ve bebek arasında kurulan ilişkinin yetişkinlik hayatına da etki gösterebileceği düşünülebilir. Bu bakımdan ilk bakım verenle ilişkinin önemli olduğu varsayılabilir.

Bağlanmanın oluşma evresinde 0-2 yaş aralığı önemlidir. Bebeğin dünyaya geldikten sonra annesinin teniyle olan teması, onu temel yaşam kaynağı olarak görmesi ve anne memesiyle kurduğu ilişki bağlanmayı başlatır. Bebeklerin istek ve ihtiyaçlarına karşı annenin verdiği tepki ile bebeğin bunu algılama ve deneyimleme şekline bağlı olarak bağlanma şekillenir (Zdolska-Wawrzkiwicz, 2020). Bebekler doğumdan sonra konuşamadıkları için ilk olarak bakım verenle tensel temasa geçerler. Bu tensel temas sonucu bebeğin bağlanma örüntüleri şekillenmeye başlar. Yeni doğan bebeğin, hayatının ilk dokuz ayında birincil bakım vereniyle kurduğu iletişimler (meme emme, göz teması, ağlamak) bağlanma davranışları olarak tanımlanabilir (Karataş, 2017). Bağlanma örüntülerinin yaşamın ilk dokuz ayında şekillenmeye başladığı varsayılırsa, bebeğin sağlıklı bağlanabilmesi için bu sürecin önemli olduğu düşünülebilir.

Bireyin bebeklik döneminde bağlanma figürüyle kurduğu ilişkinin, yetişkinlik hayatındaki davranışlarında önemli bir belirleyici olduğu öne sürülmektedir (Batıgün ve Büyükşahin, 2008). Bu sebeple bebeğin kendisine tutarlı ve sevgi dolu bir yaklaşım sergileyecek bağlanma figürlerine ihtiyacı olduğu söylenebilir. Bowlby'e (1969) göre bebeğin bakım veren kişiyle yaşadığı sağlıklı ve güvenli ilişki, bebeğin kendisi ve diğerleri için olumlu duygular yaşamasını sağlar (akt. Köse, 2021). Aynı şekilde bebeğin bakım verenle yaşayacağı sağlıklı ve güvensiz yaşantılar, bebeğin yetişkinlik hayatında endişe, kaygı gibi olumsuz duyguların oluşmasına sebep olabilir. John Bowlby (1958) tarafından bulunan bu kuramın adına bağlanma kuramı veya bağlanma teorisi de denilebilir.

Bağlanma teorisi ilk olarak 1965 yılında John Bowlby tarafından keşfedilmiştir. İlerleyen yıllarda Ainsworth ve arkadaşları tarafından geliştirilmeye devam etmiştir (Keskin ve Çam, 2007). Bartholomew ve Horowitz (1991) geliştirdiği Dörtlü Bağlanma Model'inde bağlanma kavramını güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkulu bağlanma olarak sınıflandırmıştır. Erzen (2016) ise bireylerin bağlanma stillerini ölçmeye yönelik gerçekleştirdiği çalışması kapsamında bağlanma stillerini güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma olmak üzere üç boyutta ele almıştır.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) 1950 yılında John Bowlby'yi Londra'daki evsiz çocukların ruhsal sağlığı üzerine bir bildiri sunmak üzere çağırmıştır. Bu çağrı, erkek çocukların erken anneden ayrılmalarıyla daha sonraki suçluluk duyguları arasında olumlu ve güçlü bir ilişkinin varlığına işaret eden "Kırkdört çocuk hırsız: Kişilikleri ve yaşamları" konulu makalesinin yayınından sonra gerçekleşmiştir (Hazan ve Shaver,

1994). Rapor bulgularında, bebeğin yaşamının ilk üç yılında birincil bakım veren kişiden yoksun kalmasının hem fiziksel hem de ruhsal hastalıklara yatkın olmasına yol açtığı ifade edilmektedir (Uzun, 2017). John Bowlby 1950 yılında Londra'ya gittiğinde, bebeklerin bakım vereninden yoksun kalmasının onların yetişkinlik hayatlarında da hastalıklara ve sorunlara yol açabileceğini gözlemlemiştir.

Bowlby'e (1969) göre bebek kendisini güvende hissederse ve duygusal ihtiyaçları karşılanırsa ileriki dönemlerde kendisini sevmeye ve onay görülmeye layık bulacaktır. Bunun sonucunda hayatına giren insanları ve dünyayı güvenli bir yer olarak görecektir (akt. Çalışır, 2009). Çocuk güvende hissettiği zaman kendisine, ailesine ve sosyal çevresine de güvenecektir. Çocuğun güven duygusunun artmasıyla, kaygı düzeyinin de azaldığı söylenebilir.

Bağlanma teorisine göre, kaygı bozukluklarının, özellikle sosyal kaygının temelinde güvensiz bağlanma yapısı vardır. Sosyal kaygı ve kaçınma davranışı olan bireylerin özerkliğin olduğu dönemlerde annesinin sevgisini kaybetme korkusu yaşadıkları belirlenmiştir (Leichsenring ve diğerleri, 2007). Birincil bakım vereninden gerekli güven duygusunu tamamlayamayan çocuğun, yetişkinlik yaşamında sosyal kaygı yaşaması beklenebilir. Depresyon, agorafobi ve borderline gibi bozuklukların ayrılma kaygısıyla yakından ilişkisi olduğu söylenebilir (Tüzün ve Sayar, 2006). Çocuk birincil bakım vereninden güven ve sevgi duygularını tamamlayamazsa, yetişkinlik hayatında birçok psikolojik hastalıkla uğraşmak durumunda kalabileceği söylenebilir.

Hazan ve Shaver'e (1994) göre çocuğun birincil bakım veren kişiyle uzun süre ayrı kalması sosyal ortamdan soyutlanma veya geri çekilmeyle sonuçlanabilir. Birincil bakım verenin çocuktan uzak kalması veya ihtiyaçlarını karşılamamasının sonucunda, çocuk uzun süre kendisini sosyal soyutlama ve geri çekilme durumunda bırakabilir. Bu bakımdan sosyal fobinin temellerinin bu aşamada atılabileceği düşünülebilir. Sosyal fobisi olan insanların temel bakıcıyla olan ilişkisinde gelişen iç nesne (object) temsilcileri (representations) utandıran, eleştiren, küçümseyen, alay eden, ilgisiz bırakan nesnelere

(Türkçapar, 1999). Çocuklarda erken yaşlarda oluşan bu duygu ve düşünceler, olumlu bir sosyal çevreyle düzeltilmezse sosyal fobinin başlangıcını oluşturabileceği düşünülebilir.

“Bakıcının çocuğa göstereceği tepkilerin kalitesine bağlı olarak, etkinleşen bağlanma sistemi ya bakıcı ile temasın yeniden kurulmasını ve ilişkinin onarılmasını kolaylaştırır ve böylece hissedilen güvenlik sağlanır ya da sonuçta çocukta kaygı ve huzursuzluk yaratacak olan ayrılığı protesto tepkileri ortaya çıkar” (Derin, 2017, s. 6). Bu sebeple bakıcı güvenlik duygusunu sağlayamazsa çocuk kendisini tehdit altında ve güvensiz hissedebilir.

Sosyal kaygı bireyin sosyal çevresi tarafından incelenmesi ve değerlendirilmesinden korkmasıdır. Bireyin bu korkusunun arkasında gülünç duruma düşebileceği ve alay edilebileceği davranışlar sergileme korkusu vardır (Çimen, 2001). Sosyal kaygısı olan kişilerin sosyal ortamlarda veya performans gerektirecek durumlardan olumsuz etkilendiği söylenebilir. Birey değerlendirilebileceği sosyal ortamlarda bulunmaktan istikrarlı bir şekilde kaçınabilir. Bunun sebebi kişinin başkaları tarafından izlenirken kendisini kaygılı hissetmesidir.

Sosyal kaygı bozukluğunun alt türü olan performans kaygısına sanatçılarda sıklıkla rastlanmaktadır. Fazla performans kaygısı konsantrasyon bozukluklarına, unutkanlıklara, agresifliğe ve fiziksel ağrılara sebep olabilir. Bu durumun sonucunda sanatçı sahneye çıkmaktan kaçınabilir (Kafadar, 2009). Bu sebeple yoğun performans kaygısının sanatçıyı fiziksel ve ruhsal olarak negatif etkilediği düşünülebilir.

Performans kaygısı sınava girme ve topluluk önünde konuşmaya yönelik durumlarda gerçekleşebilir. Aynı zamanda sahne performansı gerektiren bölümlerde de olabilir. Nedenleri ise bilinçaltıyla alakalı psikolojik bir sorundur (Kenny ve diğerleri, 2011). Müzik öğretmeni adayları öğrenim gördükleri alan ve eğitim süreçlerindeki uygulamalar çerçevesinde, sınavlarda ve sahnede performans sergilemek durumunda kalırlar. Bu bağlamda performanslarını çeşitli etkinliklerde sergilemeleri beklenen müzik öğretmeni adaylarının bu süreçlerde performans kaygısı yaşamaları olası bir durumdur. Fakat bu durum bazı adaylarda performansı zedeleyecek şekilde artış gösterebilir. Çimen’e (2001) göre sahneye ve topluluk karşısına çıkmak çoğu müzisyen üzerinde bir kaygı oluşturmakta, bazı müzisyenler bu kaygının altında kalarak konserlerde başarı kalitelerini düşürmektedir.

“Performans kaygısının fizyolojik, bilişsel ve psikolojik nedenlerini ve bu nedenleri yaratan sebepleri irdelemek öğrenci ve eğitimcilerin altta yatan sorunları betimlemesini, bu sayede sorunları gidermek üzere çalışmalar yapılabilmesini sağlayabilir” (Özevin-Tokinan, 2013, s. 55-56). Bu görüşlerden yola çıkarak, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi araştırmaya değer görülmüştür. Müzik öğretmeni adaylarına yönelik bu kapsamda gerçekleştirilmiş bir çalışmaya ise alanyazında rastlanılmamıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi, “Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?” olarak belirlenmiştir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile demografik değişkenleri (üniversite, cinsiyet, sınıf, ailenin öğrenim durumu, ailenin ekonomik düzeyi) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyleri ile demografik değişkenleri (üniversite, cinsiyet, sınıf, ailenin öğrenim durumu, ailenin ekonomik düzeyi) arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Bowlby (1969) tarafından tanımlanan bağlanma kuramı, hayatın ilk yıllarında çocuk ve birincil bakım veren kişi arasında var olan ve gelişen ilişkilere dayanmaktadır. Ayrıca bu kuram, kişilerin kendileri için önemli olan insanlarla kuvvetli duygusal bağlar kurma eğiliminin sebeplerini de söylemektedir. Bebek birincil bakım verenle arasındaki ilişkiye göre, kendine ve başka bireylere karşı yargılar ve değerlendirmeler oluşturan zihinsel modeller geliştirmektedir (Akbağ ve Erden-İmamoğlu, 2010). Bu bakımdan çocuğun bakım vereniyle kurduğu duygusal bağın, ilerideki duygusal ve sosyal yaşantısını da etkilediği söylenebilir.

Bağlanma yaşamın ilk aylarında gelişmesine rağmen yaşamın sonraki yıllarını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyerek, hayat boyunca sosyal ilişkilerin gelişiminin temelinde yer alır (Akdağ-Turan, 2011). Buna göre bağlanmanın sosyal ilişkilerimiz açısından önemi olduğu söylenebilir. Güvensiz bağlanmaya sahip olan kişiler yaşamlarında sosyal, akademik ve mesleki açıdan birçok sorunla karşılaşabilirler (Doksat- Güvender ve Demirci- Çiftçi, 2016). Bu sorunlardan birinin de sosyal kaygı bozukluğu olduğu düşünülebilir.

Sosyal fobiyi diğer rahatsızlıklardan ayıran en önemli özellik kişinin içsel dünyasında oluşturduğu gerçek veya gerçek olmayan ortamlarda, başka bireyler tarafından değerlendirilme ihtimalinin bulunmasıdır. Bu sebepten dolayı sosyal fobi, “değerlendirilme kaygısı” olarak adlandırılabilir (Beck ve Emery, 2005). Sosyal kaygı bozukluğu bireyin değerlendirilme ihtimalinin olması durumunda dahi tetiklenebilir. Bu bakımdan bireyin sosyal kaygı yaşamaması için sosyal ortamlarda bulunmasına gerek olmadığı söylenebilir.

Sosyal fobi, kaygı, korku ve panik duygularına neden olarak şiddetli boyutlara gelebilir. Ayrıca içerisinde performans sergilenmesi gereken meslek dalları için de önemli sorunlara yol açabilir. Bu sebepten dolayı performans kaygısı, sosyal kaygı bozukluğunun alt türü olarak da tanımlanır (Barbar ve diğerleri, 2014). Sosyal kaygının bir alt türü olan performans kaygısını müzisyenlerin de yaşadığı söylenebilir.

Müzisyenlerin ve müzik öğretmeni adaylarının konser ve sınav gibi çalgı performanslarını gösterecekleri alanlar, onların müziksel gelişimleri için kritik bir önem taşır. Bu doğrultuda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve kaygı düzeyleri

performans gösterecekleri alanlarda onların müziksel gelişimleri üzerinde etki eden faktörler olarak değerlendirilebilir. Müzik öğretmeni adaylarının öğrencileriyle de bağlanma ilişkisi kurduğu söylenebilir. Bu noktada güvenli bağlanan müzik öğretmeni adayları öğrencilerine de güvenli bağlanabilir ve daha sağlıklı ilişkiler kurabilir. Bu ilişkiler neticesinde öğretmen adayları daha nitelikli dersler işleyebilir ve daha sağlıklı nesiller yetiştirebilir. Bu düşüncelerden yola çıkarak müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi araştırılmaya değer görülmüştür. Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya konulması bakımından gerçekleştirilecek ilk çalışma olması çalışmayı özgün kılmaktadır. Ayrıca araştırmanın, bu çerçevede bundan sonra gerçekleştirilecek araştırmalara rehberlik etmesi açısından önemli olduğu söylenebilir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışma kapsamında,

1. Araştırma için seçilen örneklemin evreni temsil edebilecek yeterlikte olduğu,
2. Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının seçilen örneklem için geçerli ve güvenilir olduğu,
3. Katılımcıların araştırma kapsamında kullanılan ölçme araçlarına içtenlikle cevap verdikleri varsayılmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, 2023-2024 eğitim-öğretim yarıyılı bahar yarıyılında eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören lisans 3, 4 ve 4+ sınıf öğrencileri ile,
2. Toplanan veriler ölçme araçlarında yer alan ifadelerle,
3. Araştırmada yer verilen alanyazında ulaşılabilen kaynaklar ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Bağlanma: “Bağlanma, çocuk ve çocuğa bakım veren kişi arasında gelişen, çocuğun bakım veren kişiyle ilişki kurması, onu araması ve ona yönelik yakınlık arayışı davranışlarında bulunmasıyla kendini gösteren, özellikle stres durumlarında belirginleşen, devamlılığı olan ve yaşam boyu süren duygusal bir bağıdır” (Erözkan, 2011, s. 61).

Bağlanma Stilleri: Bağlanma kuramı, insanların kendileri için önemli olan kişilerle güçlü duygusal bağlar kurmasının nedenlerini açıklayan bir yaklaşımdır. Duygusal bağ kurma eğilimi ve gereksinimi, bebeklerin hayatlarını sürdürmeleri için gereklidir (Dönmez, 2000).

Kaygı: “Kaygı, bir tehdit altında hissedilen korku ve gerginlik durumu olarak ifade edilebilir” (Büyüköztürk, 1997, s. 453).

Müzik Performans Kaygısı: “Müzik performans kaygısı psikolog Paul Salmon tarafından dinleyici karşısında performansın bozulması ve/veya performansın bozulacağına dair süreklilik gösteren ve stres yaratan, kişinin yetenek, eğitim ve hazırlık süresi göz önünde bulundurularak açıklanamayacak ölçüde bir endişe duyulması halidir” (Valentine, 2003; akt: Özevin-Tokinan, 2013).

Performans Kaygısı: Performans kaygısı insanın tanımadığı kişilerin önünde performans sergilerken kendini kontrol altına alamaması, hata yapacağını ve küçük düşeceğini düşünmesi ile ilgili düşüncelerle ortaya çıkan psikolojik bir kaygı türüdür (Cox ve Kenardy, 1993).

Sosyal Kaygı: “Sosyal fobi bireyin başkaları tarafından değerlendirilebileceği durumlardan sürekli bir şekilde korkmasıdır. Ayrıca kişinin aşağılanacağı, utanç duyacağı ya da gülünç duruma düşebileceği biçimde davranacağından korkması durumudur” (Dilbaz, 1997).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu başlığın altında çalışmanın içeriğine ilişkin kuramsal çerçeve sunulmuştur. İlk olarak çocuklukta bağlanma ve gelişimi, bağlanma kuramları ve yetişkinlikte bağlanma modelleri kavramları ele alınmıştır. Kavramın ne olduğu ve kuramsal yapısı açıklanmıştır. Daha sonra kaygı kavramı, kaygının belirtileri, kaygıyla ilgili kuramsal yaklaşımlar ve kaygı türlerine ilişkin kuramsal çerçeveye yer verilmiştir. Son olarak, uluslararası ve ulusal alanyazın çerçevesinde bağlanma stilleri ve müzik performans kaygısı ile ilgili gerçekleştirilen araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Çocuklukta Bağlanma ve Gelişimi

Bebekler dünyaya geldiklerinde temel ihtiyaçlarını karşılayamaz durumdadır. İhtiyaçlarını karşılayamadıkları için bebeklerin ona bakım verecek kişiye muhtaç olması kaçınılmazdır. Bu muhtaçlık durumundan dolayı bebek ile bakım veren arasında özel bir bağ oluşur. Bu bağ bebeğin hayatta kalma duygusuyla harekete geçerek birincil bakım vereniyle kurduğu bağıdır.

Storebø ve diğerleri (2016) bağlanma kavramını bebeğin açlık, korku, ayrılık gibi endişe verici duygular yaşadığında güvenli dayanak olarak gördüğü ve temel güven duygusunu deneyimlediği birincil bakım vereniyle arasında kurduğu duygusal ilişki olarak ifade etmiştir. “Bakım veren ve bebek arasında kurulan güçlü, olumlu ve güvenli bağlar bebeğin duygusal ve zihinsel gelişiminin sağlıklı ilerlemesini sağlamaktadır” (Can-Küle, 2022, s.13). Bu sebepten dolayı bakım verenin yaklaşımının ve aralarında sağlıklı ilişkiler kurma çabasının bebeğin gelişimi açısından önem arz ettiği varsayılabilir.

Çocukların bağlanma süreci belli aşamalardan oluşmaktadır. Bağlanma bebek dünyaya geldikten sonra başlar ve başı döndürme, parmak emme ve anneye yönelme davranışları ile devam eder. Doğumdan sekiz hafta sonra bebek birincil bakım verenine yönelmeye başlar. Bu süreçte, bakıcısı ile göz teması kurar, ona gülümseyerek tepki verir ve bu davranışlar ile bebek kendisini huzurlu, güvenli hisseder (Sadock ve Sadock, 2011). Bağlanma bebeğin hayatında yedinci aydan sonra şekillenmeye başlar. Bu aşamada bebek ilgisini birincil bakım verenine odaklar. Süreç kapsamında bebeklerin şekillenmeye başlayan davranış örüntüleri, tanımadığı birini gördüğünde korku, endişe veya kaçınma davranışlarına dönüşebilir (Joseph, 1992). Bebek 1 yaşına girdiğinde çevresindeki insanlara karşı güven ya da güvensizlik duyguları yavaş yavaş oluşmaya başlar. Çocukluk evresinde sosyal çevre ile güven ilişkisini oluşturamayan ve kendi güvenini kazanamayan çocukların bu duyguyu daha sonra kendiliğinden kazanması zor olabilmektedir (Geçtan, 2015). Bağlanma şekillenmeye başladıkça bütün ilgisi annesinde olan bebek süreçle birlikte sosyalleşmeye başlar. Bu aşamanın sağlıklı ilerlemesi çocuğun sosyal yaşantısı için önemlidir.

Bağlanma yalnızca çocukluk ile sınırlı olmayıp yaşam boyu sürer. İlk temel ilişki olan anne çocuk ilişkisi sonraki yaşam dönemlerindeki bağlanmalar için örnek olur (Ontai ve Thompson, 2002). Bu sebepten dolayı anne çocuk ilişkisinin bebek büyüdüğünde sosyal çevre ve yetişkin ilişkisine dönüştüğü söylenebilir. Diğer bir deyişle bağlanmadaki temel ilke bebeğin temel bakım vereniyle kurduğu iletişim ve bağın bebeğin hayatı boyunca yaşamının her alanını (romantik ilişkiler, iş yaşamı ya da eğitimsel yaşam vb.) şekillendireceği düşünülmektedir (Solmuş, 2010). Bağlanma sürecinin hayatımızın her alanında bizi etkilediği söylenebilir.

Ainsworth ve Bowlby (1991) bebek bağlanmasını güvenli, kaçınan ve endişeli (kararsız) olarak üç sınıfa ayırmıştır.

Güvenli bağlanmada bebeğin fiziksel ve duygusal gereksinimleri karşılanmıştır. Annesi uzaklaştığında kaygı duyan bebek, annesinin yanına geri dönmesiyle birlikte sakinleşir ve rahatlar. Güvenli bağlanan bebek etrafını tanımak ister ve ötekilerle iletişime geçme isteği duyar (Hortaçsu, 2012). Güvenli bağlanan bebek annesinin yanından uzaklaşmasından kaygılanır fakat annesi tekrar yakınlaştığında sakinleşip etrafını keşfetmeye devam edebilir. Güvenli bağlanma stilinde bebek negatif ya da korkabileceği olaylarla karşılaşursa ebebeynlerinin (veya anne-baba figürünün) ulaşılabilirliği konusunda endişe duymaz. Bu güven duygusundan dolayı bebek etrafını

keşfetme konusunda istekli ve cesur hisseder. Güvenli bağlanma tarzı bakım verene kolay bir şekilde ulaşılabilir olmakla, çocuğunun duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarına karşı duyarlı olmakla ve çocuk koruma aradığında sevgi dolu bir şekilde cevap verici olmakla desteklenir (Bowlby,1988). Arsu ve Arsu (2013) güvenli bağlanan bebeklerin ebeveynlerinden şüphe duymağını bundan dolayı kaygılanmayıp daha cesur ve keşfedici olduğunu söylemiştir. Güvenli bağlanmış çocuklar annesi yanında olmadığına bile onun koruyuculuğu ile beraberdir. Güvenli bağlanmada bebek annesini özlemle arıyor ve anne odaya geri geldiğinde ona yakınlık gösterme ihtiyacı duyuyorsa ve ardından oyuna dönüyorsa bu güvenli bağlanma olarak isimlendirilmektedir. Bebeklerinin iletişim ve mesajlarına duyarlılık sergileyen annelerin davranışları ile bu şekilde davranan bebek örtüştürülmüştür (Ainsworth ve diğerleri, 1978). Güvenli bağlanmaya sahip bebek annesini özlemle arar ve annesi odaya geldiğinde ona yakın temasta bulunmak ister. Güvenli bağlanma stiline sahip çocuklar, ebeveynlerinin bütün koşullarda yanlarında olacağını ve kendilerine yardımcı olacaklarını bilen çocuklardır. Bakım veren uzaklaştığında strese girip tepki göstermelerine rağmen döndüğünde kolaylıkla yatışırlar. Güvenli bağlanma stiline oluşması için bebeğin kesintisiz, tutarlı tepki veren, duyarlı ve her zaman ulaşılabilir bir bakım verene sahip olması önemlidir (Bowlby, 1977). Bakım veren ve çocuk arasındaki bağın güvenli olabilmesi için bakım verenin tutarlı bir şekilde davranması gerekir. Ebeveynin istikrarsız davranışları çocuk ile ebeveyn arasındaki güven bağını zedeleyebilir.

Kaçınan bağlanma stiline bebekler bakım verenleri yakınlarında olduğu zaman oyuncaklarla ve tanımadıkları kişilerle ilgilenmişlerdir, duygusal olarak bakım verenleriyle yakınlık kurmamışlardır ve bağımsız hareket etmişlerdir. Bakım verenleri uzaklaşır geri geldiğinde ilgisiz davranmışlardır (Hortaçsu, 2012). Kaçınan bağlanma stiline sahip bebeklerin bakım verenlerine karşı ilgisiz olduğu ve duygusal temas kurmaktan kaçındıkları söylenebilir. Ayrıca kaçınan bağlanma stiline bebekler bakım verenleri yanlarından uzaklaştığında çoğunlukla huzursuzluk sergilemişlerdir fakat bakım verenleri dışında herhangi biri tarafından annenin yapabileceği kadar kolay yatıştırılmışlardır (Ainsworth ve diğerleri, 1978). Anneleriyle birlikteyken temas kurmalarına rağmen anneleri uzaklaşınca kaygılanabilirler. Kaçınmacı bağlanma stiline bebekler bakım verenin uzaklaşmasına hemen hemen reaksiyon vermeyen ve bakım verenle yakınlaştığında kaçınan çocuklardır (Kutlu, 2009).

Kararsız bağlanma stiline sahip olan çocuklar bakım verenine ihtiyaç duyduğunda yardımcı olacağına ilişkin hiç güveni olmayan çocuklardır (Bowlby, 1958). Kararsız bağlanma stiline sahip olan çocuklar bakım verenleri uzaklaştığında yoğun bir endişe, kaygı ve kızgınlık duyarlar. Tanımadıkları bireyler ile iletişime geçmezler, bakım veren yeniden dönmeden sakinleşmezler ve etraflarını keşfetmek yerine bakım verenlerine sıkıca yapışıp birlikte olmak isteyebilirler (Sümer ve Güngör, 1999). Kaçınan bağlanma stiline tersine kararsız bağlanmada çocuk bakım veren geri dönmeden sakinleşmeyebilir. Çocuk bakım verenine güvenmediği için keşfedici olmayabilir ve bakım vereninin yanından ayrılmak istemeyebilir. “Kararsız bağlanmayı deneyimleyen çocuklar ayrılma anında aşırı üzüntü hissederler ve anneden ayrılamama, kopamama davranışları gösterirler, tekrar buluştuğlarında çocuk öfke doludur, reddedici olabilir” (Şipit, 2019, s. 14). Kararsız bağlanma stiline sahip olan çocuklar ihtiyaç duyduklarında bakım verenin ilgileneneğinden ya da yardımcı olacağından emin olmayan çocuklardır. Bu sebepten dolayı ayrılığa tepki gösterip kaçınırlar ve bakım veren geri döndüğünde sakinleşmezler. Çevreyi keşfetme davranışlarında bulunmak istemezler çünkü kaygıları vardır. Bakım veren kişi tepkilerinde tutarsız ve çocuğu kontrol amaçlı terk etme tehdidinde bulunan bakım verenlerdir (Bowlby, 1977). Çocuğun bakım verene güven duyabilmesi için ebeveynin tutarlı hareketler göstermesi gerekir. Aksi takdirde çocuk ebeveyne güven duygusu hissetmeyebilir bunun sonucunda da kararsız bağlanma stiline sahip olabilir.

Bowlby birincil bakım vereninden ayrılan bebek ve çocukların davranışlarını izlemiştir ve çocukların verdiği tepkileri üçe ayırmıştır: Birincil bakım verenin ulaşılabilirliği tehdit altına girdiği zaman bağlanma sistemi otomatik olarak etkilenir. Bu durumda birincil bakım verenin bebeğe vereceği tepkilere bağlı olarak etkilenen bağlanma sistemi ya birincil bakım veren ile temas yeniden kurularak ilişkinin onarılmasına çalışır böylece hissedilen güvenlik sağlanır ya da çocukta endişe ve kaygı ortaya çıkaracak olan ayrılığı protesto tepkileri ortaya çıkar (Bowlby, 1988). Çocuğun bakım verenine ulaşılabilirliğinin bağlanma stili için önemli olduğu varsayılabilir. Eğer ulaşılabilirlik tehdit altına girip onarılmazsa çocuk endişe ve kaygı hissedebilir. Kaygı hisseden çocuk *protesto* dönemine girer. Bu dönemde çocuklar anneleri uzaklaştığında ağlar ve annelerini aramaya başlar. Sakinleştirilmeye çalışsalar bile kızmış ve korkmuş olurlar. *Umutsuzluk/çaresizlik* (despair) döneminde ayrılan anneden dolayı çocuklarda üzüntü ve yas belirtileri gözlemlenir. Yapılan protestonun dışa dönük belirtileri yavaş

yavaş yavaş ortadan kalkar. Çocuk olaya ilgisiz gibi davranarak sakin davranır ve heyecanını belli etmez. *Kayıtsız kalma/duygusal kopma* (detachment) son dönemde gözlemlenir. Çocuğun içinde bulunduğu durum uzun sürerse buna bir çözüm bulmaya çalışır. Duygusal olarak hissettiği karışıklığı gizler. Birincil bakım veren döndüğünde ona ilgisiz kalabilir. Umursamaz veya çekingen davranışlar sergiler (Yörük, 2015).

2.2. Bağlanma Kuramları

“Bağlanma Kuramı, John Bowlby tarafından 1950’li yıllarda başlayan çalışmaları sonucunda ortaya atılmıştır. Ainsworth, Main, Hazan, Shaver, Bartholomew ve Horowitz gibi takipçileri tarafından da ilerleyen yıllarda geliştirilmeye devam etmiştir. Yaşamın ilk yıllarından başlayarak bebeklik, çocukluk, ergenlik ve yetişkinlik yıllarındaki yakın ilişkileri, bağlanma örüntülerini ve ilişkili değişkenleri açıklamaya yönelik bir kuram olup özellikle son yıllarda insan davranışı ve gelişimini açıklamaya ilişkin çalışmalarda önemli bir bakış açısı sunmaktadır” (Tepe-Taşkıran, 2018, s. 5).

Bağlanma ilişkisinin derinlemesine incelenmesi için birçok model bulunmaktadır. Bowlby, Freud’un motivasyonel modelinin yetersiz olduğunu düşünmekteydi. Zaman geçtikçe psikanalitik görüşleri, bebek gözlemi araştırmalarını ve davranış bilimleri kuramlarını bir araya getirdi. Bebek ile birincil bakım veren arasında bebeğin emniyette hissetmesini ve hayatta kalmasını sağlamak üzere biyolojik temelli bir bağ olduğunu ileri sürdü (Özmen, 2011). Bowlby’nin bağlanma ilişkisini daha ayrıntılı araştırmak istemesi sonucu ortaya bağlanma teorisi çıkmıştır.

Bowlby’nin bağlanma kuramına göre bir tehdit ya da tehlike algılayan çocuk bağlanılan kişinin koruması altına girme eğilimindedir. Bu kuramda birincil bakım veren çocuğun hayatta kalma becerilerini kazanmasını sağlayacak ortamı yaratarak çocuğa yardımcı olur (Ergün, 2019). Çocuk savunmasız olduğundan dolayı ihtiyaçlarını karşılayacak bir bakım verene ihtiyaç duyar ve koruması altına girdiği bakım verenine duygusal bir bağ hisseder. Bowlby’e (1977) göre çocuğun birincil bakım vereninin ona güvende olabileceği bir yer sunması ve onu çevresindekileri araştırmaya ve öğrenmeye yönlendirmesi gerekmektedir. Bağlanma figürü ve kendilik modeli birbirini tamamlar. Bu yüzden sevgi gören çocuk ebeveynin kendisine olan sevgisinden emin olur ve güvende hisseder. Sonrasında etrafındaki insanların da kendisini sevebilir bir birey

olarak görebileceğini düşünür (Bowlby, 1973). Ebeveyninden sevgi görmeyen çocuk ise etrafındaki insanların sevgisinden emin olmayabilir ve kendisini güvende hissetmeyebilir. Dolaylı olarak kendisini sevilmeye layık bir insan olarak görmeyebilir.

2.2.1. Mary Dinsmore Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli

Ainsworth ve arkadaşları Bowlby'nin bağlanma kuramının temel yaklaşımlarını “Yabancı Ortam” olarak isimlendirdikleri deneysel araştırmalarında test etmişler ve bebek-bakım veren etkileşimi ile oluşan bağlanma süreci ile ilgili üç farklı bağlanma stili ortaya koymuşlardır (Ainsworth ve diğerleri, 1978). Ainsworth ve arkadaşları gerçekleştirdikleri araştırmanın sonucunda bağlanmayı bebeklerin anneden uzak kalma ve tekrar birleşmelerine verdikleri tepkilere göre sınıflandırmışlardır. (Uluyol, 2014). Araştırma sonucunda bağlanma; güvenli, güvensiz-kaygılı ve güvensiz-kaçıngan üç sınıf haline getirilmiştir.

Güvenli bağlanma stili çocuklukta çelişkisiz ve duyarlı bir ebeveyn bakımının sonucunda oluşur. Bu stilde bebek etrafını keşfetmeye isteklidir. Bakım vereninin ulaşılabilir olduğuna dair kuşkusu yoktur. Bakım veren bebeğin etrafında olmadığı zaman meydana gelen endişe ve kaygı bakım veren döndüğünde azalır ve bebek etrafını keşfetmeye devam eder (Selçuk ve diğerleri, 2010). Bebeğin bakım verenine olan ulaşılabilirliği tutarlıdır. Bebek etrafını keşfederken bakım vereni onu destekler. Bakım veren bebekten uzaklaşsa bile geri döndüğünde bebek sakinleşir ve kaygısız bir şekilde ilgi alanına geri döner.

Güvensiz kaygılı bağlanan çocuklar bakım verenleri uzaklaştığında endişe ve kaygı davranışları göstermektedirler. Bakım veren geri geldiğinde sakinleşmez ve çevreyi yeniden keşfetmek yerine anneye kalma isteği sergiler (Tüzün ve Sayar, 2006). Bebeğin bakım verenine ulaşılabilirliği tutarsızdır. Bu sebepten dolayı bebek bakım vereninden uzaklaşmak ve etrafını keşfetmek istemez. Bakım veren geri döndüğünde ise sakinleşmez ve bakım verenden uzaklaşmak istemez.

Güvensiz kaçıngan bağlanma stiline sahip bebekler bakım verenleri ile birlikteken çevresini keşfetmeye devam edip duygularını bakım veren ile paylaşmamaktadırlar. Fakat bakım verenleri yanlarında uzaklaşıp geri geldiğinde hiçbir değişiklik olmamış gibi meşgul oldukları işe dikkatlerini yöneltirler (Soysal ve diğerleri,

2005). Bebek çevreyi keşfeder fakat bakım vereniyle bağ kurmaz. Bakım verenleri uzaklaşıp geri geldiğinde ilgilendikleri şeyle meşgul olmaya devam ederler.

2.2.2. Hazan ve Shaver'in Üçlü Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver, Bowlby ve Ainsworth' ün üçlü bağlanma sistemini örnek olarak erişkinlikte yaşanan romantik ilişkilere uygun üçlü bağlanma tanımını yapmışlardır (Bayram, 2022). Hazan ve Shaver araştırmalarını sadece bebek bakım veren ilişkisi olarak değil partnerler arası romantik ilişkiler olarak da tanımlamışlardır. Hazan ve Shaver, yetişkin bağlanma türlerinin ve modellerinin bebeklikteki bağlanma ilişkisine benzer olarak tanımlanabileceğini öne sürmüşlerdir. Ainsworth'un bağlanma türleri doğrultusunda üç ölçek ortaya koymuşlardır (Hayta, 2017). Hazan ve Shaver bebeklikteki bağlanma örüntülerine benzeyen yetişkin bağlanmasını üç boyutta tanımlamışlardır. Bunlar: güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı-kararsız bağlanma olarak isimlendirilmiştir.

2.2.2.1 Güvenli Bağlanma. Güvenli bağlanan bir bireyin yetişkinlikteki duygu ve inançları şu yönde olabilir: “Romantik birlikteliklerimden keyif alıyorum. Sosyal çevremle yakınlaşmak benim için zor değildir. İnsanlarla çabuk bağ oluştururum. İnsanlara güven hissetmek ve onların da bana güven hissetmeleri konusunda başarılıyım. Herhangi bir kişinin beni terk etmesi veya aşırı samimiyet göstermesi genellikle bende kaygı uyandırmaz” (Hayta, 2017).

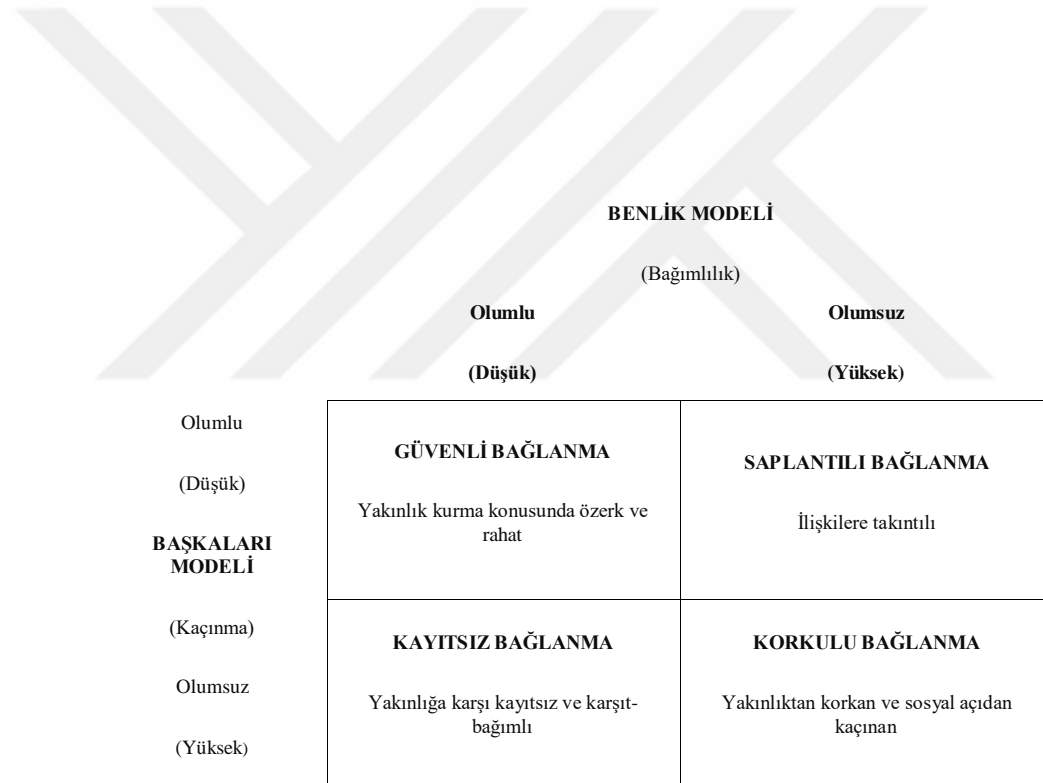
2.2.2.2. Kaçınan Bağlanma. Kaçınan bağlanan bir bireyin duygu ve inançları şu yönde olabilir: “Romantik birlikteliklerimde çekimserimdir. İnsanlarla yakınlaşmak ve bağ oluşturmak hoşuma gitmez. İnsanlara tamamen güvenmek ve bağlanmak benim için kolay değildir. İnsanlar benimle samimiyet kurmak istediğinde kaygılanırım ve genellikle yakınımda bulunan insanlara bile yakınlık göstermek beni zorlar” (Hayta, 2017).

2.2.2.3. Kaygılı-Kararsız Bağlanma. Kaygılı-Kararsız bağlanan bir bireyin duygu ve inançları şu yönde olabilir: “Çevremdekiler benimle yakın ilişki kurmayı tercih etmezler ve onlardan umduğum samimiyeti asla bulamam. Genellikle en yakınlarımın beni gerçekten sevmediğinden veya benimle birlikte olmak istemediklerinden endişe duyarım. İlişkilerimde tümüyle bağlanmak ve birleşmek isterim ama bu istediğim bazen onun korkup kaçmasına neden olur” (Hayta, 2017).

2.2.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli

Bartholomew ve Horowitz'in geliştirdiği "Dörtlü Bağlanma Modeli" insanın kendisini ve başkalarını olumlu ve olumsuz olarak iki şekilde değerlendirdiğini söyler. Bartholomew ve Horowitz'e (1991) göre güvenli bağlanma olumlu benlik ve olumlu başkaları modellerinin biraraya gelmesiyle oluşan güvenli (secure) bağlanmadır. Saplantılı bağlanma (preoccupied), olumsuz benlik ve olumlu başkaları modellerinin birleşimidir. Korkulu bağlanma (fearful), olumsuz benlik ve olumsuz başkaları modellerinin birleşimidir. Kayıtsız bağlanma ise olumlu benlik ve olumsuz başkaları modellerinin birleşimidir.

Şekil 1. Dörtlü Bağlanma Modeli

Not. Bartholomew, K. & Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four category model kaynağından alınmıştır.

Şekil 1'de görüldüğü üzere güvenli bağlanma stili pozitif benlik ve başkaları modellerinin birleşimini kapsamaktadır. Bu bakımdan güvenli stil oluşturan kişiler pozitif benlik algısını, kendini sevmeye layık hissetme duygusunu ve çevresindeki

insanların güvenilir, destek olan, ulaşılabilir olduğunu düşünür ve pozitif beklentilerle birleştirir. Bu özellikleriyle güvenli bağlanan insanlar hem çevresindekilerle samimiyet oluşturabilir hem de bağımsız olmayı başarabilirler (Sümer ve Güngör, 1999). Güvenli bağlanmada olumlu benlik ve olumlu başkaları modelleri birleşmiştir. Bu bakımdan birey hem kendini güvende hissedebilir hem de etrafındaki bireylere karşı güven duygusu hissedebilir.

Saplantılı (preoccupied) bağlanma stili negatif benlik modeli ile pozitif başkaları modelinin birleşimi olarak tanımlanmaktadır. Saplantılı bağlanma, kişinin önemsiz hissetme ya da sevilecek bir insan olmadığını düşünme ile çevresindeki insanlara ilişkin olumlu değerlendirmeleri gösterir. Bu sebepten dolayı saplantılı bağlanma stili oluşturan kişiler samimi ilişkilerde kendini doğrulamaya veya kanıtlamaya meyillidirler. Bu insanlar genellikle ilişkilerine saplantılıdır ve ilişkilerinde pek de gerçekçi olmayan beklentiler içerisine girerler. Teorik olarak güvenli ve saplantılı bağlanma stilleri Hazan ve Shaver'in güvenli ve kaygılı/kararsız stiline denk gelmektedir (Sümer ve Güngör, 1999).

Dörtlü bağlanma modeli Hazan ve Shaver'in modelinden ayrı şekilde iki çeşit kaçınan bağlanma stili olduğunu söylemektedir. Bunlar: Korkulu (fearful) ve kayıtsız (dismissing) bağlanma modelleridir. Korkulu bağlanma modeli negatif benlik ve başkaları modelleri ile oluşturulurken kayıtsız bağlanma modeli pozitif benlik ama negatif başkaları modeli ile oluşturulmaktadır. Bu yüzden korkulu bağlanma modeli tümüyle güvenli bağlanma modelinin tersidir ve kişisel değersizlik duyguları ile çevresindekilerin güvenilmez olduğunu düşündürür. Kayıtsız bağlanma modeli öz sevgi ve çevresindekilere negatif davranış göstermenin birleşimi olarak düşünülebilir. Kayıtsız bağlanma modeli oluşturan bireyler bağımsızlığa oldukça dikkat ederler ayrıca çevresindekilere olan gereksinimi ve samimi ilişkilerin önemini sert bir tutumla reddederler (Bartholomew, 1990).

2.3. Yetişkinlikte Bağlanma

“Bebeklikte anneyle kurulan bağlanma ilişkisi ve bu ilişkinin niteliğine bağlı olarak gelişen bağlanma stilleri, yetişkinlik yıllarındaki yakın ilişkilerin temelini oluşturur. Bu nedenle, insanların bebeklik döneminde ebeveynleriyle kurdukları ilişki ile yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkileri pek çok açıdan benzerlik göstermektedir” (Akdağ-Turan, 2011, s. 23). Bağlanma stillerinin bebeklik ve çocukluk döneminin yanı sıra yaşam boyu sürdüğü söylenebilir.

Çocukluk çağında bakım veren ile çocuk arasında oluşan bağlanma stili, erişkinlikte de öteki insanlarla oluşturulan ilişkilerdeki bağlanma ile benzer davranış örüntülerine sahiptir. Bu bakımdan bakım veren ve çocuk arasındaki ilişki erişkinlikte de benzer şekillerde kendini göstermektedir (Bayram, 2022). Benzer olarak Bowlby (1969) yetişkinlerin hayatında devam eden bağlanma davranışının bebeklikte sahip olduğumuz bağlanma davranışının devamı olarak düşünülebileceğimizi ifade etmiştir. Hazan ve Shaver (1987) ise kişinin yetişkinlik evresindeki romantik ilişkilerini anlayabilmek için çocukluk dönemindeki bağlanma stiline önemli bir bilgi kaynağı olduğunu söylemiştir (akt. Simpson ve diğerleri, 2003).

Miller ve diğerleri (1997) yetişkinlikteki bağlanma ile bebeklikteki bağlanma arasındaki farkı şu şekilde tanımlamışlardır: Yetişkinlikteki bağlanma ilişkileri partnerler arasında görülür. Yetişkinlikteki bağlanma bebeklikteki bağlanma gibi diğer davranışsal sistemlerin etkilenmesinden sorumlu değildir. Bebeklikteki bağlanmanın birincil bakım verene karşı işlediği fakat yetişkinlikteki bağlanmanın romantik ilişki yaşadığımız partlerimiz arasında görülebildiği söylenebilir. Ainsworth’a (1985) göre yetişkinlik bağlanmasının bebeklik bağlanmasından bir diğer farkı ise yetişkinlerin arkadaşlık ilişkileri, cinsel bağlılıkları gibi birçok etkileşimde bulunmalarıdır. Yetişkinler bir ilişki sürecinde bağlanma stiline karar verememekte ve tam tersi bağlanabildiği bir ilişki türüne başlamaya daha yakın olmaktadır. Bağlanma figürünün çocuklukta birincil bakım veren, yetişkinlikte ise karşı cinsiyetten birisi olarak önceliği ve yeri değişmektedir (Çelik, 2011). Buna göre yetişkinler karşı cinsten partnerlerini bağlanma figürü olarak görebilirler. Yetişkinlikte bireyin çocukluğunda sahip olduğu bağlanma stilini değiştiremeyeceği ve bağlanma stiline uygun partner bulabileceği söylenebilir.

2.4. Kaygı Tanımı

Kaygı kavramı batılı kaynaklardan Türkçe'ye "anksiyete" olarak girmiştir. Kaygı, nedensiz bir şekilde hissedilen korku ve endişe ile kendisini gösterir. Kişide kötü bir şeyler olacağına ve bunu engelleyemeyeceğine dair düşüncelerin oluşmasıyla kaygı ortaya çıkar (Antony ve Swinson, 2000). Bireyin nedeni olmadan kendisini kaygılı, endişeli ve kötü bir şey olacakmış gibi hissetmesine kaygı denir.

"Psikolojide insanın yaşadığı bir ruhsal durumu ifade eden kaygı kavramı ilk olarak Freud tarafından egonun bir işlevi olarak tanımlanmıştır. Önceleri biyolojik bir kavram olarak kabul edilen bu kavram Freud ile psikoloji literatürüne girmiştir. Freud'un öncülüğünü yaptığı psikanalizm'de Freud'un ardıllarının da işlediği önemli kavramlardan birisi haline gelen kaygı kavramına insanın yaşadığı bir ruhsal durumdan öte anlamlar da yüklenerek kavram daha da genişletilmiştir" (Manav, 2011, s. 202). Kaygı kavramı genişletildikçe araştırmacılar birbirinden farklı tanımlamalar yapmışlardır. Örneğin Ronal Fairbairn (1952) ve Melanie Klein (1932) kaygının çocukluk çağında meydana gelen ayrılık kaygısından dolayı ortaya çıktığını ve erişkin çağda da devam ettiğini belirtmiştir. Heinz Kohut (1971) kaygıyı bebeklik dönemine bağlamakta ve kaygının ödipal dönemde ebeveynlerden yeterli destek ve ilgi görülmemesinden ötürü ortaya çıktığını ifade eder. Psikanalitik kuramdan ayrı olarak kaygıyı tanımlayan Adler (1995) insanların çevreye karşı duydukları bir aşağılık kompleksi olduğunu ve kaygının kişinin kendisine duyduğu güvensizliklerinden ortaya çıktığını ileri sürmektedir (akt. Köknel, 1988).

Çocukların gelişim sürecinde içinde bulunduğu çevresel koşullar kaygı düzeyini şekillendirir. Kaygı duygusu çocuğun ebeveynlerin, öğretmenlerinin ve arkadaşlarının davranışlarına göre şekillenir. Kaygı çocuğun dünyasından kaynaklanan bir tehdit ihtimali veya çocuk tarafından tehdit olarak algılanan bir pozisyon karşısında ortaya çıkan bir duygudur. Kişi kendisini bir alarm durumunda ve sanki bir şey olacakmış gibi bir duygu içinde hisseder (Işık, 1996). Kaygının şekillenmesinde sosyal çevrenin ve ebeveynlerin rolü olduğu söylenebilir. Kişi kötü bir şey olmasa bile olma ihtimaline kaygılanabilir. Adler (1995) kaygıyı insanların güçsüz, yetersiz kaldıkları durumlarda ortaya çıkan bir duygu olarak tanımlamıştır. Bu durumun insanların yaşamları boyunca kendilerine eşlik edebileceğini ve insani faaliyetlerini olumsuz yönde doğrudan etkileyebileceğini dile getirmiştir. Adler (1995) yine kişilerin kaygı düzeylerinin kişilik

gelişimlerine etkisinin olduğunu ve duygusal durumların (mutluluk, umutsuzluk vs.) ortaya çıkma biçimlerinin temel sebebi olduğunu ifade etmiştir. Kaygının öğrenmeler üzerine etkisi ile ilgili yapılan birçok araştırmada düşük kaygının düşük verimliliğe, orta düzeyde kaygının en yüksek verimliliğe ve yüksek kaygının da başka bir deyişle birey panik derecesinde kaygılandığı zaman öğrenmede verimliliğin en düşük seviyeye ulaştığı sonuçları elde edilmiştir (Cüceloğlu, 1997). Kaygı düşük ve yüksek derecede ise bireyin verimliliği düşebilir fakat kaygının orta derecede olmasının bireyin verimliliği açısından önem arz ettiği söylenebilir.

2.5. Kaygının Belirtileri

Kaygı seviyesi arttıkça kişiler bu durumdan fizyolojik, davranışsal, duygusal ve bilişsel olarak etkilenmeye başlarlar (Butcher ve diğerleri, 2020). Kaygı belirtileri hafif gerginlikten paniğe kadar uzayarak farklı seviyelerde olabilir (Öztürk, 2008). Köknel (1988) kaygılanmaya yönelik ortaya çıkan belirtilerin içsel alandan fiziksel alana doğru uzayan bulgular olduğunu söylemiştir. Kaygı belirtilerinin şiddeti kişiden kişiye değişebilir. Belirtiler psikolojik olarak başlayıp fiziksel olarak devam edebilir ve bireyi rahatsız hissettirebilir.

Lee ve Graham (2001) kaygının fizyolojik belirtilerini şu şekilde ifade etmişlerdir: kas spazmı, mide ağrıları, baş ağrısı, uyku düzeninin bozulması, taşikardi, kalp çarpıntısı, bağırsak hareketlerinde değişiklik (ishal-kabızlık), iştah kaybı, bulantı, kilo kaybı, nefes alıp vermede düzensizlik, nefes darlığı, terleme, titreme, yorgunluk, halsizlik, dilin damağın kuruması, el ve ayak parmaklarının soğukluğu, rengin soluklaşması vb. Lee ve Graham (2001) kaygının psikolojik belirtilerini şu şekilde ifade etmişlerdir: Huzursuzluk, tedirginlik, umutsuzluk, mutsuzluk, çaresiz hissetme, öfke, kızgınlık, endişe, korku, durgunluk, ilgisizlik, isteksizlik, nedensiz olarak ağlama isteği veya kolayca ağlama eğilimi, yalnızlık hissi, kendine güvenememe, ruh halinde değişkenlik, gerginlik veya sinirlilik hali, karar vermede güçlük vb. Öztürk (2008) kaygının bilişsel belirtilerini şu şekilde ifade etmişlerdir: aşırı uyanıklık hali, kavramsal karışıklık durumu ve hatırlamakta zorlanma, dikkat ve konsantrasyon gerektiren durumlarda odaklanamama, dikkat dağınıklığı, düşünceleri organize edememe vb.

2.6. Kuramsal Bakış Açısıyla Kaygı

İlgili alanyazın incelendiğinde kaygının çeşitli kuramlarla açıklandığı görülmektedir. Aşağıda kaygıyla ilgili temel yaklaşımlara yer verilmiştir:

2.6.1. Psikanalitik ve Psikodinamik Kuram

Atkinson (2014) psikodinamik teoride kaygıyı kişinin başına negatif olayların geleceği korkusuyla beklentiye girmesi olarak tanımlamıştır. Psikoanalitik teoride kaygı ile korku birbirlerinden ayrılır. Kaygı, bireyin kontrolden çıkmaya yakın olan içgüdüsel dürtülerine karşı kendi içinden tehdit eden bir tehlikeye karşı gösterdiği bir tepkidir. Psikoanalitik teori kaygı bozukluklarının önde gelen nedenlerinin içsel çatışmalar ve bilinçdışı güdüler olduğunu düşünür.

Sigmund Freud (1926), kaygı (anksiyete) sözcüğünü psikoloji edebiyatına dahil eden ve bunu kuramsal çerçevede araştıran ilk kişidir. Freud başta kaygının kaynağını içgüdü ve dürtülerden alan gücün bastırılması sonucu ortaya çıktığını söylemiştir. Sonrasında bu düşüncesini benliğin algıladığı tehdit karşısında bastırma düzeninin ortaya çıkması şeklinde değiştirmiştir (Çavuşoğlu, 1993). Freud'un bu yeni teorisinde genç çocukların travmatik olabilecek olayları farkederek (anticipation) travma olmadan kaygı ile reaksiyon verdiğini öne sürmüştür ve buna da sinyal anksiyetesi (signal anxiety) adını vermiştir. Bu egonun bir tepkisidir ve olası travmatik olaylar için bireyi uyarır (Gren ve diğerleri, 1999). Freud bireyin başına gelebilecek kötü bir şeyi önceden tahmin etmesi ve kendisinde travma yaratabilecek olayları seçmesine kaygıyla reaksiyon verdiğini söylemiştir. Ayrıca bunun egonun bir tepkisi olduğunu ve bireyi korumaya çalıştığını da söylemiştir.

“*Psikanaliz'e Giriş*” isimli kitabında Freud kaygı, korku ve dehşet kavramlarının ayrımını yapar. Ona göre kaygı duruma ait olup nesnesi olmayan şeydir. Korkuda ise bizzat nesne vardır. Dehşet ise beklenmedik bir şekilde bir anda karşılaşılan durumu anlatır. Freud bu açıklamalarına dayanarak kaygının dehşete karşı koruyucu misyonu olduğunu söyler (Freud, 1984). İnsanın hayatında deneyimlediği ilk kaygının doğum kaygısı olduğunu söyleyen Freud, insanın dünyaya geldiği ilk anda birçok uyarıcı ile karşılaştığını ve insanı kaygıya iten bu durumun sonraki yıllardaki kaygılara öncülük ettiğini söyler (Geçtan, 2005).

Horney (1945) Freud'un ardından kaygı teorisine en çok katkı sağlamış kişilerdendir. Horney'nin teorisi çocuğun negatif bir ortamda izole edilmiş ve yardımsız kalması duygusu olarak anlandırdığı temel kaygıdır. Bu tanım Horney'nin bir çocuk olarak kendi duygularını nitelendirmektedir. Temel kaygı anne ve babanın çocuğa yönelik bazı davranışlarının sonucunda ortaya çıkabilir. Örneğin; üstünlük sağlama, koruyucu olmama, sevgisizlik ve tutarsız davranışlar gibi. Çocuk ve ebeveyn arasındaki güvenli ilişkiye zarar veren her şey kaygıya sebep olabilir. Bundan dolayı kaygı doğuştan gelen bir duygu değildir. Daha çok sosyal nedenlerin ve çevresel faktörlerin bir sonucudur (akt. Turan-Cebeci, 2009).

Bu yaklaşıma destek veren isimlerden biri olan Rank (1929) kaygının ilk olarak kişinin doğum anında var olduğu söyler ve kişinin güvenli alanından mücadele etmesi gerekebilecek alanlara geçişini belirtir. Bastırılmaya çalışılan bu kaygı kişilerin yaşamlarındaki etkisini farklı durumlarda gösterir ve davranışlarda da etkin biçimde varlığını sürdürür. Diğer bir deyişle bireyin yaşamı boyunca yaşayacağı tüm kaygı durumları bu ilk kaygının yansımaları şeklinde ortaya çıkacaktır (akt. Manav, 2011).

2.6.2. Davranışsal Kuram

Davranışsal kuram, bireylerin içsel çatışmaları ve psikolojik iç kaynaklarından farklı olarak davranışları üzerinde çalışmış ve davranışların koşullanma ve modelleme yoluyla ortaya çıktığını savunmuştur. Davranış kuramcıları kaygının oluşmasını hem klasik hem de edimsel (operant) koşullanma yoluyla öğrenilerek ortaya çıkan bir öğrenme süreci olarak varsayarlar. Koşullu bir uyaran koşulsuz bir uyaranla sürekli etkileşime girerse bunun sonucunda da koşullu bir tepki olarak kaygı meydana gelir. Dolayısıyla korkuya neden olan bir olayla karşılaşan birey buna fiziksel olarak tepki verir ve bu eşleşme sonucunda koşullanır. Birey aynı durumla karşı karşıya geldiğinde önceden deneyimlediği korku ve fiziksel uyarılmayı hatırlar ve böylece kaygı mekanizması devreye girer. Bu nedenle birey kaygıyı yaratan olaydan ve kaygı uyaranından uzak durarak kaygının oluşmasını engellemeye ya da kaygıyı azaltmaya çalışır (Küçük, 2016).

Mowrer'e (1960) göre kaygı bozukluklarının oluşumu öncelikle patolojik korkunun klasik koşullanma ile kazanılması ve kaçınma davranışının da edimsel koşullanma yani pekiştirme yoluyla sürdürülmesinden dolayı meydana gelmektedir. Bu nedenle davranışçı yaklaşımlar kaygı bozukluklarının tedavi sürecinde korkulan uyaranlara verilen abartılı tepkileri söndürmek amacıyla öğrenme ilkelerini kullanmaktadır. Davranışçı yaklaşıma göre kaygı bozukluklarının tedavisinde gevşeme egzersizleri, sistematik duyarsızlaştırma, model olma gibi farklı teknikler uygulanmaktadır ve en yaygın olarak kullanılan davranışsal teknik patolojik korku uyandıran durumlara ve uyaranlara aşamalı olarak maruz bırakmayı içermektedir. Aşamalı olarak ilerlenen ve uzun süren maruz bırakma süreçleri sonucunda kaygı tepkileri azalmaya başlamakta ve alışma süreci gerçekleşmektedir (Deacon ve Abramowitz, 2004).

2.6.3. Bilişsel Kuram

Bu kuramın savunucuları (Tolman, 1948; Rotter, 1966; Arnold, 1960), insanları başka varlıklardan ayıran en çarpıcı özelliğın gelen uyarıcıları işleyip anlamlandırabilme olanağına sahip olması olduğunu düşünmektedir. Bilişsel kavramların oluşu kaygının daha iyi anlaşılmasına olanak sağlamıştır. Beck ve diğerlerinin (2005) klasik bilişsel kuramı Salkovskis tarafından yeniden düzenlenerek duygularımızı ortaya çıkaran olayların kendisinden ziyade bireylerin bu olaylara yüklemiş oldukları anlam olarak ifade etmektedir. Bilişsel kuramlar korkunun edinilmesinde kişilerin meydana gelen olaylarla ilgili yorumlarını açıklamaktadır (akt. Tükel, 2001).

2.6.4. Varoluşçu Kuram

Varoluşçu kuramın savunucuları (Kierkegaard, 1849; Heidegger, 2018) bireyin belirli değerlerle kendi varlığını kendisinin oluşturmasından dolayı özgür ve sorumlu olmak zorunda olduğunu ve aldığı bu sorumluluk sebebiyle de bunaldığını, sıkıntı yaşadığını ve kaygı yaşadığını ifade etmiştir. Var olmanın getirdiğı sorumluluktan dolayı ortaya çıkan bu kaygı ve sıkıntılı ruh hali kişinin davranış ve eylem gücünün temelini oluşturur. Kişi her başlangıcın bir sonu olduğu gibi yaşamının da bir sonu olduğunu ve vakti gelince öleceğini bilir ve ölümün kaçınılmazlığı ile hiçlik duygusunu

yaşar. Bu durum kişiyi anlamlı bir şekilde yaşayıp yaşamadığı konusunda endişelendirir (Hall ve Lindzey, 1997).

Kaygı kavramını varoluş kuramına geçiren filozof Kierkegaard'dır. Kierkegaard (1849) kaygının insanın hiçlikten çıkmasına ve daha iyi bir ruh haline gelebilmesine yardımcı olarak ortaya çıkan bir duygu olarak düşünür. Heidegger (2018) ise bireyin ölümlü olduğunu bilmesiyle temel kaygı duygusunun oluştuğunu söyler. Kaygının kişiyi planlarına odaklama konusunda olumlu etki gösterdiğini de öne sürmüştür. Ayrıca kaygı duygusunun kişinin benlik bütünlüğünü sağlamaya yaradığını söylemiştir. Jean Paul Sartre (1943) kaygı kavramını bulantı veya iç daralması olarak kullanır. İnsanın hayatı süresinde kendisini gerçekleştirmesi için ortaya çıkan bir sıkıntı olarak ifade etmiştir (akt. Aşar, 2014).

2.7. Kaygının Türleri

Aşağıda alanyazındaki kaygı türleri açıklanmıştır:

2.7.1. Sürekli Kaygı

Turan-Başoğlu (2007) sürekli kaygıyı direkt olarak çevreden gelen tehditlere bağımlı kalmayan ve içsel sebeplerden dolayı ortaya çıkan bir kaygı türü olarak ifade etmiştir. Bu kaygı kişinin öz güveninin tehlike altına girdiğini düşünmesi veya içinde bulunduğu durumları kaygı verici olarak düşünmesi sonucunda oluşur. Sürekli kaygı yaşayan bireyler devamlı olarak endişe içinde yaşarlar ve sürekli mutsuz olurlar.

Sürekli kaygı geleceğin belirsizliğine karşı hissedilen endişe ve kişinin kaygıya olan yatkınlığıdır. Bu duruma bireyin hayatındaki olayları stresli olarak algılaması da denilebilir. Sürekli kaygı yaşayan bireyler normal durumları stresli ve tehlikeli olarak görerek mutsuzluk duyarlar. Bu bakımdan kolaylıkla endişelenip karamsarlığa bürünebilirler. Ayrıca bu bireyler durumluk kaygıyı da diğer bireylere göre daha yoğun ve sık yaşarlar (Öner ve Le Compte, 1985).

2.7.2. Durumluk Kaygı

Spielberger (1966), iki faktörlü kaygı kuramında bu kaygı türünü şu şekilde tanımlar: Durumluk kaygı (state anxiety), kişinin olaya veya duruma bağlı olarak geliştirdiği bir kaygı türüdür. Bireyin özel durumları tehdit olarak görmesi sonucunda ortaya çıkan duygusal bir tepkidir. Durumluk kaygının şiddeti ve süresi kişinin algıladığı tehlikenin seviyesi ve kişinin tehlike yaratan durumuna dair yorumunun kalıcılığına bağlı olarak değişmektedir. Öte yandan bu kaygının o özel durumun ortadan kalkmasıyla geçeceğini de belirtmektedir.

Topluluk karşısında bir performans sergilemek ya da yarışmalara katılım sağlamak bu kaygı türüne örnek olabilir (Işkın, 2018). Le Compte ve Öner'e (1976) göre sürekli kaygı seviyesi kişiyi tehdit altına sokan durumlarda yaşayacağı durumluk kaygılarının sıklık ve şiddetini de belirler. Stres altında sürekli kaygı seviyesi yüksek olan kişilerin sürekli kaygı seviyesi düşük olanlara göre daha hızlı ve yoğun bir şekilde durumluk kaygı belirtilerini gösterebileceği söylenebilir.

2.7.3. Sosyal Kaygı

Sosyal kaygı, başkaları tarafından değerlendirileceği bir veya birden çok durumdan sürekli ve gerçeğe uygun olmayan korku duyma ve bu durumdan kaçınma, utanç duyacağı rezil olacağı biçimde davranacağından korkma olarak tanımlanmaktadır (Dilbaz, 2000). Bu kavrama ilişkin yapılan çalışmalarda sosyal kaygının bilişsel olarak başlıca nedeninin olumsuz değerlendirilme endişesi olduğu söylenmektedir (Weeks ve diğerleri, 2008).

Sosyal kaygıyı diğer kaygı türlerinden ayıran özellik gerçek olmayan veya gerçek olan yerlerde bireylerin kişiyi değerlendirmesi veya değerlendirme ihtimalinin olmasıdır. Bu sebepten dolayı sosyal kaygı aynı zamanda değerlendirilme kaygısı olarak da görülebilir (Beck ve diğerleri, 2005). Diğer bireyler tarafından negatif değerlendirilme kaygısı sosyal kaygının fark edilmesinde önemli bir noktadır. Sosyal kaygının en farkedilir davranışsal özelliği sosyal alanlardan kaçınmaktır (Leary ve Kowalski, 1997). Bu uzaklaşmanın nedeni kişinin reddedilme olasılığının olmasıdır (Teachman ve Allen, 2007). Bireyin reddedilebileceği veya olumsuz değerlendirebileceği sosyal ortamlardan uzak durduğu söylenebilir.

Gabbard (1992) sosyal kaygıyı bireyin sahnede değilken de kendisini sahnede gibi hissetmesi olarak tanımlamıştır. Birey sosyal ortamlarda kendisini sahnede gibi hisseder ve kaygılanır. Sosyal kaygıya sahip olan kişilerin akademik hayatlarında problemler, sosyal ortamında içe dönükleşmeler ve meslek hayatlarında negatif olaylar yaşanabilmektedir. Kişinin sosyal ortamlara karşı geri çekilmesi zamanla depresyon ve intihar girişimlerine sebep olabilmektedir (Hignett ve Hatton 2008). Yaşadığı değerlendirilme kaygısı nedeniyle sosyal ortamlardan çekilen kişilerin okul veya iş yerlerinde de benzer kaygıları yaşadığı varsayılabılır. Bu kaygıların bireyin hayat kalitesine ve akademik kariyerine zarar verebileceği söylenebilir.

Öst (1987), ebeveyn tutumlarının kişinin sosyal kaygı geliştirmesinde önemli bir etken olduğundan bahsetmiştir. Çocukta iletişimin temellerinin aileyle atılıyor olması ebeveynlere büyük sorumluluklar yüklemektedir. Evdeki ebeveynlerin çocuk ile kurdukları sağlıklı iletişimin çocuk gelişimi açısından büyük bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Ailesinden etkili ve olumlu bir iletişim yeteneği kazanan çocuk sosyal çevresiyle olumlu iletişim becerileri geliştirir. Kendi duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde ifade edebilir ve sosyal çevresiyle sağlıklı iletişim kurabilme bakımından başarılı olabilir (Cüceloğlu, 2016). Bu kapsamda sosyal kaygının aile içinde başladığı söylenebilir. Çocuk iletişimi ilk olarak aile içerisinde keşfeder. Sağlıklı iletişim kurmayı öğrenen çocuğun yetişkinlik hayatında da sağlıklı iletişim kurduğu söylenebilir.

Ebeveynlerle kurulan bağlarda oluşan eksiklikler kişinin güven duygusuna zarar verir. Zarar gören güven duygusu yaşamın ilerleyen süreçlerinde de tesirini sürdürür. Ayrıca sosyal kaygının ortaya çıkma riskini de arttırabilir. Bu durum bireyin yaşamının ilerleyen dönemlerinde insanlarla kurduğu bağlarda da fark edilir bir şekilde görülebilir. Yapılan araştırmalarda ebeveyn ve çocuk arasındaki bağlanma şeklinin sosyal kaygının mühim sebeplerinden biri olduğu kanıtlanmıştır (Bowlby, 1969). Buna bağlı olarak bağlanma stiliyle sosyal kaygıya yatkınlık arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Ramaiah'a (2005) göre sosyal kaygının 3 belirtisi vardır. Bunlar:

- 1) Başkalarının bakışlarına maruz kalma korkusu,
- 2) Eleştirilme ve değerlendirilme korkusu,
- 3) Toplum içinde utanma korkusu.

Bu kişilerin endişelendiği durumlar ise; yeni insanlarla tanışmak, otorite konumundaki kişilerle görüşmek, yalnız değilken telefonla görüşmek, evlerine misafir davet etmek ve bir şey yaparken izlenmek şeklinde sıralanmıştır (Musaagaoglu ve Güre, 2005).

2.7.4. Performans Kaygısı

Performans sergilenen alanların parçalarından biri de performans kaygısıdır. Bu kaygı bireyin bilgi birikimini ve potansiyelini negatif şekilde etkileyecek duruma gelirse bir soruna dönüşebilmektedir. Özellikle bireyin yanlış yaklaşımları performans kaygısının devamlılığını sağlamaktadır (Arıcan-Gündüz, 2013). Birey performans kaygısını dengede tutamaz ise performansı negatif etkilenebilir. Bu sebepten dolayı performans sanatçısının doğru yaklaşımlarla tedavi edilmesi gerektiği söylenebilir.

Performans kaygısı, sahnede olan veya olacak olan bireylerin özgüvenlerini sınavan bir savunma mekanizması olup bireylerin kapasitesinin altında performans göstermesine neden olan bir korku halidir (Gidergi-Alptekin, 2012). Bu kaygının performans sergileyen sanatçının verimliliğini düşürdüğü söylenebilir. Performans kaygısı sahnede olmadan da yaşanabilir çünkü sanatçı sahnede zaman dilimini düşünerek de kaygılanabilir. Sanatçı sahne için çalışmış olsa bile performans kaygısı başarısında düşüş göstermesine neden olabilir.

“Müzik, spor, tiyatro, bale, opera, dans gibi topluluk önünde, performans alanında etkin olarak başarıya ulaşmayı hedefleyen çoğu birey, sosyal kaygı kökenli performans kaygısı yaşadığı için bireysel çalışmalarında elde ettikleri başarı potansiyeli düşüş gösterir” (Surlu, 2022, s. 5). Mesleğini sahne önünde icra eden bireylerin bu kaygıya sürekli maruz kalmaları onların sağlıkları ve mesleki başarıları açısından negatif bir durum oluşturduğu söylenebilir.

Performans kaygısı iki model olarak işlenmiştir. Birinci model eksiklik (deficit) modelidir. “Eksiklik model, az çalışma eksiklikleri veya sınav kaygısı gibi durumları ele alır. Eksiklik modeli kendi içinde çalışma yeteneği eksikliği (study-skills deficit) ve

sınava girme yeteneği eksikliği (test-taking skills deficit) olarak ikiye ayrılır. Çalışma-yeteneği eksikliği temelde çalışabilme ölçüsünün hem performans hem de kaygı indeksleri ile ilişkilidir. Sınava girme yeteneği eksikliği ise hem sınav kaygısı hem de sınava girme becerisi ile ilgili durumları ortaya koyar ki bu iki durumunda performansı etkilediği saptanmıştır. Diğer model ise engel (interference) modelidir. Bu model bireylerin performans kaygısını dikkat eksikliği ile ilişkilendirmiştir” (Tobias 1985; akt: Işkın, 2018, s. 6).

2.7.5. Müzik Performans Kaygısı

Müzik performans kaygısı psikolog Paul Salmon (1990) tarafından seyircilerin önünde performansın aksaması ya da performansın aksayacağına yönelik süreklilik belirten ve stres yaşatan, bireyin kabiliyet, eğitim ve hazırlanma sürecini göz önünde bulundurularak olağan dışı derecede kaygı yaşaması şeklinde tanımlanmıştır (akt. Valentine, 2003). Bu kaygı süreklilik arz ederse sahnedeki bireyin verimliliğini düşürebileceği söylenebilir.

Beck ve diğerleri (2005) performans kaygısını kısaca değerlendirilme kaygısı olarak tanımlar. Onlar değerlendirme kaygısını kaygı bozukluklarının bir kategorisi olarak görürler. Bu kaygı bireylerin kendilerini değerlendirdiklerini düşündükleri durumlarda ortaya çıkar. Müzik performans kaygısının sebeplerine yönelik çalışmalar incelendiğinde kişilerin yüksek veya düşük performans kaygısına sahip olmalarının türlü nedenlerinin olduğu görülmektedir. Bunlar; performans türleri, kişinin kendini değerlendirmesi, kültür, çevre, aile desteği, aile ortamı, toplumsal şartlar, zihinsel, psikolojik, fizyolojik ve eylemsel nitelikler, özgüven eksikliği, sosyal soyutlanma, mantık dışı düşünceler, mükemmeliyetçilik vb. nedenleri arasında olabilmektedir (Özevin-Tokinan, 2013).

“Müzisyenlerin performanslarının başarılı olabilmemesinin en önemli özelliği onları bireysel bir müzik dili ya da bedensel hareketler yoluyla seyirciyle bağ kurabilmelerine bağlıdır. Performans kaygısı yaşandığında bu durumu başarabilmek zorlaşır. Bu sebeple bir performansın müziksel yorumu üstünde çalışılması müzisyenlere yardım sağlayacaktır” (Erözkan, 2020, s. 28).

Bireyin performansı ve mental sağlığını olumsuz etkileyen performans kaygısının sıklıkla genç müzisyenlerde görüldüğü söylenebilir. Çoğu genç müzisyenin

kaygının üstesinden nasıl gelineceği hakkında bilgi sahibi olmadığı söylenebilir. Bu sebepten dolayı genç müzisyenler yoğun düzeyde psikolojik uyarılmayla karşı karşıya kalabilmektedir (Patston ve Osborne, 2015). Genç müzisyenlerin yaşlarından dolayı orta yaşlı ve ileri yaşlı müzisyenlere göre sahne performanslarında daha az bulunduğu söylenebilir. Müzisyen zamanla tecrübelenerek bu kaygı durumunun üstesinden gelebileceği düşünülebilir.

Müzik performans kaygısı bilişsel olarak dikkat güçlüğü, performansla alakalı anormal fikirler, performans beklentilerini karşılayamamaya dair yüksek endişe düzeyi, hata yapmaktan korku duyma ve çaresizlik gibi rahatsız edici zihinsel süreçleri kapsar (Kenny ve diğerleri, 2011). Sahnede performansını sergileyen sanatçının izleyiciler karşısında değerlendirilmesinden dolayı oluşan kaygı duygusu sosyal kaygı olarak tanımlanmaktadır. Bu bakımdan müzik performans kaygısı sosyal kaygı olarak da düşünülebilir (Teztel ve Aşkın, 2007).

Müzik performans kaygısına sahip müzisyenlere gerekli tedavi uygulanmazsa genel kaygı bozukluğu, depresyon gibi çeşitli medikal ve psikolojik hastalıklar gelişebilir (Harris, 2001). Bu bakımdan müzik performans kaygısının farkındalığı ve buna uygun tedavi için çözüm yöntemleri aramak müzisyenin psikolojik sağlığı için önem arz ettiği söylenebilir.

2.8. İlgili Yurt İçi Araştırmalar

Eraslan-Çapan (2009) araştırmasında, öğretmen adaylarının sahip oldukları bağlanma stillerinin kişilerarası ilişkilerini yordayıp yordamadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırma grubunu, 2007-2008 Öğretim Yılı Bahar Döneminde Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 230 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, İlişki Ölçekleri Anketi ve Kişilerarası İlişkiler Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları için regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, güvenli bağlanma stiline besleyici ilişki tarzını, kayıtsız bağlanma stiline ise ketleyici ilişki tarzını açıkladığı görülmüştür.

Erözkan (2011) araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejilerini cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi ve ebeveyn tutumları açısından incelemeyi amaçlamıştır. Çalışma betimsel yöntem kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın çalışma

grubunu, Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesinden küme örnekleme yöntemiyle seçkisiz olarak belirlenen 504 kişi (241 kız; 263 erkek) oluşturmaktadır. Araştırmada Bilgi Formu, İlişki Ölçekleri Anketi ve Karar Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulguları, üniversite öğrencileri için bağlanma stillerinin alt boyutları olan “güvenli bağlanma” ve “korkulu bağlanma” üzerinde cinsiyetler ve ebeveyn tutumları arasında, karar stratejilerinin alt boyutları olan “bağımsız karar verme” üzerinde cinsiyetler ve ebeveyn tutumları, “mantıklı karar verme” ve “kararsızlık” üzerinde yaşlar ve ebeveyn tutumları arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur.

Yazıcıoğlu (2011) araştırmasında, üniversite 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkiyi ve bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma tarzlarının demografik özelliklere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örnekleme, 2010–2011 öğretim yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nin çeşitli fakültelerinde öğrenim görmekte olan 196 kız, 195 erkek toplam 391 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında üç farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar, Başa Çıkma Stratejisi Ölçeği, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri- II ve araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Kişisel Bilgi Formu’dur. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, bağlanmaya ilişkin kaygı boyutu ile kaçınma stratejisi arasında ve bağlanmaya ilişkin kaçınma boyutu ile sosyal destek arama stratejisi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermiştir.

Zerenöglü (2011) araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve örselenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Bununla birlikte, bağlanma stili ve örselenmişlik düzeyleri bazı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Boğaziçi Üniversitesi’nde farklı fakültelerde öğrenim görmekte olan 181 hazırlık öğrencisidir. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Yetişkin Yaşantıları Envanteri”, “Çocukluk Örselenme Yaşantıları Ölçeği”, depresyon düzeyleri “Beck Depresyon Envanteri” kullanılmıştır. Bununla birlikte öğrenciler ve aileleri hakkındaki kişisel ve sosyo-demografik bilgiler araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, örselenmişlik yaşantıları ile depresyon seviyesi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte bağlanma stilleri ve fiziksel kötüye kullanım arasında anlamlı bir ilişki olduğu

bulunmuştur. Son olarak korkulu bağlanma stili ile örselenmişlik yaşantılarının ilişkili olduğu bulunmuştur.

Karakuş (2012) araştırmasında, ergenlerin bağlanma stilleri ile yalnızlıkları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Konya ili merkez ilçelerinde ortaöğretime devam eden 581 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, İlişki Ölçekleri Anketi ve UCLA Yalnızlık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, güvenli bağlanma stili ile yalnızlık arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki, korkulu bağlanma stili ile yalnızlık arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bağlanma stillerinden güvenli bağlanma stili yalnızlığı önemli düzeyde açıkladığı bulunmuştur.

Atık (2013) araştırmasında, liseli ergenlerin bağlanma stilleri ile psikolojik sağlamlık düzeylerinin arasındaki ilişkide öz-yansıtma ve içgörünün rolünü incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında İstanbul il sınırları içerisinde yer alan dört lisenin 10. ve 11. sınıfında bulunan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada iki farklı çalışma grubu bulunmaktadır. Birincisi, Öz-Yansıtma ve İçgörü ölçeğinin ergenlerde Türkçeye uyarlanması için 290 lise öğrencisinden oluşan çalışma grubudur. İkinci çalışma grubu ise bağlanma düzeyi ve sağlamlık arasındaki ilişkide öz-yansıtma ve içgörünün rolünü incelemek üzere 568 lise öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, “Kişisel Bilgi Formu”, “Ebeveyne Bağlanma Envanteri-Anne Formu”, “Kendini Toparlama Gücü Ölçeği” ve “Öz-Yansıtma ve İçgörü Ölçeği” kullanılmıştır. Bağlanma ile sağlamlık arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu ve bağlanmanın sağlamlık üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu bulunmuştur. Öz-yansıtma ve içgörünün bağlanma ve sağlamlık arasında ara değişken rolü oynamadığı bulunmuştur.

Özevin-Tokinan (2013) araştırmasında, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe’ye Uyarlamayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 9 üniversitenin müzik eğitimi anabilim dalında birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarında okuyan 696 öğrenci oluşturmuştur. 6’lı Likert tipindeki envanterin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda envanterin Türkçe’ye uyarlanmış şeklinin beş faktörde dağılan 25 maddeden oluştuğu saptanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı .895 olarak bulunmuştur. Maddelerin madde toplam korelasyonları .336 ile .651 arasında değişmektedir.

Yolalan (2013) araştırmasında, ergenlerde depresyon ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Maltepe ilçesinde bulunan, araştırmaya katılmayı kabul eden Orhangazi Lisesi, Maltepe Anadolu İmam Hatip Lisesi, Maltepe Ticaret Meslek Lisesi, ECA. Elginkan Anadolu Lisesi, Maltepe Anadolu Lisesi öğrencilerinden oluşan 280 kız, 129 erkek olmak üzere 409 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Zung Depresyon Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara bakıldığında, ergenlerin depresyon düzeyiyle güvenli bağlanma arasında negatif yönlü, depresyon düzeyiyle korkulu ve saplantılı bağlanma ile de pozitif yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. Depresyon belirtileriyle güvenli bağlanma arasında negatif yönlü, depresyon belirtileriyle korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanmayla da pozitif yönlü ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Aktay (2014) araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin aleksitimi ve depresyon düzeyleri üzerindeki yordayıcılığını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın ikinci amacı ise demografik özelliklere bağlı olarak üniversite öğrencilerinde aleksitimi, depresyon ve bağlanma stillerinde farklılık olup olmadığının belirlenmesidir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ilinde devlet ve vakıf üniversitelerinde öğrenim gören 150 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu, Toronto Aleksitimi Ölçeği, Beck Depresyon Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri kullanılmıştır. Araştırmada yapılan regresyon analizleri sonucunda, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin aleksitimi ve depresyon düzeyinin anlamlı yordayıcısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin aleksitimi düzeyleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin depresyon düzeyleri ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Araştırmaya katılan öğrencilerin aleksitimi düzeyleri ile depresyon düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bolattekin (2014) araştırmasında, anne-babanın bağlanma stili ile anne-baba tutumları ve 4-6 yaş grubu çocuklarda gözlemlenen davranış problemleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, özel anaokullarında ve özel kolejlerde eğitim alan 4-6 yaş grubu çocuğa sahip 200 anne veya babadan oluşmaktadır. Anne veya babalara İlişki

Ölçekleri Anketi, Güçler ve Güçlükler Anketi (Ebeveyn Formu), Aile Hayatı ve Çocuk Yetiştirme Tutumları Ölçeği uygulanmıştır. Anne babanın bağlanma stiline göre çocuklarında gözlemedikleri davranış problemleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Güvenli Bağlanan anne babaların çocuklarında davranış sorunlarına, duygusal sorunlara, dikkat eksikliği ve hiperaktiviteye, akran sorunlarına ve total güçlükler rastlanmamıştır. Korkulu bağlanan anne babaların çocuklarında akran sorunlarına rastlanmıştır. Saplantılı bağlanan anne babaların çocuklarında ise davranış sorunları, duygusal sorunlar, akran sorunları, sosyal davranış sorunları ve total güçlükler görülmüştür. Son olarak kayıtsız bağlanan anne babaların çocuklarında akran sorunları ve total güçlükler anlamlı farklılaşma göstermiştir.

Bahadır (2016) araştırmasında, güzel sanatlar liselerindeki aktif olarak sahnede performans sergilemiş olan lise öğrencilerinin müzikal performans kaygıları ile ailelerinin onlardan olan beklentileri arasındaki ilişkiyi saptamayı amaçlamıştır. Araştırma grubunu Düzce, Bolu ve Kırıkkale'deki Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümünde profesyonel olarak eğitim alan 180 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre; Güzel Sanatlar Lisesi öğrencilerinin müzikal performans kaygıları ile aile beklentileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır; fakat anlamlıya yakın bir eğilim gözlenmiştir.

Cemali (2017) araştırmasında, konservatuvar müzik bölümü öğrencilerinin performans kaygısına neden olan faktörleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubuna, Kenny Müzik Performans Kaygı Envanterin'nden (KMPK-E) 105 puan ve üstü alan 26 birey katılmıştır. Müzik performans kaygısına neden olan faktörleri belirlemek amacıyla nitel desende araştırma soruları hazırlanmıştır. Sorular bireylere yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile yöneltilmiştir. Müzik Performans kaygısına neden olan kişilik özellikleri kaygılı, mükemmeliyetçi, takıntılı ve karamsar olma, fiziksel çevre özellikleri, salon akustiğinin kötü olması, sahne hijyeninin uygun olmaması, eğitim-öğretim çevresinde olumsuz öğretmen tutumu, öğrencinin okul arkadaşları tarafından samimiysiz olarak nitelendirilmesi, sosyal çevrede ailenin az veya fazla desteği, ailede bu meslekte bireylerin olması, gelecek kaygısı, mesleğin hak ettiği değeri görmemesi, iş bulma sıkıntıları nedeni ile oluşan kaygı ve bunun performansına yansımaları, bilişsel düşüncelerde yapamama, beğenilmeme ve küçük düşme korkusu, öğrencinin eseri ilk defa icra etmesi ve yetersiz çalışma olduğu bulunmuştur.

Gültekin ve Arıcıoğlu'nun (2017) araştırmalarında, bağlanma stillerinin sosyal bağlılıkla ilişkisini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 337 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, İlişki Ölçekleri Anketi ve Sosyal Bağlılık Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, sosyal bağlılığın korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma stilleri ile negatif; güvenli bağlanma stili ile pozitif ilişkili olduğunu göstermektedir.

Jelen (2017) araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygıları ve piyano performans öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılmasını amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 524 lisans öğrencisi (n=524) oluşturmuştur. Araştırmanın ölçek olarak Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri ve Piyano Performans Öz Yeterlik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin müzik performans kaygıları ve piyano performans öz yeterlik düzeyleri arasında negatif yönlü orta düzeyde anlamlı ilişki saptanmıştır.

Aydın ve İşgörür (2018) tarafından yürütülen araştırmada, ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören konservatuvar müzik öğrencilerinin müzik performans kaygıları (MPK) çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 öğretim yılında Türkiye'deki devlet konservatuvarlarında ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kenny ve Osborne (2006) tarafından geliştirilen ergenler için MPK Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, kız öğrencilerin MPK düzeylerinin, erkek öğrencilere göre yüksek olduğu, yaylı çalgı çalan öğrencilerin daha yüksek MPK düzeyine sahip oldukları, çalışma süresi yükseldikçe başarıya ilişkin algının da arttığı, sınıf düzeyi yükseldikçe MPK'nın arttığı, ilk sahne deneyimi yaşı küçüldükçe MPK'nın azaldığı görülmüştür. Bununla beraber öğrencilerin anne-baba eğitim durumunun ve mezun oldukları okul türünün MPK açısından anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir.

Berber-Çelik (2018) araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin psikolojik iyi oluş ve sosyal güvende ve memnuniyeti yordayıp yordamadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma grubu, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekte olan 299 kız, 143 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, İlişki Ölçekleri Anketi, Psikolojik

İyi Oluş Ölçeği, Sosyal Güvende Hissetme ve Memnuniyet Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Bulgular psikolojik iyi oluş ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde anlamlı, saplantılı bağlanma arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu, sosyal güvende hissetme ve memnuniyet ile güvenli bağlanma arasında pozitif yönde anlamlı, korkulu bağlanma arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Ayrıca bağlanma stillerinin psikolojik iyi oluşu ve sosyal güvende hissetme ve memnuniyeti anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Işkın (2018) araştırmasında, mesleki müzik eğitimi veren farklı kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin performans kaygısı ve öz-yeterlilik algısının çalgı başarısına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklemini, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı öğrencilerinden oluşan 242 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan ölçekler, Kişisel Bilgi Formu, Çalgı Performansı Öz-yeterlilik İnancı Ölçeği ve Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri'dir. Araştırmada sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerin, negatif performans algısının öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, negatif performans algısı düzeylerinin diğerlerinden daha yüksek olduğunu, güzel Sanatlar Fakültesi öğrencilerinin negatif performans algısı düzeylerinin ise konservatuar öğrencilerinden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin çalgı performansı öz-yeterlilik inanç düzeylerinin (puanlarının) öğrenim gördükleri programa bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur.

Sarıkaya (2018) araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının eğitim sürecini olumsuz yönde etkileyen performans kaygı düzeylerini incelemiştir. Daha sonra bu kaygı düzeylerini, öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile öz-yeterlilik inançları arasındaki ilişkiler bakımından yordamayı amaçlamıştır. Araştırmada yöntem olarak ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'nin farklı bölgelerinde bulunan 9 müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören 541 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu, Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri, Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği ve Çalgı Performans Öz-Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Bulgular sonucunda, öğrenciler arasında müzik performans kaygı düzeyleri ile mükemmeliyetçilik ve öz-yeterlilik inançları bakımından anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Önceki çalışmalarla

yakın sonuçlar olarak mükemmeliyetçiliğin öğrencileri performans kaygısına karşı olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği ve öz-yeterlik inancının yüksek olmasının müzik performans kaygılarını önlemede önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Doğan ve Tecimer (2019) araştırmalarında, Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 110 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, 2004'te Kenny tarafından geliştirilen ve 2013'te Tokinan tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda 2016-2017 öğretim yılında öğrenim görmekte olan öğrencilerin müzik performansı ile ilgili orta düzeyde kaygı duyduğu ortaya çıkmıştır.

Yaman (2019) çalışmasında üniversitede eğitim gören genç bireylerin bağlanma stillerinin umutsuzluk düzeyi ve benlik saygısı ile ilişkisini incelemeyi ve bunların çeşitli değişkenler açısından anlamlı bir farklılık çıkarıp çıkarmadığını ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu", "Kişilerarası İlişkilerde Bağlanma Stilleri Ölçeği", "Beck Umutsuzluk Ölçeği", "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Buna göre kadın katılımcıların kaygılı bağlanma alt boyutu ölçek puanları, erkek katılımcıların kaygılı bağlanma ölçek alt boyutu puanlarından daha yüksektir. Güvenli bağlanma ve kaçınmacı bağlanmanın cinsiyet ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmaya katılan kadın katılımcıların kaygılı bağlanma alt boyutu ölçek puanları, erkek katılımcıların kaygılı bağlanma ölçek alt boyutu puanlarından daha yüksektir.

Erözkan (2020) araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ile bireysel çalgı performans sınavı kaygısı arasındaki ilişkiyi saptamayı amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, müzik öğretmenliği ana bilim dalında okuyan 467 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama araçları olarak Kenny, Davis ve Oates (2004) tarafından geliştirilen ve Özevin-Tokinan (2013) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri "KMPKE" ile Dalkıran, Baltacı, Karataş ve Nacakçı'nın geliştirdiği (2014) Bireysel Çalgı Performans Sınavı Kaygısı Ölçeği "BÇPSK-Ö" kullanılmıştır. Sonuçlara göre kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmenler adaylarına göre kaygı seviyesi daha yüksek çıkmıştır. Mezun olunan lise türüne göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Çalgı değişkenine göre mızraplı çalgı ve klarnet çalan adayların kaygı seviyelerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Bireysel çalgı başarısı ve akademik başarı değişkenleri için sadece “Bireysel Çalgı Performans Sınavı Kaygısı Ölçeği”nde anlamlı bir fark tespit edilmiştir.

Gerdan ve Kurt (2020) araştırmalarında, suçluluk, utanç ve bağlanma stillerinin somatizasyonu yordama derecesi ve aralarındaki ilişkiyi; internette sağlığa yönelik araştırma yapma sıklığının, somatizasyon ve bağlanma stili puanları üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın verileri 204 üniversite öğrencisinden toplanmıştır. Katılımcılara Suçluluk Utanç Ölçeği, İlişki Ölçekleri Anketi ve Belirti Tarama Listesinin somatizasyon alt ölçeği uygulanmıştır. Analizler sonucunda somatizasyon, bağlanma stilleri ve suçluluk-utanç puanları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Bağlanma stilleri ve utanç puanları somatizasyonu %36 düzeyinde yordamaktadır. Cinsiyete göre ve internette sağlığa ilişkin araştırma yapma sıklığına göre puanlar farklılaşmıştır. Güvenli bağlanan bireylerin somatik belirtiler gösterme olasılığı daha düşüktür.

Koser ve Barut (2020) araştırmalarında, üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin, problem çözme becerileri ve bağlanma stillerinin arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Giresun Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan 300 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Kişisel Bilgi Formu, İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ), Problem Çözme Envanteri, İlişki Ölçekleri Anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, iletişim becerileri ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İletişim becerileri ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan korkulu ve saplantılı bağlanma stilleri ile aralarında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Problem çözme becerileri ile bağlanma stillerinin alt boyutunda yer alan güvenli veya kayıtsız bağlanma stili arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Subaşı ve Kazan (2020) araştırmalarında, çocukluk dönemi bağlanma stillerinin yetişkin iletişimine etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Cinsiyet, medeni durum, anne ve babanın eğitim düzeyi ile iletişim uyum düzeyi arasındaki ilişki detaylarıyla ele alınmıştır. Bağlanma stillerinin iletişim şekline etkisine bakılmıştır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 324 lisans mezunu birey oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Yakın İlişkilerde

Yaşantılar Ölçeği” kullanılmıştır. Bireyler arası iletişim şeklini saptamak için ise “İletişim Becerileri Envanteri” kullanılmıştır. Bu araştırma sonucunda, bağlanma stili ile iletişim şekli arasında bir ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Umuzdaş ve Tök (2020) araştırmalarında, müzik öğretmenliği lisans programında çalgı eğitimi almakta olan öğrencilerin, sürekli-durumluk kaygı düzeylerinin cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, çalgı farklılığı, mezun olduğu lise ve okumuş oldukları üniversite değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada nicel betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 güz yarıyılında öğrenim görmekte olan Orta Karadeniz Bölgesine ait Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans öğrencileri (N= 341) oluşturmaktadır. Araştırma verilerinde, Spielberg vd. (1964) tarafından geliştirilmiş olan, Öner ve Le Compte (1983)’ nin Türkçe’ye uyarladığı “Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri” kullanılmıştır. Araştırmanın bulgularına göre, sürekli ve durumluk kaygı arasında anlamlı bir fark görülmüştür. Müzik öğretmenliği öğrencilerinin sürekli ve durumluk kaygıları cinsiyet, yaş ve sınıfa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Çalgı farklılığı ise sürekli kaygı durumunda anlamlı çıkmıştır. Mezun olunan lise ve okumuş oldukları üniversite değişkenine göre ise anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Onuray-Eğilmez (2021) araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının iyi oluşlarının sahne performansları sırasında karşılaşılabilecekleri kaygı düzeyine etkisini saptamayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda müzik öğretmeni adaylarının, iyi oluş ve müzik performans kaygıları (MPK) incelenmiş, her iki durum arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Araştırmaya, Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda eğitim alan 86 öğrenci katılmıştır. Veriler, Öğrenci Demografik Bilgi Formu, İyi Oluş Ölçeği (PERMA) ve Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri (KMPKE) ile toplanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının iyi oluş ve müzik performans kaygılarında cinsiyete, öğrenim yılına göre anlamlı fark tespit edilemezken, PERMA genel puanı ve tüm alt boyutları ile KMPKE puanları arasında negatif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmuştur.

Gürsoy (2022) araştırmasında, lise öğrencilerinde kimlik yönelimleri, bağlanma stilleri ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Bursa ilinde yaşayan ve lise öğrencisi olan 14-18 yaş aralığındaki 348 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada dört farklı ölçek kullanılmıştır. Bunlar Kişisel Bilgi Formu, Kimlik Ölçeği, Bağlanma

Stilleri Ölçeği ve Öznel İyi Oluş Ölçeğidir. Sonuç olarak, öznel iyi oluş ile kimlik yönelimi, kaçınan, kaygılı ve güvenli bağlanma arasında anlamlı ilişkiler olduğu, kadın ve erkekler arasında kimlik yönelimi, kaçınan ve güvenli bağlanma stili bakımından farklılıklar olduğu, öznel iyi oluş ile güvenli bağlanma stiline kimlik yönelimini anlamlı olarak yordadığı bulunmuştur.

Sünetci (2022) araştırmasında, üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ile çocukluk çağı travma ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmada ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, 384 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, araştırmacı tarafından oluşturulmuş katılımcıların kişisel bilgilerine dair soruların yer aldığı ‘Sosyodemografik Bilgi Formu’, ‘Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri’, ‘Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği’, ‘Beck Anksiyete Ölçeği’ kullanılmıştır. Araştırmada öğrencilerin bağlanma stilleri ile çocukluk çağı travma arasındaki ilişki değerlendirildiğinde; yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri ile çocukluk çağı travma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Hüzmeli (2023), nefes terapisi yönteminin profesyonel müzik eğitimi alan öğrencilerin performans kaygısının azaltılması veya giderilmesindeki etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma, deney ve kontrol gruplu ön test son test deneysel modelde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Bölümü ve Kocaeli Üniversitesi Müzik Bölümleri 2, 3, ve 4. sınıflarda öğrenim görmekte olan, ana çalgısı flüt olan 10 kişi deney ve 10 kişi kontrol grubunda olmak üzere 20 lisans öğrencisinden oluşmaktadır. Deney grubuna uzman nefes terapisti ile birlikte hazırlanan on seanslık nefes terapisi çalışmaları uygulanmıştır. Bulguların sonuçlarına göre, nefes terapisi çalışmalarından sonra deney grubunun performans kaygısında azalma yaşandığı ve kontrol grubunda anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Elde edilen nicel bulgulara göre, nefes terapi çalışmalarının müzik performans kaygısını azaltmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen nitel bulgulara göre, öğrencilerin çoğunluğunun performans sırasında performans kaygısı yaşadıkları, nefes terapi çalışmalarından sonra bu belirtilerin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde de nefes terapisi çalışmalarının performans kaygısını azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kara ve Saydam (2023) araştırmalarında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin stresle başa çıkma tarzları ve çatışma eylem stillerine olan etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, Türkiye'deki 83 üniversitede öğrenim görmekte olan 847 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, İlişkiler Ölçeği, Stresle Başa çıkma Tarzları Ölçeği ve Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, güvenli ve korkulu bağlanma stillerinin, iyimser yaklaşım, çaresiz yaklaşım, boyun eğici yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma stresle başa çıkma tarzlarının ve kolaylaştırıcı çatışma eylem stiline göre farklılaştığı belirlenmiştir. Araştırmadaki analiz sonuçlarına göre, güvenli bağlanma stili ile iyimser yaklaşım, sosyal desteğe başvurma, kolaylaştırıcı eylem stili, zorlayıcı eylem stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Korkulu bağlanma ile çaresiz yaklaşım ve kaçınmacı eylem stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Saplantılı bağlanma ile çaresiz yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kayıtsız bağlanma ile çaresiz yaklaşım ve sosyal desteğe başvurma arasında negatif yönde, zorlayıcı eylem stili arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Öztürk (2023) araştırmasında, keman eğitiminde pilates egzersizlerinin çalgı çalma sürecinde öğrencilerin bireysel çalgılarına yönelik performans, motivasyon ve performans kaygısı düzeylerine etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada karma yöntem araştırma deseni kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda, pilates eğitimi alan deney grubunun çalgı performansı öntest ve sontest puanlarının karşılaştırılmasında anlamlı farklılığın olduğu, çalgı motivasyonu ve performans kaygısı öntest ve sontest puanları karşılaştırıldığında anlamlı bir fark görülmediği tespit edilmiştir. Çalışma sonrasında gerçekleştirilen görüşmelerde öğrencilerin genel olarak pilatesin fiziki ağrılarını azalttığı için keman performansını olumlu yönde etkilediği, birlikte egzersiz yaptıkları için motive olduğu ve bu durumun keman çalma isteklerini güdülediği, bununla birlikte performans kaygılarında azalma olduğu, pilates egzersizlerinin faydalı olduğu ve çalışma saatlerinin sıklığının arttığı yönünde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir.

2.9. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar

Cox ve Kennardy (1993) araştırmalarında, müzik performans kaygısında olan durumsal faktörlerin rolünü değerlendirmeyi amaçlamışlardır. 32 müzik öğrencisinin farklı bir performans ortamında sürekli kaygı dereceleri ve sosyal hobi dereceleri ölçülmüştür. Performans ortamının özel olarak sosyal fobinin etkisinde bir faktör olduğu tespit edilmiştir. Sonuçlar gelecekteki araştırmalara, tedavi yöntemlerine, sosyal fobi ve performans kaygısı arasındaki ilişkinin anlaşılmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Muris ve diğerleri (2000) araştırmalarında, çocukların bağlanma stilleri ile kaygı belirtileri ve depresyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, çocukların %20,9'unun kendilerini güvensiz (yani kaçınan veya kararsız) olarak sınıflandırdığını göstermiştir. Ayrıca güvensiz bağlanan çocukların, güvenli bağlanan çocuklara göre daha yüksek düzeyde kaygı belirtileri ve depresyona sahip oldukları tespit edilmiştir.

Ammaniti ve diğerleri (2000) araştırmalarında, geç çocukluktan erken erkenliğe geçiş evresinin bağlanma örüntülerini nasıl etkilediğini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, geçiş evresinde bağlanma stilleri ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmamıştır.

Kenny ve diğerleri (2004) operanın korosunda çalışan sanatçıların müzik performans anksiyeteleri, iş stresleri, sürekli-durumluk kaygı ve mükemmeliyetçilik düzeyleri arasındaki karşılıklı ilişkiyi incelemeyi amaçladığı araştırmalarında, sanatçıların sürekli kaygıları, mesleki stresleri ve mesleki kişisel kaygıları normalden daha yüksek çıkmıştır. Sürekli kaygının yüksek olması mesleki kişisel kaygıyla ilişkilendirilmiştir. Kişisel kaynaklardaki yüksek puanlar ve sürekli kaygıdaki yüksek puanlar arasında ilişki bulunmuştur. Kaygının mesleki roller, fiziksel çevre ve çalışma koşullarıyla ilgili olmadığı tespit edilmiştir.

Leveridge ve diğerleri (2005) araştırmalarında, bağlanma, kişilik stili ve aile etkileşim kalıpları arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçlarına göre, kaçınmacı bağlanma stiline, bedensel şikayetler, sosyal izolasyon, aileden kopma ve aile çatışmalarından kaçınma ile ölçülen dolaylı duygu ifadesiyle ilişkili olduğunu ortaya çıkarmıştır. Kaygılı/kararsız bağlanma stili depresyon ve

kaygının daha açık bir şekilde ifade edilmesiyle ilişkilendirilmiştir. Aile faktörleri kaygılı/kararsız ya da güvenli tarzlarla anlamlı düzeyde ilişkilendirilmemiştir.

Kenny ve Osborne (2006) araştırmalarında, müzik performans kaygısı hakkında edinilen bilgileri ve çalışmalarını özetlemişlerdir. Genç olan müzisyenlerin ve yetişkin müzisyenlerin müzik performans kaygısı düzeylerinin niteliksel olarak yakın olduğu tespit edilmiştir. Çocuklara ve ergenlere göre genç müzisyenlerin müzik performans kaygılarının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Fehm ve Schmidt (2006) araştırmalarında, Alman bir özel okulda okumakta olan 15-19 yaş arasındaki öğrencilerin performans kaygılarını araştırmışlardır. Araştırmaya 74 öğrenci katılmıştır. Performans kaygısının yanı sıra başa çıkma stratejileri de değerlendirilmiştir. Sonuçlara göre öğrencilerin performans kaygıları yüksek çıkmıştır. Uyuşturucu ve alkol kullanımı gibi durumlar nadir olarak ortaya çıkmıştır. Çoğu öğrenci performans kaygısıyla başa çıkmak için öğretmenlerinden ve okul dışından daha fazla yardım talep etmişlerdir.

Del Giudice (2019) araştırmasında, bağlanma stilleri ile cinsiyet farklılıkları arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, kadınlarda güvenli bağlanma puanları düşük ve kararsız bağlanma puanları yüksek çıkmıştır. Ayrıca bağlanmanın kültürel farklılıklardan da etkilendiği ortaya çıkmıştır.

Iusca ve Dafinoiu (2011) öğrenciler müzik performans kaygıları ve müzikal düzeylerinde cinsiyet ve çalgının etkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Örnekleme 130 lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Final sınavından hemen sonra öğrencilere Rekabetçi Durumluk Kaygı Envanteri uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda müzik performans kaygısının cinsiyet ve çalgıyla arasında anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu iki değişkenin müzikal seviye ile de ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve analizlerine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli (Deseni)

Nicel çerçevede gerçekleştirilen bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyonel model kullanılmıştır. Korelasyonel araştırmalar iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkinin herhangi bir biçimde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelendiği araştırmalardır. Korelasyonel araştırmaların değişkenler arasındaki ilişkilerin açığa çıkarılmasında, ilişki düzeylerinin belirlenmesinde etkili olan ve bu ilişkilerle ilgili daha üst düzey araştırmaların yapılması için gerekli ipuçlarını sağlayan önemli araştırmalar oldukları ifade edebilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008).

Korelasyonel araştırmalar ikiye ayrılır. Bunlar keşfedici ve yordayıcı korelasyonel araştırmalardır. Değişkenler arası ilişkileri anlamaya yönelik keşfedici korelasyonel araştırma ya da bir veya daha çok bağımsız değişkene dayalı olarak bağımlı değişkendeki değişimleri açıklamaya yönelik yordayıcı korelasyonel araştırmalar olmak üzere iki türü vardır. Yordayıcı korelasyonel araştırmalar ise sadece doğrudan etkilere odaklanabileceği gibi doğrudan doğrudan etkilerin yanı sıra dolaylı-aracılı etkilere de odaklanabilir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Keşfedici korelasyonel araştırmaları değişkenler arası ilişkileri çözümleyerek önemli bir olayı anlamaya çalışmak için kullanılır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Bu çalışmada korelasyonel model türlerinden keşfedici korelasyonel model kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’de 2022-2023 eğitim-öğretim yılında eğitim fakültelerine bağlı güzel sanatlar eğitimi bölümleri müzik eğitimi anabilim dallarında 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören yaklaşık 1500 müzik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Araştırmada evreni temsil edecek örneklem sayısı %95 güven düzeyi için en az 306 olarak hesaplanmıştır. Ancak uygulanan ölçeklerde veri kaybı olabileceği göz önüne alınarak 400 müzik öğretmeni adayına ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Türkiye’deki 8 üniversitenin eğitim fakültelerine bağlı olan güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören 3, 4 ve 4+ sınıf öğrencileri oluşturmuştur (n= 318).

Örneklemin belirlenmesinde oransız küme örnekleme tekniği kullanılmıştır. Oransız küme örnekleme tekniği evrende yer alan tüm bireylerin listelenemediği ancak evrenin kendi içerisinde alt gruplara ayrılarak bu gruplara dahil olan bireylerin listelenebildiği araştırmalarda oldukça yararlı olan bir örnekleme türüdür (Karasar, 2012). Bu bağlamda çalışmanın örneklemini; Ankara Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (GÜ), Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (BUÜ), Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (AİBÜ), Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (DEÜ), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (MSKÜ), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (PAÜ), Şanlıurfa Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (HRÜ), Trabzon Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı (TRÜ), Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda (YYÜ) öğrenim gören 3, 4 ve 4+ sınıfta öğrenim gören müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Bununla birlikte müzik eğitimi anabilim dallarında eğitim öğretimin ilk yıllarında öğretmen adaylarının sahne deneyiminin ve çalgı hakimiyetinin görece daha az olması kaygı oluşturabilecek performans durumları ya da ortamları ile daha az karşı karşıya gelebilecekleri şeklinde değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda müzik

eğitimi anabilim dallarında 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören müzik öğretmenleri adaylarının sahneye görece daha alışık olması, çalgılarında belirli bir seviyeye ulaşmış olmaları ve dolayısıyla diğer sınıf seviyelerinde öğrenim gören müzik öğretmenleri adaylarına göre daha fazla müzikal deneyime sahip oldukları varsayılarak araştırmanın örnekleme 3, 4 ve 4+ sınıfta öğrenim gören müzik öğretmenleri adayları alınmıştır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmenleri adaylarının demografik özellikleri ile ilgili bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Demografik Özellikleri

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet:	Erkek	133	42.22
	Kadın	182	57.78
Üniversite:	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	17	5.35
	Bursa Uludağ Üniversitesi	49	15.41
	Dokuz Eylül Üniversitesi	46	14.47
	Gazi Üniversitesi	70	22.01
	Harran Üniversitesi	3	.93
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	40	12.58
	Pamukkale Üniversitesi	42	13.21
	Trabzon Üniversitesi	31	9.75
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	20	6.29
Sınıf:	3. sınıf	75	23.58
	4. sınıf	160	50.31
	4+	83	26.11
Anne öğrenim durumu:	İlkokul	89	28.25
	Ortaokul	43	13.65
	Lise	95	30.16
	Lisans	88	27.94
Baba öğrenim durumu:	İlkokul	45	14.29
	Ortaokul	50	15.87
	Lise	115	36.51
	Lisans	105	33.33
Aile gelir düzeyi:	Düşük	45	14.29
	Orta	252	80.01
	Yüksek	18	5.70
Toplam:		318	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere müzik öğretmenleri adaylarının %57,78’i kadın ve %42,22’si erkektir. Katılımcıların %5,35’i Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, %15,41’i Bursa Uludağ Üniversitesi, %14,47’si Dokuz Eylül Üniversitesi, %22,01’i Gazi Üniversitesi, %0,93’ü Harran Üniversitesi, %12,58’i Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, %13,21’i Pamukkale Üniversitesi, %9,35’i Trabzon Üniversitesi, %6,29’u

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde öğrenim gören müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır.

Katılımcıların %23,58'i 3. sınıflar, %50,31'i 4. sınıflar ve %26,11'ini ise 4+ sınıflar oluşturmaktadır. Katılımların anne eğitim düzeyleri; %28,25'i ilkokul, %13,65'i (f:43) ortaokul, %30,16'sı lise, %27,94'ü lisans şeklindedir. Katılımcıların baba eğitim düzeyleri ise; %14,29'u ilkokul, %15,87'si ortaokul, %36,51'i lise, %33,33'ü lisanstır. Katılımcıların %14,29'u düşük, %80,01'i orta, %5,70'i yüksek aile gelir düzeyine sahiptir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak; Erzen (2016) tarafından geliştirilen “Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği”, Kenny (2004) tarafından geliştirilen ve Özevin-Tokinan (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan “Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri” ve öğrencilerin demografik bilgilerini edinebilmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Aşağıda araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçlarıyla ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.3.1. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

Araştırma kapsamında, Erzen (2016) tarafından yetişkinlerin bağlanma stillerini ölçmek amacıyla geliştirilen “Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır (Bakınız **Ek 1**). Ölçek toplam 18 maddeden oluşturmaktadır. Ölçeğin alt boyutları güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan bağlanma stili olarak isimlendirilmiştir. Ölçek 5'li likert tipindedir ve üç alt boyuta sahiptir. Ölçekte alt boyutlar kapsamında güvenli bağlanma stili için 5, kaygılı-kararsız bağlanma stili için 6 ve kaçınan bağlanma stili için 7 madde vardır. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçek maddeleri “Kesinlikle Katılmıyorum” (1) ve “Kesinlikle Katılıyorum” (5) aralığında puanlanmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi değerleri ise GFI .93, AGFI .90, RMSEA .05 ve X^2/sd oranı 2,48 olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Bu amaçla faktör analizi işlemlerinin uygulanabilirliğini ortaya koyan Barlett testi ve KMO değerlerine bakılmıştır. Analiz

sonucunda KMO değeri ,807 ve Barlett 2168, ($p<.01$) olarak bulunmuştur. Ortaya çıkan değerler, faktör analizine uygunluğunu göstermiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı alt ölçeklerde Kaçınan Bağlanma Stili için .80, Güvenli Bağlanma Stili için .69 ve Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili için .71 olarak belirlenmiştir. Ölçek alt boyutlarından Güvenli Bağlanma Stili alt boyutu olumlu, diğer ikisi ise olumsuz özellikleri ölçtüğü için ölçeğin toplam iç tutarlık katsayısına bakılması mümkün değildir.

3.3.2. *Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri*

Araştırma kapsamında Kenny (2004) tarafından geliştirilen ve Özevin-Tokinan (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan “Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri” kullanılmıştır (Bakınız **Ek 2**). Envanter, performans kaygısının düzeyini ve altında yatan sebeplerin ortaya çıkmasını amaçlamıştır. Envanter 40 maddeden oluşmaktadır ve bu maddeler 12 alt faktöre dağılmıştır. Bu alt faktörler 3 bölümde kategorilendirilmiştir. (i) erken ilişki durumu [kaygının nesilden nesile aktarımı; ailevi empati] (ii) psikolojik savunmasızlık [depresyon/umutsuzluk; kontrol edebilirlik, güven; sürekli performans kaygısı] (iii) bağlantılı performans durumları [bağlantılı somatik endişe; korku/dehşet (negatif algı); performans öncesi ve sonrası düşünceler; kişisel denetim/başkalarının denetim; fırsat bedeli; hafıza güvenilirliği]. Envanter 5 alt faktör ve toplamda 25 sorudan oluşmaktadır. Faktörler sırasıyla; 1. Negatif Performans Algısı, 2. Psikolojik Savunmasızlık, 3. Somatik Kaygı, 4. Kişisel Denetim ve 5. Fizyolojik Savunmasızlık şeklindedir. 7’li likert tipindeki envantere maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum” (0) ve “Kesinlikle Katılıyorum” (6) puan aralığında yanıtlanmaktadır. Puanlama 0 ile 150 arasında değişmektedir. 105 puan ve üstü yüksek müzikal performans kaygısını, 45 puan ve altı düşük müzikal performans kaygısını göstermektedir. Ölçeğin toplam güvenilirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Maddelerin madde toplam korelasyonları .336 ile .651 arasında değişmektedir.

3.3.3. *Kişisel Bilgi Formu*

Kişisel bilgi formu, araştırmacı tarafından araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının demografik özelliklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Kişisel bilgi

formu öğrencilerin üniversite, cinsiyet, yaş, sınıf, ailenin öğrenim durumu, ailenin ekonomik düzeyini belirlemek üzere toplamda 8 sorudan oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada öncelikle gerekli uygulama izinleri alınmıştır (Bakınız **Ek 3**). Ardından ilgili müzik eğitimi anabilim dallarının anabilim dalı başkanları ve ayrıca 3 ve 4. sınıf danışmanları ile iletişime geçilerek araştırmanın konusu, amacı ile ilgili ön bilgilendirme yapılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından ulaşılabılır örneklem grupları ile yüz yüze, ulaşılamayan örneklem grupları için ise elektronik ortamda Google Forms aracılığı ile toplanması planlanmıştır. Fakat 06.02.2023 tarihinde Türkiye’de birçok şehri etkileyen yıkıcı bir deprem gerçekleşmiştir. Depremden sebebiyle üniversitelerin eğitim-öğretime çevrimiçi devam etmesinden dolayı veriler yüz yüze toplanamamıştır. Bu sebepten dolayı veri toplama yöntemi sırasıyla aşağıda gösterildiği gibi ilerlemiştir;

1. Örneklemdeki anabilim dallarının sekreterleri aranmıştır ve anket anabilim dalı başkanlarına e-posta aracılığıyla iletilmiştir.
2. Belirli bir süre geçmesine rağmen geri dönüş alınamayan e-postalar tekrar gönderilmiştir.
3. Geri dönüş alınamayan veya alındığı halde yeterli katılım sağlanamayan üniversiteler için ilgili anabilim dalı başkanı ya da danışman ya da öğrenci temsilcileriyle görüşülerek anket öğrenci WhatsApp grupları yoluyla paylaşılmıştır.

Araştırma için katılımcılara ön bilgi verilerek araştırmanın etik, gönüllülük ve gizlilik ilkeleri yazılı olarak açıklanmıştır. Araştırma kapsamında araştırmacılar tarafından örneklem grubuna araştırmanın amacı ve konusu ile ilgili ön bilgilendirme yapılmıştır ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 3, 4 ve 4+ sınıf müzik öğretmeni adaylarıyla araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya başlamadan önce bilgilendirilmiş olur formu yazılmıştır ve gerekli uygulama izinleri alınmıştır

Araştırmada bireylerin demografik bilgilerinin elde edilebilmesi için araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan “Kişisel Bilgi Formu”, katılımcıların müzik performans kaygı düzeylerini ölçebilmek için “Kenny Müzik Performans Kaygı Envanteri” ve

katılımcıların bağlanma stillerini belirleyebilmek için “Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma kapsamında kullanılan ölçeklerin uygulama izinleri ilgili araştırmacılardan alınmıştır (Bakınız **Ek 4**).

3.5. Verilerin Analizi

Tüm veriler bilgisayarda SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 25 programına kaydedilerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde ilk olarak hangi testlerin (parametrik/nonparametrik testler) uygulanacağına karar vermek için karşılanması gereken varsayımlar test edilmiştir. Varsayımlara ilişkin sonuçlara aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 2. Ölçek Puanlarına İlişkin Özet İstatistikler ve Güvenirlik Analizi

Alt boyutlar	Çarpıklık	Basıklık	Madde sayısı	Cronbach's alpha
Negatif performans algısı	.38	-.61	14	.94
Psikolojik savunmasızlık	.47	-.07	8	.85
Somatik kaygı	-.22	-.75	1	Hesaplanamaz
Kişisel denetim	-.14	-.89	1	Hesaplanamaz
Fizyolojik savunmasızlık	.04	-1.03	1	Hesaplanamaz
Toplam K-MPKE	.36	-.46	25	.96
Kaçınan bağlanma stili	.70	.97	7	.82
Güvenli bağlanma stili	-.27	-.21	5	.62
Kaygılı kararsız bağlanma stili	.44	.47	6	.70

Ölçek ve alt boyut puanlarına ilişkin ortalama, standart sapma, basıklık, çarpıklık ve Cronbach's alpha değerleri Tablo 3'te gösterilmiştir. Cronbach (1951)'in geliştirmiş olduğu alfa katsayı yöntemi anket maddelerinin iç tutarlılıklarının tahmini yöntemidir. Alfa katsayısı ölçekte yer alan belirli maddelerin toplam varyanslarının genel varyansa oranı ile bulunan ağırlıklı standart değişimin ortalaması olarak tanımlanmaktadır (Ercan ve İsmet, 2004). Bu bağlamda ölçek ve alt boyut puanlarının kabul edilebilir/yüksek güvenirlilik düzeylerinde olduğu tespit edilmiştir.

Cronbach Alpha katsayısı 0 ile 1 arasında değerler ile ölçülür ve aşağıdaki değerlerde güvenilirlik sağlanmış olur (İslamoğlu ve Almaçık, 2009)

$.01 \leq \alpha < .40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$.40 \leq \alpha < .60$ ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür.

$.60 \leq \alpha < .80$ ise ölçek güvenilirliği kabul edilebilir seviyededir;

$.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek güvenilirliği yüksektir.

Verilerin normallik varsayımı için Kolmogorov-Smirnov testi sonunda $p < .05$ olan değişkenler için basıklık ve çarpıklık değerleri ± 2.0 arasında olması (George ve Mallery, 2010) değerlerin normal dağılım gösterdiği şeklinde değerlendirilerek, verilerin analizi parametrik testler ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, ilişkisiz iki grup karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi ikiden fazla grup karşılaştırmasında ise tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Bu iki testte varyansların homojenliğine Levene testi ile bakılmış tek yönlü varyans analizinde homojenlik sağlanamadığı durumda Welch istatistiği kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi olarak varyanslar homojenlik gösterdiğinde Bonferroni, göstermediğinde Tamhane testi kullanılmıştır. Sayısal değişkenler arası ilişkiye Pearson korelasyon katsayısı ile bakılmıştır. Elde edilen değerlerin anlamlı olup olmadığının yorumlanmasında $.05$ anlamlılık düzeyi ölçüt olarak kullanılmıştır.

Verilerden anlamlı farklılık elde edilen puanların etki büyüklüklerinin belirlenmesinde bağımsız t-testi için Cohen d değerine bakılmıştır. Cohen'e göre, $.2$ düşük düzey, $.5$ orta düzey, $.8$ ise yüksek düzey fark olduğu anlamına gelmektedir (Cohen, 1988). Tek yönlü varyans analizi için ise anlamlı farklılıklara ilişkin etki büyüklüğünün belirlenmesinde eta kare (η^2) değerinden yararlanılmıştır. Cohen'e (1988) göre, $.01$ düşük düzey, $.06$ orta düzey, $.14$ yüksek düzey farklılık olduğu anlamına gelmektedir. Güven aralığı %95 olarak belirlenmiş ve $p < .05$ 'in altındaki değerler anlamlı kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ile Demografik Değişkenler Açısından Farklılıklara İlişkin Elde Edilen Bulgular

Aşağıda araştırmanın birinci alt amacı doğrultusunda, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin üniversite, cinsiyet, yaş, sınıf, ailenin öğrenim durumu ve ailenin ekonomik düzeyi değişkenlerine ilişkin elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.1.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Üniversite Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin üniversite değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. *Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Üniversiteye Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular*

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark	η^2
Kaçıran bağlanma stili	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	1 4	18.7 9	7.0 6	4.08	0.0 0	1>6,7/9>4,6,7	.096
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	4 9	16.1 2	5.0 2				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	4 6	15.3 0	3.9 9				
	Gazi Üniversitesi ⁴	7 0	15.0 9	3.8 1				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	15.6	1.1				

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark	η^2
			7	5				
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	4	14.0	3.9				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	4	14.1	4.6				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	3	16.8	5.3				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	2	19.1	3.9				
		0	5	2				
	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	1	14.2	1.1	61.7	0.0		.617
		4	1	2	1	0		
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	4	18.1	2.4				
		9	2	2				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	4	21.2	0.7				
		6	2	6				
	Gazi Üniversitesi ⁴	7	19.4	0.9				
		0	9	7			2,3,4,6,7,8,9>1/ 3,4,6,7,8,9>2/2>5/ 3>4,5,8,9/4>5/6,7,9>4/6, 7,8>5/ 6>7,8,9/7,8>9	
	Harran Üniversitesi ⁵	3	15.0	0.0				
		0	0	0				
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	4	22.0	0.9				
		0	3	5				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	4	20.8	1.2				
		2	1	1				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	3	19.6	2.9				
		1	8	8				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	2	16.1	0.8				
		0	5	1				

Tablo 3'te görüldüğü üzere kaçınan bağlanma stili puanları katılımcıların üniversitelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların (19.15) kaçınan bağlanma stili puanlarının, diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Güvenli bağlanma stili puanları katılımcıların üniversitelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların (22.03) güvenli bağlanma stili puanları diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların eğitim gördükleri üniversiteye göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$).

4.1.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 4. *Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular*

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	t	sd	p	Cohen's <i>d</i>
Kaçınan bağlanma stili	Erkek	133	16.26	4.82	2.09	313	.04	.239
	Kadın	182	15.15	4.55				
Güvenli bağlanma stili	Erkek	133	19.50	2.72	-.36	313	.72	
	Kadın	182	19.60	2.37				
Kaygılı kararsız bağlanma stili	Erkek	133	17.23	3.85	-.99	313	.32	
	Kadın	182	17.66	3.79				

Tablo 4'te görüldüğü üzere kaçınan bağlanma stili puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında kadınların (15.15) erkeklere göre (16.26) kaçınan bağlanma stili puanlarının daha düşük olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$).

4.1.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Sınıf Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin sınıf değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 5. *Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular*

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	η^2	Fark (Tamhane)
Kaçınan bağlanma stili	3. sınıf ¹	75	16.60	5.33	2.32	.10		
	4. sınıf ²	157	15.43	4.26				
	4+ sınıf ³	83	15.08	4.78				
Güvenli bağlanma stili	3. sınıf ¹	75	18.95	2.94	Welch:3.11	.04	.021	1<3
	4. sınıf ²	157	19.64	2.53				
	4+ sınıf ³	83	19.95	1.96				

Tablo 5’te görüldüğü üzere güvenli bağlanma stili puanları katılımcıların sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Games- Howell testi ile bakıldığında 3. sınıf öğrencilerin (18.95), güvenli bağlanma stili puanları 4. sınıf (19.64) ve 4. sınıf üzeri (19.95) öğrencilere göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>0.05$).

4.1.4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 6. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	η^2	Fark (Bonferroni)
Kaçınan bağlanma stili	İlkokul ¹	89	15.11	4.67	3,51	.02	.033	4<3
	Ortaokul ²	43	16.19	4.87				
	Lise ³	95	16.71	4.72				
	Lisans ⁴	88	14.68	4.39				
Güvenli bağlanma stili	İlkokul ¹	89	19.64	2.65	2.40	.07		
	Ortaokul ²	43	18.79	2.66				
	Lise ³	95	19.41	2.28				
	Lisans ⁴	88	20.01	2.51				

Tablo 6’da görüldüğü üzere kaçınan bağlanma stili puanları katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna Games- Howell testi ile bakıldığında annesi lisans eğitim düzeyine sahip öğrencilerin (14.68), kaçınan bağlanma stili puanları annesi lise eğitim düzeyine sahip öğrencilere (16.71) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların anne eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p > 0.05$).

4.1.5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 7. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p
Kaçınan bağlanma stili	İlkokul ¹	45	14.13	3.76	1.81	.15
	Ortaokul ²	50	15.66	4.93		
	Lise ³	115	15.89	4.74		
	Lisans ⁴	105	15.94	4.82		
Güvenli bağlanma stili	İlkokul ¹	45	20.29	2.24	3.03	.07
	Ortaokul ²	50	19.12	2.73		
	Lise ³	115	19.20	2.56		
	Lisans ⁴	105	19.84	2.41		

Tablo 7’de görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ölçek puanları ile baba eğitim düzeyi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0.05$).

4.1.6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stillерinin Ailenin Gelir Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stillerinin aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 8. Bağlanma Stilleri Ölçek Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	η^2	Fark
Kaçınan bağlanma stili	Düşük ¹	45	17.13	5.23	2.81	.06		
	Orta ²	252	15.39	4.50				
	Yüksek ³	18	15.06	5.40				
Güvenli bağlanma stili	Düşük ¹	45	18.78	2.81	Welch:9.35	.01	.037	3>1.2
	Orta ²	252	19.58	2.47				
	Yüksek ³	18	21.17	1.69				

Tablo 8’de görüldüğü üzere güvenli bağlanma stili puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna Games- Howell testi ile bakıldığında yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin (21.17), güvenli bağlanma stili puanları düşük (18.78) ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere (19.58) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>0.05$).

4.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeyleri ile Demografik Değişkenler Açısından Farklılıklara İlişkin Elde Edilen Bulgular

Aşağıda araştırmanın ikinci alt amacı doğrultusunda, müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin üniversite, cinsiyet, yaş, sınıf, ailenin öğrenim durumu ve ailenin ekonomik düzeyi değişkenlerine ilişkin elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.2.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Üniversite Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin üniversite değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 9. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Üniversiteye Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark	η^2
Negatif performans algısı	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	14	49.29	20.03	2.66	.01		.065
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	49	37.92	19.83				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	46	32.24	23.44				
	Gazi Üniversitesi ⁴	70	35.26	19.30				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	53.00	19.08			1>7	
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	40	31.10	19.75				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	42	28.38	18.08				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	31	33.81	22.43				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	20	43.65	15.85				
Psikolojik savunmasızlık	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	14	30.50	11.11	6.03	.01		.136
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	49	22.76	9.66				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	46	17.96	9.74				
	Gazi Üniversitesi ⁴	70	19.59	8.09				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	28.00	6.56			1>3,4,6,7,8/ 2>7/9>3	
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	40	18.10	9.69				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	42	15.38	8.37				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	31	20.74	11.46				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	20	26.20	6.14				
Somatik kaygı	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	14	4.29	2.09	1.13	.35		
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	49	3.49	1.71				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	46	3.50	1.99				
	Gazi Üniversitesi ⁴	70	3.64	1.45				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	4.67	1.15				
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	40	3.48	1.83				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	42	2.95	1.72				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	31	3.42	1.91				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	20	3.60	1.43				
Kişisel denetim	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	14	3.71	2.05	1.17	.31		
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	49	3.35	1.61				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	46	3.26	1.88				
	Gazi Üniversitesi ⁴	70	3.36	1.63				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	4.67	1.53				

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	Fark	η^2
Fizyolojik savunmasızlık	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	40	3.05	2.02				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	42	2.67	1.60				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	31	3.55	1.96				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	20	3.40	1.60				
	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	14	3.71	1.77	1.49	.16		
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	49	2.96	1.77				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	46	2.78	2.06				
	Gazi Üniversitesi ⁴	70	2.87	1.76				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	4.67	1.53				
Toplam K-MPKE	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	40	2.78	2.04				
	Pamukkale Üniversitesi ⁷	42	2.31	1.89				
	Trabzon Üniversitesi ⁸	31	2.71	1.99				
	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	20	3.45	1.39				
	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi ¹	14	91.50	34.25	3.59	.00		.086
	Bursa Uludağ Üniversitesi ²	49	70.47	32.02				
	Dokuz Eylül Üniversitesi ³	46	59.74	36.65				
	Gazi Üniversitesi ⁴	70	64.71	29.91				
	Harran Üniversitesi ⁵	3	95.00	27.87			1>3,6,7/9>7	
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi ⁶	40	58.50	30.93					
Pamukkale Üniversitesi ⁷	42	51.69	28.58					
Trabzon Üniversitesi ⁸	31	64.23	36.83					
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi ⁹	20	80.30	22.77					

Tablo 9’da görüldüğü üzere negatif performans algısı puanları katılımcıların okudukları üniversitelere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında Harran Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların (53.00) negatif performans algısı puanlarının, diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Psikolojik savunmasızlık puanları katılımcıların okudukları üniversitelere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların psikolojik savunmasızlık puanlarının, diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları katılımcıların okudukları üniversitelere göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p<.05$). Harran Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların (53.00) Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri

puanlarının, diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların eğitim gördükleri üniversiteye göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p > .05$).

4.2.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 10. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	t	sd	p	Cohen's d																																																												
Negatif performans algısı	Erkek	133	29.01	19.21	-4.54	313	.01	-0.52																																																												
	Kadın	182	39.32	20.41					Psikolojik savunmasızlık	Erkek	133	19.21	9.82	-1.52	313	.13		Kadın	182	20.91	9.79	Somatik kaygı	Erkek	133	2.95	1.85	-4.98	313	.01	-0.57	Kadın	182	3.90	1.54	Kişisel denetim	Erkek	133	2.83	1.81	-3.72	313	.01	-0.42	Kadın	182	3.57	1.68	Fizyolojik savunmasızlık	Erkek	133	2.30	1.83	-4.67	313	.01	-0.53	Kadın	182	3.27	1.81	Toplam K-MPKE	Erkek	133	56.30	31.44	-4.01	313	.01
Psikolojik savunmasızlık	Erkek	133	19.21	9.82	-1.52	313	.13																																																													
	Kadın	182	20.91	9.79					Somatik kaygı	Erkek	133	2.95	1.85	-4.98	313	.01	-0.57	Kadın	182	3.90	1.54	Kişisel denetim	Erkek	133	2.83	1.81	-3.72	313	.01	-0.42	Kadın	182	3.57	1.68	Fizyolojik savunmasızlık	Erkek	133	2.30	1.83	-4.67	313	.01	-0.53	Kadın	182	3.27	1.81	Toplam K-MPKE	Erkek	133	56.30	31.44	-4.01	313	.01	-0.46	Kadın	182	70.97	32.54								
Somatik kaygı	Erkek	133	2.95	1.85	-4.98	313	.01	-0.57																																																												
	Kadın	182	3.90	1.54					Kişisel denetim	Erkek	133	2.83	1.81	-3.72	313	.01	-0.42	Kadın	182	3.57	1.68	Fizyolojik savunmasızlık	Erkek	133	2.30	1.83	-4.67	313	.01	-0.53	Kadın	182	3.27	1.81	Toplam K-MPKE	Erkek	133	56.30	31.44	-4.01	313	.01	-0.46	Kadın	182	70.97	32.54																					
Kişisel denetim	Erkek	133	2.83	1.81	-3.72	313	.01	-0.42																																																												
	Kadın	182	3.57	1.68					Fizyolojik savunmasızlık	Erkek	133	2.30	1.83	-4.67	313	.01	-0.53	Kadın	182	3.27	1.81	Toplam K-MPKE	Erkek	133	56.30	31.44	-4.01	313	.01	-0.46	Kadın	182	70.97	32.54																																		
Fizyolojik savunmasızlık	Erkek	133	2.30	1.83	-4.67	313	.01	-0.53																																																												
	Kadın	182	3.27	1.81					Toplam K-MPKE	Erkek	133	56.30	31.44	-4.01	313	.01	-0.46	Kadın	182	70.97	32.54																																															
Toplam K-MPKE	Erkek	133	56.30	31.44	-4.01	313	.01	-0.46																																																												
	Kadın	182	70.97	32.54																																																																

Yukarıdaki t testi sonuçları incelendiğinde, negatif performans algısı puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($t_{313} = -4.54$, $p < .05$). Ortalama değerlere bakıldığında kadınların (39.32) erkeklere göre (29.01) negatif performans puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Somatik kaygı puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($t_{313}=-4.98$, $p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında kadınların (3.90) erkeklere göre (2.95) somatik kaygı puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Kişisel denetim puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($t_{313}=-3.72$, $p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında kadınların (3.57 ± 1.68) erkeklere göre (2.83 ± 1.81) kişisel denetim puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Fizyolojik savunmasızlık puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($t_{313}=-4.67$, $p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında kadınların (3.27) erkeklere göre (2.30) fizyolojik savunmasızlık puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($t_{313}=-4.01$, $p<.05$). Ortalama değerlere bakıldığında kadınların (70.97) erkeklere göre (56.30) Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların cinsiyetine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>.05$).

4.2.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Sınıf Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin sınıf değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 11. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Sınıf Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p
Negatif performans algısı	3. sınıf ¹	75	31.05	20.65	1.85	.16
	4. sınıf ²	157	35.89	20.24		
	4+ sınıf ³	83	36.76	20.74		
Psikolojik savunmasızlık	3. sınıf ¹	75	18.84	10.14	1.30	.27
	4. sınıf ²	157	20.22	9.77		

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p
Somatik kaygı	4+ sınıf ³	83	21.36	9.59		
	3. sınıf ¹	75	3.16	1.85	2.31	.10
	4. sınıf ²	157	3.53	1.65		
	4+ sınıf ³	83	3.75	1.78		
Kişisel denetim	3. sınıf ¹	75	2.95	1.75	1.92	.15
	4. sınıf ²	157	3.29	1.79		
	4+ sınıf ³	83	3.49	1.73		
Fizyolojik savunmasızlık	3. sınıf ¹	75	2.44	1.94	2.65	.07
	4. sınıf ²	157	2.94	1.83		
	4+ sınıf ³	83	3.08	1.88		
Toplam K-MPKE	3. sınıf ¹	75	58.44	33.38	2.01	.14
	4. sınıf ²	157	65.87	32.56		
	4+ sınıf ³	83	68.45	32.48		

Tablo 9’da görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyi ölçek puanları ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

4.2.4. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 12. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p
Negatif performans algısı	İlkokul ¹	89	36.00	20.58	.68	.56
	Ortaokul ²	43	36.35	20.20		
	Lise ³	95	35.83	20.21		
	Lisans ⁴	88	32.32	21.07		
Psikolojik savunmasızlık	İlkokul ¹	89	20.67	9.72	.92	.43
	Ortaokul ²	43	20.72	9.57		
	Lise ³	95	20.86	9.85		
	Lisans ⁴	88	18.72	10.02		

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p
Somatik kaygı	İlkokul ¹	89	3.64	1.69	.28	.84
	Ortaokul ²	43	3.47	1.74		
	Lise ³	95	3.45	1.59		
	Lisans ⁴	88	3.42	1.95		
Kişisel denetim	İlkokul ¹	89	3.34	1.75	.81	.49
	Ortaokul ²	43	3.26	1.71		
	Lise ³	95	3.41	1.64		
	Lisans ⁴	88	3.02	1.96		
Fizyolojik savunmasızlık	İlkokul ¹	89	2.94	1.79	.12	.95
	Ortaokul ²	43	2.91	1.87		
	Lise ³	95	2.83	1.77		
	Lisans ⁴	88	2.78	2.10		
Toplam K-MPKE	İlkokul ¹	89	66.60	32.73	.77	.51
	Ortaokul ²	43	66.70	32.80		
	Lise ³	95	66.39	31.82		
	Lisans ⁴	88	60.26	34.16		

Tablo 10’da görüldüğü üzere müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyi ölçek puanları ile anne eğitim düzeyi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

4.2.5. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin baba eğitim düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 13. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	η^2	Fark (Bonferroni)
Negatif performans algısı	İlkokul ¹	45	33.31	21.41	3.73	.01		4<3
	Ortaokul ²	50	32.56	20.02			.035	
	Lise ³	115	39.93	20.65				
	Lisans ⁴	105	31.39	19.43				

Psikolojik savunmasızlık	İlkokul ¹	45	19.09	9.09	4.66	.01	4<3
	Ortaokul ²	50	19.54	10.27		.043	
	Lise ³	115	22.79	9.69			
	Lisans ⁴	105	18.12	9.54			
Somatik kaygı	İlkokul ¹	45	3.18	1.76	2.07	.10	
	Ortaokul ²	50	3.36	1.77			
	Lise ³	115	3.81	1.62			
	Lisans ⁴	105	3.36	1.81			
Kişisel denetim	İlkokul ¹	45	3.18	1.84	1.02	.39	
	Ortaokul ²	50	3.16	1.72			
	Lise ³	115	3.49	1.66			
	Lisans ⁴	105	3.10	1.89			
Fizyolojik savunmasızlık	İlkokul ¹	45	2.80	1.97	3.99	.01	4<3
	Ortaokul ²	50	2.50	1.90		.037	
	Lise ³	115	3.32	1.72			
	Lisans ⁴	105	2.55	1.92			
Toplam K-MPKE	İlkokul ¹	45	61.56	33.84	4.36	.01	4<3
	Ortaokul ²	50	61.12	32.34		.040	
	Lise ³	115	73.34	32.43			
	Lisans ⁴	105	58.52	31.54			

Negatif performans algısı puanları katılımcıların baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında babası lisans eğitim düzeyine sahip öğrencilerin (31.39), negatif performans algısı puanları babası lise eğitim düzeyine sahip öğrencilere (39.93) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Psikolojik savunmasızlık puanları katılımcıların baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında babası lisans eğitim düzeyine sahip öğrencilerin (18.12), psikolojik savunmasızlık puanları babası lise eğitim düzeyine sahip öğrencilere (22.79) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Fizyolojik savunmasızlık puanları katılımcıların baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında babası lisans eğitim düzeyine sahip öğrencilerin (2.55), fizyolojik savunmasızlık puanları babası lise eğitim düzeyine sahip öğrencilere (3.32) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları katılımcıların baba eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p<0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında babası lisans eğitim düzeyine sahip öğrencilerin (58.52), Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları babası lise eğitim düzeyine sahip öğrencilere (73.34) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların baba eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p>0.05$).

4.2.6. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygı Düzeylerinin Ailenin Gelir Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesi

Aşağıda müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 14. Müzik Performans Kaygı Düzeyi Ölçek Puanlarının Gelir Düzeylerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	η^2	Fark (Bonferroni)
Negatif performans algısı	Düşük ¹	45	38.22±21.87	21.87	4.94	.01	.031	3<1.2
	Orta ²	252	35.39±20.35	20.35				
	Yüksek ³	18	20.94±13.91	13.91				
Psikolojik savunmasızlık	Düşük ¹	45	23.44	10.66	7.21	.01	.044	3<1.2
	Orta ²	252	20.10	9.57				
	Yüksek ³	18	13.28	7.43				
Somatik kaygı	Düşük ¹	45	3.76	1.61	1.08	.34		
	Orta ²	252	3.48	1.75				
	Yüksek ³	18	3.06	1.92				
Kişisel denetim	Düşük ¹	45	3.33	1.76	3.32	.04	.021	3<2
	Orta ²	252	3.32	1.78				
	Yüksek ³	18	2.22	1.44				
Fizyolojik savunmasızlık	Düşük ¹	45	3.00	1.94	2.34	.10		
	Orta ²	252	2.90	1.88				
	Yüksek ³	18	1.94	1.59				
Toplam K-MPKE	Düşük ¹	45	71.76	34.16	5.75	.01	.036	3<1.2

Ölçek ve alt boyut puanları	Grup	n	\bar{X}	Ss	F	p	η^2	Fark (Bonferroni)
	Orta ²	252	65.20	32.55				
	Yüksek ³	18	41.44	23.41				

Negatif performans algısı puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplar arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin (20.94), negatif performans algısı puanları düşük (38.22) ve orta (35.39) gelir düzeyine sahip öğrencilere göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Psikolojik savunmasızlık puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin (13.28), psikolojik savunmasızlık puanları düşük (23.44) ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere (20.10) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Kişisel denetim puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin (2.22), kişisel denetim puanları düşük (3.33) ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere (3.32) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir ($p < 0.05$). Farkın hangi gruplara arasında olduğuna Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile bakıldığında yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin (41.44), Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları düşük (71.76) ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere (65.20) göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Diğer ölçek puanları katılımcıların gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermemektedir ($p > 0.05$).

4.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ile Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulgular

Tablo 15. MPK ile BS Ölçek Puanlarının Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
Negatif performans algısı (1)	r	1.00	.78	.71	.70	.81	.98	.07	-.27	.32
	p		.01	.01	.01	.01	.01	.20	.01	.01
Psikolojik savunmasızlık (2)	r	.78	1.00	.54	.59	.59	.88	.14	-.40	.43
	p	.01		.01	.01	.01	.01	.01	.01	.01
Somatik kaygı (3)	r	.71	.54	1.00	.52	.62	.72	.03	-.12	.17
	p	.01	.01		.01	.01	.01	.64	.04	.01
Kişisel denetim (4)	r	.70	.59	.52	1.00	.57	.72	.01	-.12	.30
	p	.01	.01	.01		.01	.01	.81	.04	.01
Fizyolojik savunmasızlık (5)	r	.81	.59	.62	.57	1.00	.81	.03	-.15	.24
	p	.01	.01	.01	.01		.01	.58	.01	.01
Toplam K-MPKE (6)	r	.98	.88	.72	.72	.81	1.00	.09	-.31	.36
	p	.01	.01	.01	.01	.01		.10	.01	.01
Kaçınan bağlanma stili (7)	r	.07	.14	.03	.01	.03	.09	1.00	-.32	.36
	p	.20	.01	.64	.81	.58	.10		.01	.01
Güvenli bağlanma stili (8)	r	-.27	-.40	-.12	-.12	-.15	-.31	-.32	1.00	-.29
	p	.01	.01	.04	.04	.01	.01	.01		.01
Kaygılı kararsız bağlanma stili (9)	r	.32	.43	.17	.30	.24	.36	.36	-.29	1.00
	p	.01	.01	.01	.01	.01	.01	.01	.01	

Negatif performans algısı puanları ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Sırasıyla; r : -0,27 r : 0,32 p <0,05).

Psikolojik savunmasızlık puanları ile kaçınan bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde düşük düzeyde, güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde orta düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Sırasıyla; r : 0,14 r : -0,40 r : 0,43 p <0,05).

Somatik kaygı puanları ile, güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde

düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Sırasıyla; $r:-0.11$ $r:0.17$ $p<0.05$).

Kişisel denetim puanları ile, güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Sırasıyla; $r:-0.12$ $r:0.30$ $p<0.05$).

Fizyolojik savunmasızlık puanları ile, güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde düşük düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Sırasıyla; $r:-0.15$ $r:0.24$ $p<0.05$).

Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri puanları ile, güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif yönde orta düzeyde, kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif yönde orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Sırasıyla; $r:-0.31$ $r:0.36$ $p<0.05$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda bu bölümde, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya koyan bulgular, alanyazın çerçevesinde tartışılmış ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın ilk alt amaç sorusu kapsamında, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile üniversite, cinsiyet, sınıf, ailenin öğrenim durumu, ailenin ekonomik düzeyi demografik değişkenleri açısından birbirinden anlamlı olarak farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bağlanma stilleri ile üniversite değişkeni arasındaki ilişkiye göre, kaçınan bağlanma stili ve güvenli bağlanma stili arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Ortalama değerlere bakıldığında Van Yüzüncü Yıl Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların kaçınan bağlanma stili puanlarının, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların ise güvenli bağlanma stili puanlarının diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile öğrenim gördükleri üniversite değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırmadan elde edilen sonucun nedeni, katılımcıların doğum yerleri ve yetiştirilme tarzlarından kaynaklı olabilir.

Araştırma sonuçlarında bağlanma stilleri ve cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye göre, güvenli bağlanma stili ve kaygılı-kararsız bağlanma stili cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Diğer taraftan kaçınan bağlanma stili ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Araştırmada

kadınların kaçınan bağlanma stili puanlarının erkeklere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık olan araştırmalara rastlanmıştır. Örneğin, Sümer ve Güngör (1999) araştırmalarında, erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha yüksek düzeyde kayıtsız bağlandıklarını ortaya koymuşlardır. Benzer şekilde Özdemir (2017) bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha yüksek düzeyde kayıtsız bağlanma stiline sahip olduğunu tespit etmiştir. Diğer bir çalışmada Del Giudice (2011) yetişkinlerde romantik bağlanmada cinsiyet farklılıklarını incelediği araştırmasında, erkek katılımcıların kaçınan bağlanma stillerinin kadın katılımcılara göre daha fazla olduğunu ortaya koymuştur. Akhan (2014) ise hemşirelik öğrencilerinin bağlanma stillerini belirlemeyi amaçladığı araştırmasında, erkek katılımcıların kayıtsız bağlanma puanlarının kadın katılımcılara göre anlamlı derecede yüksek çıktığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bu sonuçların nedeni erkek katılımcıların duygularını ifade ederken kadınlara göre daha fazla zorlanmaları ve duygularını daha fazla gizleme eğiliminden kaynaklı olabilir.

Alanyazında, bağlanma stilleri ve cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılıkların elde edilmediği araştırmalara da rastlanılmaktadır (Örsün, 2019; Shi, 2003; Marchand, 2004; Yazıcıoğlu, 2011; Kayhan, 2019; Söyler, 2021). Bu çalışmalar kapsamında Gürdağlı (2024) yetişkin depresyon düzeylerinin bağlanma stilleri ve demografik açıdan incelenmeyi amaçladığı araştırmasında, kadın ve erkek katılımcıların bağlanma stilleri ile cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Küçük (2016) üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kaygı düzeylerini sosyo-demografik değişkenlere göre incelemeyi amaçladığı araştırmasında, kız ve erkek öğrencilerin bağlanma stili puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık olmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada, bağlanma stilleri ile sınıf değişkeni arasındaki ilişkiye göre, 3. sınıf öğrencilerin, güvenli bağlanma stili puanlarının 4 ve üzeri sınıf öğrencilerine göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, bağlanma stilleri ile sınıf düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılıklar elde edilen araştırmalara rastlanmıştır. Örneğin, Örsün (2019) bireylerin demografik özellikleri ile bağlanma yönelimleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı araştırmasında, katılımcıların yaşı arttıkça kaçınan bağlanma stili puanlarının düştüğünü tespit etmiştir. Benzer şekilde Özdemir

(2017) araştırmasında, 4. sınıf öğrencilerinde kayıtsız ve güvenli bağlanmanın yüksek olduğu, 3. sınıf öğrencilerinde ise korkulu ve saplantılı bağlanmanın yüksek olduğunu tespit etmiştir. Fakat fark analizi sonuçlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık elde edilmemiştir. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bu sonuçların nedenleri olarak; örneklem sayıları veya güvenli bağlanma stiline sahip öğrencilerin rastlantısal olarak 4 ve 4+ sınıflarda toplanmış olması olabilir.

Alanyazında, bağlanma stilleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılıkların elde edilmediği araştırmalara da rastlanmıştır. Bu çalışmalar çerçevesinde, Erözkan (2011) üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejilerini incelediği araştırmasında, bağlanma stilleri ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Başka bir çalışmada Kaplan (2019) üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, bağlanma stillerinin sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya çıkarmıştır. Söyler (2021) ise üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, kimlik statüleri ve eş tercihlerini incelediği araştırmasında, bağlanma stilleri ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmiştir. Bunun sebebi olarak, katılımcıların büyük çoğunluğunun aynı yaşta olması gösterilebilir.

Araştırmada, bağlanma stilleri ile anne öğrenim düzeyi değişkeni arasındaki ilişkiye göre, kaçınan bağlanma stili puanları anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark göstermektedir. Annesi lisans eğitim düzeyine sahip öğrencilerin, kaçınan bağlanma stili puanlarının annesi lise eğitim düzeyine sahip öğrencilere göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Alanyazın incelendiğinde, bağlanma stilleri ile anne öğrenim düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılıklar elde edilen araştırmalara rastlanmıştır. Akdağ-Turan (2011) ergenlerin bağlanma stilleri ile ebeveynlerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, saplantılı bağlanma stiline sahip katılımcıların annelerinin, güvenli ve kaygılı bağlanma stiline sahip katılımcıların annelerine göre daha düşük eğitim düzeyine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Yolalan (2013) ergenlerde depresyon ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, annesi lise mezunu olan ergenlerin, annesi ilköğretim mezunu olan ergenlere göre daha güvenli bağlandığı sonucuna ulaşmıştır. Başka bir çalışmada Keler (2008) liseli ergenlerin transaksiyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, annesi lise mezunu

olan ergenlerin annesi okur-yazar olan ergenlere göre güvenli bağlanma stili puanlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Akhan (2014) ise araştırmasında, anne eğitim düzeyi ortaokul olan katılımcıların korkulu bağlanma puanlarının, anne eğitim düzeyi lisans olan öğrencilerin puan ortalamalarına göre anlamlı derece daha yüksek çıktığını tespit etmiştir. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bu araştırma ve diğer araştırmalardan benzer sonuçların elde edilmesinin nedeni, annenin eğitim düzeyi arttıkça çocuk yetiştirme konusunda daha bilgi sahibi olması olabilir. Annenin eğitim düzeyi arttıkça çocuğunun ihtiyaçlarını karşılama konusundaki hassasiyetinin de arttığı düşünülebilir.

Alanyazında, anne eğitim düzeyi ile bağlanma stilleri arasında anlamlı farklılıkların elde edilmediği araştırmalara da rastlanmıştır (Karaşar, 2014; Subaşı ve Kazan, 2020; Karaboğa, 2011) Bu çalışmalar kapsamında Küçük (2016) araştırmasında, bağlanma stillerinin anne eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık olmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Kayhan (2019) lise öğrencilerinin bağlanma stilleri, akran ilişkileri ve öznel iyi oluş düzeylerini demografik değişkenler açısından incelediği araştırmasında, bağlanma stilleri ile anne, baba eğitim düzeyi arasında anlamlı farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Yazıcıoğlu (2011) ise üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

Araştırmada, bağlanma stilleri ile baba öğrenim düzeyi değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. Alanyazın incelendiğinde bu araştırmadan elde edilen sonuçlarla benzerlik gösteren araştırmalara rastlanmaktadır (Cebeci-Turan, 2009; Zerenoglu, 2011). Bu çalışmalar kapsamında Ünlü (2015) ebeveyni boşanmış bireylerde benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, baba eğitim düzeyi ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Karaboğa (2011) çocuklarda bağlanma stilleri ve benlik saygısının aleksitimi üzerindeki rolünü incelediği araştırmasında, çocukların bağlanma stilleri ile baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Başka bir çalışmada Başer-Şeker (2009) lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yaşam doyumlarını incelediği araştırmasında, ergenlerin bağlanma stilleri ile babalarının eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Onur (2006) ise lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile

atılgnlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, liseli ergenlerin bağlanma stilleri ile baba öğrenim düzeyi arasında göre anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Birincil bakım verenin genellikle anne olmasından dolayı katılımcıların bağlanma stilleri, babanın öğrenim düzeylerinden etkilenmemiş olabilir.

Alanyazında, bağlanma stilleri ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı farklılıkların elde edildiği araştırmalara da rastlanılmıştır. Subaşı ve Kazan (2020) çocukluk dönemi bağlanma stillerinin yetişkin iletişimine etkisini inceledikleri araştırmalarında eğitim düzeyi düşük babası olan katılımcıların, daha kaçınmacı bağlandıklarını ortaya koymuştur. Seven (2006) ise altı yaş çocuklarının sosyal beceri düzeyleri ile bağlanma durumları arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, baba eğitim düzeyi yüksek olan katılımcıların kaygılı ve kaçınan bağlanma puanlarının düştüğü sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada, bağlanma stilleri ile ailenin ekonomik düzeyi değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında, yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin, güvenli bağlanma stili puanlarının düşük ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Buna göre katılımcıların ailelerinin gelir düzeyi arttıkça güvenli bağlanma stili puanlarının da arttığı tespit edilmiştir. Alanyazın incelendiğinde, bağlanma stilleri ile gelir düzeyi arasında anlamlı farklılıklar olan araştırmalara rastlanmıştır (Doherty, 2004; Gürçam, 2017) Bu çalışmalar kapsamında Majidova ve İpek (2020) bağlanma stili ile evliliğe yönelik tutum arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, gelir düzeyi düşük olan katılımcıların kayıtsız bağlanma stili puanlarının yüksek düzeyde olduğunu tespit etmiştir. Seven (2006) ise araştırmasında, sosyo-ekonomik düzeyin artmasıyla bağlanma güvenliğinin de arttığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bunun nedeni olarak, ailelerin çocuklarına temel ihtiyaçları konusunda yeterince destek verememiş olmaları gösterilebilir.

Bağlanma stilleri ile ailenin ekonomik durumu arasında anlamlı farklılıkların elde edilmediği araştırmalara da rastlanmıştır. Bu araştırmalar çerçevesinde Taşın (2015) bağlanma stillerinin kıskançlık ve anksiyete üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, gelir değişkeni ile bağlanma stili arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Çağatay (2014) çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ile bağlanma stilleri ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişkiyi

incelediği araştırmasında, bağlanma stilleri ile aylık gelir düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Başka bir çalışmada Ünlü (2015) araştırmasında, gelir düzeyi ile bağlanma stilleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aydın (2023) ise romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ve aldatmaya niyet arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, bağlanma stilleri ile gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir.

Araştırmanın ikinci alt amaç sorusu kapsamında müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyleri ile üniversite, cinsiyet, sınıf, ailenin öğrenim durumu, ailenin ekonomik düzeyi demografik değişkenleri açısından birbirinden anlamlı olarak farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. K-MPK ve üniversite değişkeni arasındaki ilişkiye göre, Harran üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların negatif performans algısı puanları diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların psikolojik savunmasızlık puanları diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Harran üniversitesinde eğitim görmekte olan katılımcıların K-MPK puanları diğer üniversitelerde eğitim görmekte olan katılımcılara göre daha yüksek çıkmıştır. Alanyazın incelendiğinde ise müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ile öğrenim gördükleri üniversite değişkeni açısından anlamlı farklılık elde edilen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Fakat müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ile öğrenim gördükleri üniversite değişkeni açısından anlamlı farklılık bulunan araştırmalara rastlanılmıştır. Örneğin Erözkan (2020) araştırmasında, müzik öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri üniversite ile müzik performans kaygıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Baydağ ve Alpagut (2016) ise müzik eğitimi bölümü ve konservatuvar öğrencilerinin performans kaygılarını karşılaştırdığı araştırmalarında, katılımcıların öğrenim gördükleri üniversite ile müzik performans kaygıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmada, K-MPK ve cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiye göre, kadınların negatif performans algısı puanları erkeklerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek çıkmıştır. Kadınların somatik kaygı puanları erkeklerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek çıkmıştır. Kadınların kişisel denetim puanları erkeklerin puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı oranda yüksek çıkmıştır. Kadınların fizyolojik savunmasızlık puanları erkeklerin puanlarına göre istatistiksel

olarak anlamlı oranda yüksek çıkmıştır. Psikolojik savunmasızlık puanlarında anlamlı bir fark görülmemiştir. Alanyazın incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılıklar elde edilen olan araştırmalara rastlanmıştır (Özevin-Tokinan, 2014; Atay, 2018; Güdek ve Çiçek, 2017; Baydağ ve Alpagut, 2016; Aydın, 2017; Patston ve Osborne, 2015, Yöndem, 2007). Örneğin, Erözkan (2020) müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ile bireysel çalgı performans sınavı kaygısı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, kadın müzik öğretmeni adaylarının MPK seviyelerinin erkek müzik öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Başka bir çalışmada Jelen (2017) müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ve piyano performans öz yeterlik düzeylerini incelediği araştırmasında, kadın müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeylerinin erkek müzik öğretmeni adaylarından daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Atayeter (2019) ise müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygılarını ve iş doyumlarını incelediği araştırmasında, kadın müzik öğretmeni adaylarının MPK seviyelerinin erkek müzik öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bu araştırma ve diğer araştırmalardan benzer sonuçların elde edilmesinin nedeni, kadınların erkeklere göre kaygıya daha yoğun düzeyde tepki göstermesi ve anksiyete dışavurumlarının daha yüksek olması olabilir. Türkiye’de geleneksel kadın rolünün, girişkenlik, kendine yeten bir kadın olabilmek gibi özelliklerin destelemediği düşünülebilir. Bu durum kadını kaygı karşısında zayıf ve çevresine bağımlı bir hale getirebilir (Bal ve diğerleri, 2013).

Alanyazın incelendiğinde, müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygıları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılıklar elde edilmeyen araştırmalara da rastlanmıştır (Güven, 2016; Jelen, 2017; Küçük, 2010). Örneğin, Bahadır (2016) ergenlerin müzikal performans kaygıları ile ailelerinin beklentileri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada, müzik performans kaygısı ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur.

Araştırmada müzik performans kaygısı ile sınıf düzeyi değişkeni arasındaki ilişkiye göre, müzik performans kaygısı ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Alanyazın incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyi ile sınıf değişkeni arasında benzer sonuçların elde edildiği araştırmalara rastlanmaktadır (Sadler ve Miller, 2010; Güdek ve

Çiçek, 2017; Erözkan, 2020; Sarıkaya, 2018, Güven, 2016; Küçük, 2010). Bu çalışmalar kapsamında, Tokinan (2014) öğretmen adaylarının müzik performans kaygılarını bireysel özelliklere göre incelediği araştırmasında, müzik performans kaygısının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde, Atay (2018) müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyleri ve akademik motivasyon düzeylerini incelediği çalışmada, müzik performans kaygı düzeyi ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Onuray-Eğilmez (2020) ise müzik öğretmeni adaylarının iyi oluşları ile müzik performans kaygıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada, müzik performans kaygısı ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Bu sonuçlar mevcut çalışmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bunun sebebi sınıf düzeyi farketmeksizin müzik performans kaygısının her yaşta belirti gösterebileceğiyle ilgili olabilir. Öğrenci sınıf düzeyi arttıkça sahnede olmaya alışsa bile tedavi olmadıkça müzik performans kaygısını kronik olarak yaşamaya devam edebilir.

Alanyazın incelendiğinde müzik performans kaygı düzeyi ile sınıf değişkeni arasında anlamlı farklılık elde edilen çalışmalara da rastlanılmıştır (Patston ve Osborne, 2015; Jelen, 2017; Eğilmez, 2015; Aydın ve İşgörür, 2018). Bu çalışmalar kapsamında, Aydın (2018) konservatuvar ortaokul ve lise düzeyindeki eğitim gören müzik bölümü öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri ile duygusal zekalarını incelediği çalışmada, müzik performans kaygısı ile sınıf değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğunu ortaya koymuştur.

Araştırmada müzik performans kaygısı ile anne öğrenim düzeyi değişkeni arasındaki ilişkiye göre, müzik performans kaygısı ile anne öğrenim düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. İlgili alanyazın incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyi ile anne öğrenim düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılık elde edilmeyen çalışmalara rastlanmıştır. Atay (2018) çalışmada, müzik performans kaygısı ile anne öğrenim durumu değişkeni arasında anlamlı bir sonuç bulamamıştır. Benzer şekilde, Aydın ve İşgörür (2018) ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören konservatuvar öğrencilerinin müzik performans kaygılarını farklı değişkenlere göre inceledikleri çalışmalarında, müzik performans kaygısı ile anne öğrenim durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Bu sonuçlar mevcut çalışmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Annenin eğitim seviyesi yüksek olsa bile birey müzik

performans kaygısı yaşayabilir. Bunun sebebi bireyin genetik olarak sosyal kaygıya yatkın olması olabilir. Eğer annede de sosyal kaygı varsa eğitim durumu farketmeksizin çocukta da sosyal kaygı olabilir. Ayrıca bireyin düzenli bir çalışma programına sahip olmaması, yeteneğinden şüphe duyması, travmatik ilişki deneyimleri yaşamaması gibi faktörler de müzik performans kaygısına etki ediyor olabilir.

Araştırmada müzik performans kaygısı ile baba öğrenim düzeyi değişkeni arasındaki ilişkiye göre, negatif performans algısı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Sonuçlara göre, babası lisans düzeyinde olan öğrencilerin negatif performans algısı babası lise düzeyinde olan katılımcılara göre daha düşüktür. Psikolojik savunmasızlık puanları babası lisans düzeyine sahip öğrencilerin, babası lise düzeyine sahip öğrencilerden daha düşüktür. Fizyolojik savunmasızlık puanları babası lisans düzeyine sahip öğrencilerin, babası lise düzeyine sahip öğrencilerden daha düşüktür. K-MPK puanları babası lisans düzeyine sahip öğrencilerin, babası lise düzeyine sahip öğrencilerden daha düşüktür. Alanyazın incelendiğinde müzik performans kaygısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı farklılık elde edilen herhangi bir araştırmaya rastlanamamıştır. Eğitim seviyesi arttıkça kaygı seviyesi de düşüyor olabilir. Babanın eğitim seviyesi arttıkça yetiştirdiği çocuklar da dengeli bir şekilde kaygılanıyor olabilir.

Alanyazın incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyi ile baba öğrenim düzeyi değişkeni arasında anlamlı farklılık elde edilmeyen araştırmalara rastlanmıştır. Örneğin, Özerin (2015) müzik eğitimi görmekte olan öğrencilerin problem çözme becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada, müzik performans kaygısı ile baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Işkın (2018) mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda performans kaygısı ve öz-yeterlik algısının çalgı başarısına etkisini inceleyen araştırmasında, müzik performans kaygısı ile baba eğitim düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucunu bulmuştur.

Araştırmada müzik performans kaygısı ile ailenin gelir düzeyi arasındaki ilişkiye göre, negatif performans algısı puanları yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin, düşük ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere göre daha düşük çıkmıştır. Psikolojik savunmasızlık puanları, yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin, düşük ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere göre daha düşük çıkmıştır. Kişisel denetim puanları, yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin, düşük ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere göre

daha düşük çıkmıştır. K-MPK, yüksek gelir düzeyine sahip öğrencilerin, düşük ve orta gelir düzeyine sahip öğrencilere göre daha düşük çıkmıştır.

Araştırmanın üçüncü alt amaç sorusu kapsamında müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ile müzik performans kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Bağlanma stilleri ile müzik performans kaygısı arasındaki ilişkiye göre, negatif performans algısı puanları ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu fark “düşük” düzeydedir. Negatif performans algısı puanları ile kaygılı kararsız bağlanma puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bu fark “orta” düzeydedir. Psikolojik savunmasızlık puanları ile kaçınan bağlanma puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bu fark “düşük” düzeydedir. Psikolojik savunmasızlık puanları ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu fark “orta” düzeydedir. Psikolojik savunmasızlık puanları ile kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “orta” düzeydedir. Somatik kaygı puanları ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “düşük” düzeydedir. Somatik kaygı puanları ile kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “düşük” düzeydedir. Kişisel denetim puanları ile, güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “düşük” düzeydedir. Kişisel denetim puanları ile kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “orta” düzeydedir. Fizyolojik savunmasızlık puanları ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “düşük” düzeydedir. Fizyolojik savunmasızlık puanları ile kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “düşük” düzeydedir. K-MPK puanları ile güvenli bağlanma stili puanları arasında negatif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “orta” düzeydedir. K-MPK ile kaygılı kararsız bağlanma stili puanları arasında pozitif olarak anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Bu fark “orta” düzeydedir.

Alanyazın incelendiğinde bağlanma stilleri ile sosyal kaygı arasında anlamlı farklılık elde edilen araştırmalara rastlanmıştır. Örneğin, Karaşar’ın (2014) öğretmen adaylarının bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve sosyal kaygı

düzeyleri arasında “orta” ve “düşük” düzeyde bir ilişki olduğunu saptamıştır. Benzer şekilde Zörer-Bintaş (2015) bağlanma perspektifinden sosyal kaygıyı incelediği araştırmasında, saplantılı, korkulu ve kayıtsız bağlanan bireylerin sosyal kaygı puanlarının güvenli bağlanan bireylere göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir çalışmada Onur’un (2023) lise düzeyindeki öğrencilerde bağlanma stilleri ile sosyal kaygı arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında, güvenli ve kaçınan bağlanma stiline sosyal kaygı üzerinde azaltıcı etkiye sahip olduğunu ve kaygılı-kararsız bağlanmanın sosyal kaygıyı arttırıcı etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Çelebi-Yazıcı (2017) ise ergenlerde sosyal kaygı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladığı araştırmasında, üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasında “orta” ve “düşük” düzeyde bir ilişki olduğunu saptamıştır. Bu sonuçlar mevcut araştırmadan elde edilen sonuçlarla paralellik göstermektedir. Bunun sebebinin bakım verenle bebek arasındaki ilişkinin kaygı türlerinin temelini oluşturmasından kaynaklı olabileceği söylenebilir. Öğretmen adaylarının güvenli bağlanma stiline sahip olması öğrencileriyle kurduğu ilişkiyi pozitif yönde etkiler. Güvenli bağlanma stiline sahip öğretmen öğrencisine de güvenli bağlanır. Dolayısıyla sağlıklı bir sınıf ortamı oluşturur. Sağlıklı sınıf ortamının oluşturulması yetiştirilen öğrencilerin eğitimi için önemlidir. Çünkü müzik sanatı bireylerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönden gelişimlerine katkı sağlayabilir. Bu sebepten dolayı sağlıklı öğretmen ve sağlıklı sınıf ortamı nitelikli bireyler yetişmesine katkı sağlayabilir. Henüz müzik öğretmeni adayı iken bağlanma stilleri ile müzik performans kaygısının saptamasını yapmak nitelikli öğrenmenlerin yetiştirme sürecine katkı sağlayabilir.

5.2. Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar çerçevesinde aşağıdaki önerilere yer verilmiştir:

- Bağlanma stilleri ve müzik performans kaygısı kapsamında belirlenen demografik değişkenler arasında elde edilen anlamlı farklılıkların nedenlerine ilişkin nitel ya da karma yöntemlerle daha derinlemesine araştırmalar gerçekleştirilebilir
- Müzik performans kaygısını kontrol edebilmeye yönelik müzik eğitimi veren kurumlarda eğitici seminerler düzenlenebilir.

- M¼zik performans kaygısıyla başa çıkmak için eğitim-öğretim süreçlerine gerekli psikolojik destek sağlanabilir.
- Birincil bakım veren ve bebek arasındaki bağ ile ilgili farkındalığa yönelik müzik eğitimi alanında karma yöntemlere dayalı araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Müzik eğitimi ve bağlanma stilleri ile ilgili daha geniş kapsamlı ya da farklı çalışma grupları üzerinde araştırmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (1995). *İnsan tabiatını tanıma* (22. bs.) (A. Yörükan Çev. Ed.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. (Orijinal basım tarihi 1927)
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. N. (1978). *Pattern of attachment: a psychological study of the strange situation* (1th ed.). Psychology Press. <https://psycnet.apa.org/record/1980-50809-000>
- Ainsworth, M. D. S. (1985). Patterns of attachment. *The Clinical Psychologist*, 38(2), 27–29. <https://doi.org/10.1037/e550432011-004>
- Ainsworth, M. D. S., & Bowlby, J. (1991). An ethological approach to personality development. *American Psychologist*, 46 (4), 331-341. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.46.4.333>
- Akbağ, M. ve Erden-İmamoğlu, S. (2010). Cinsiyet ve bağlanma stillerinin utanç, suçluluk ve yalnızlık duygularını yordama gücünün araştırılması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 10 (2), 651-682.
- Akdağ-Turan, S. (2011). *Ergenlerin bağlanma stilleri ile ebeveynlerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişki* (Tez No. 307917) [Uzmanlık Tezi, Akdeniz Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Akhan, L. U. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin bağlanma stillerinin belirlenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 191-196.
- Aktay, M. (2014). *Üniversite öğrencilerinde aleksitimi ve depresyonun yordayıcısı olarak bağlanma stilleri* (Tez No. 375404) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ammaniti, M., Van Ijzendoorn, M. H., Speranza A. M., & Tambelli, R. (2000). Internal working models of attachment during late childhood and early adolescence: an exploration of stability and change. *Attachment and Human Development*, 2 (3), 328-346.

- Antony, M.M., & Swinson, R.P. (2000). *The shyness and social anxiety workbook: Proven, step-by-step techniques for overcoming your fear* (3th ed.). New Harbinger Publications.
- Arıcan-Gündüz, S. (2013). *Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin müzikte performans kaygı düzeylerine video geri-bildirim yönteminin etkisi* (Tez No. 336138) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Arnold, M.B. (1960). *Emotion and personality* (1th bs.). Columbia University Press.
- Arsu, A., ve Arsu, T. (2013). *Geçmişin izleri* (2. bs.). Goa Yayınevi.
- Aşar, H. (2014). Heidegger ve Sartre felsefesinde “Kaygı” ve “Bulantı” kavramlarının analizi. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 85-100.
- Atay, B. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygı düzeyleri ve akademik motivasyon düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 516274) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Atayeter, F. (2019). *Müzik öğretmenlerinin müzik performans kaygılarının ve iş doyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No. 592045) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Atik, E.L. (2013). *Liseli ergenlerde bağlanma stilleri ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkide öz-yansıtma ve içgörünün rolü* (Tez No. 332631) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Atkinson, R.L., Atkinson, R.C., Smith, E.E., Bem, D.J., & Nolen-Hoeksema, S. (2014). *Hilgard's introduction to psychology* (16 th ed.). Cengage Learning EMEA.
- Aydın, B. (2018). *Konservatuvarda ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören müzik öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri ile duygusal zeka düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* (Tez No. 505773) [Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, A. (2023). *Romantik ilişkilerde bağlanma stilleri ve aldatmaya niyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 793982) [Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, B., ve İşgörür, Ü. (2018). Ortaokul ve lise düzeyinde öğrenim gören konservatuvar öğrencilerinin müzik performans kaygılarının çeşitli değişkenlere

göre incelenmesi. *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4 (7). 1-20.

<https://doi.org/10.5578/amrj.66241>

Bahadır, N. (2016). *Ergenlerin müzikal performans kaygısı ile ailelerinin beklentileri arasındaki ilişki* (Tez No. 445634) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Barbar, A.E.M., Crippa, J.A.S., & Osorio, F.L. (2014). Performance anxiety in Brazilian musicians: prevalence and association with psychopathology indicators. *Journal of Affective Disorders*, 151 (1), 381-386. DOI: 10.1016/j.jad.2013.09.041

Bartholomew, K. (1990). Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7 (2), 147- 178.

<https://doi.org/10.1177/0265407590072001>

Bartholomew, K., & Horowitz, L. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>

Başer-Şeker, G. (2009). *Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ve yaşam doyumlarının incelenmesi* (Tez No. 278308) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Batigün, A. D., ve Büyüksahin, A. (2008). Aleksitimi: Psikolojik belirtiler ve bağlanma stilleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 105-114.

Baydağ, C., ve Alpagut, U. (2016). Müzik eğitimi bölümü ve konservatuvar öğrencilerinin sahne/performans kaygısı açısından karşılaştırılması (pilot çalışma). *Journal of International Social Research*, 9(44), 857-864.

Bayram, Z. (2022). *Dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu tanısı olan çocukların bağlanma stilleri ve annelerinin bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 748113) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Beck, A. T., & Emery, G. & Greenberg, R.L. (2005). *Anxiety disorders and phobias a cognitive perspective* (15 th ed.). Basic Books/Harper Collins Publishers, New York.

- Berber-Çelik, Ç. (2018). Bağlanma stilleri, psikolojik iyi olma ve sosyal güvende hissetme: Aralarındaki ilişki ne?. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (25), 27-40.
- Bolattekin, A. (2014). *Anne-babanın bağlanma stilleri, anne-baba tutumları ve çocuklarındaki davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 375374) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Bowlby, J. (1958). The nature of the child's tie to his mother. *The International Journal of Psychoanalysis*, 39 (5),350–373.
- Bowlby J. (1969). *Attachment and loss* (1th ed.). London: Hogarth Press.
<https://doi.org/10.2307/2798963>
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss: Vol. 2. separation: anxiety and anger* (1th ed.). New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1977). The Making and breaking of affectional bonds. *British Journal of Psychiatry*, 130 (3), 201-210. <https://doi.org/10.1192/bjp.130.3.201>
- Bowlby, J. (1988). Developmental psychiatry comes of age. *The American Journal of Psychiatry*, 145(1), 1-10. <https://doi.org/10.1176/ajp.145.1.1>
- Butcher, J. N., Mineka, S., & Hooley, J. M. (2020). *Anormal psikoloji* (12. bs.) (A. Yahyagil, C. Alıcı Çev. Ed.). Nobel Akademi Yayıncılık. (Orijinal basım tarihi 2013)
- Büyüköztürk, Ş. (1997). *Araştırmaya yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 12 (12), 453-464.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (1. bs.). Pegem Akademi.
<https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Can-Küle, C. (2022). *Yetişkin bireylerde yalnızlık düzeyi ile bağlanma stilleri ve sosyotropik-otonomik kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 744057) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Cebeci-Turan, S.C. (2009). *Tam aileye ve tek ebeveyne sahip ailelerden gelen 7-12 yaşları arasındaki çocukların bağlanma stilleri ve kaygı durumları arasındaki ilişki* (Tez No. 250415) [Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Cemali, M. (2017). *Müzik bölümü lisans öğrencilerinde performans kaygısına neden olan faktörlerin belirlenmesi* (Tez No. 468873) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Cüceoğlu, D. (1997). *İçimizdeki çocuk* (20. bs.). Remzi Kitapevi.
- Cüceloğlu, D. (2016). *Yeniden insan insana* (49. bs.). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Cox, W. J., & Kenardy, J. (1993). Performance anxiety, social phobia, and setting effects in instrumental music students. *Journal of Anxiety Disorders*, 7(1), 49-60. [https://doi.org/10.1016/0887-6185\(93\)90020-L](https://doi.org/10.1016/0887-6185(93)90020-L)
- Çağatay, S. E. (2014). *Üniversite öğrencilerinin çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ile bağlanma stilleri ve savunma mekanizmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 375394) [Yüksek Lisans Tezi, Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çalışır, M. (2009). *Yetişkin bağlanma kuramı ve duygulanım düzenleme stratejilerinin depresyonla ilişkisi*. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1 (3), 240-255.
- Çavuşoğlu, S. (1993). *Anadolu lisesi giriş sınavına katılan öğrencilerin sınav öncesi durumluk kaygı düzeylerinin sınav başarıları üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Tez No. 54581) [Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çelik, E. (2011). *Evli öğretmenlerin bağlanma stili, denetim odağı ve bazı nitelikleri açısından evlilik uyum düzeylerinin incelenmesi* (Tez No. 235248) [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Çelebi, G. Y. (2017). Ergenlerde sosyal kaygı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(5), 1729-1736.
- Çimen, G. (2001). Konser kaygısı. *G.Ü Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 125-133.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2th ed.). Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

- Deacon, B.J, & Abramowitz, J.S. (2004). Cognitive and behavioral treatments for anxiety disorders: a review of meta-analytic findings. *Journal of Clinical Psychology*, 60 (4), 429-441.
- Del Giudice, M. (2011) Sex differences in romantic attachment: a Meta-analysis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37, 193-214.
<http://dx.doi.org/10.1177/0146167210392789>
- Del Giudice, M. (2019). Sex differences in attachment styles. *Current Opinion in Psychology*, 25, 1-5.
- Derin, S. (2017). *Sosyal fobi tanılı bir grup ergende bağlanma özellikleri ve ebeveyn bağlanma şekillerinin sosyal fobiyle ilişkisinin incelenmesi* (Tez No. 478002) [Uzmanlık Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Dilbaz, N. (1997). Sosyal fobi. *Psikiyatri Dünyası*, 1 (1), 18-24.
- Dilbaz, N. (2000). Sosyal anksiyete bozukluğu: tanı, epidemiyoloji, etiyoloji, klinik ve ayırıcı tanı. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 3 (2), 3–21.
- Doğan, C., ve Tecimer, B. (2019). Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeyleri (Ankara-Gazi Üniversitesi Örneği). *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(2), 507-523.
- Dönmez, A. (2000). Bağlanma: Yakın ilişkilerle ilgili araştırmalar için bir çerçeve. *Türk Psikoloji Bülteni*, 16 (17), 29-50. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000242
- Eng W, Heimberg RG, Coles ME ve ark. (2000) An empirical approach to subtype identification in individuals with social phobia. *Psychol Med*, 30(6): 1345–1357.
- Eraslan-Çapan, B. (2009). Öğretmen adaylarının kişilerarası ilişkileri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 127-142.
- Ergün, E. (2019). *Üniversite öğrencilerinin anne- babalarıyla bağlanma boyutlarının, romantik ilişkilerdeki bağlanma boyutlarını yordama gücünün incelenmesi* (Tez No. 605737) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erözkan, A. (2011). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri ve karar stratejileri. *International Journal Of Euroasia Social Science*, 2 (3), 60-74.

- Erözkan, İ. (2020). *Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ile çalgı performans sınavı kaygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 626818) [Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Erzen, E. (2016). Üç boyutlu bağlanma stiller ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1-21.
- Fehm, L., & Schmidt, K. (2006). Performance anxiety in gifted adolescent musicians. *Journal of Anxiety Disorders*, 20 (1), 98-109.
<https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2004.11.011>.
- Freud, S. (1926). *Inhibitions, symptoms and anxiety* (The standart ed.). W.W. Norton & Company.
- Freud, S. (1984). *Psikanalize giriş* (3. bs.) (G. Koptagel İlal, Çev. Ed.). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Gabbard, G. O. (1992). Psychodynamics of panic disorder and social phobia. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 56 (2), A3-13.
- Geçtan, E. (2005). *Psikanaliz ve sonrası* (11. bs.) İstanbul: Metis Yayınları.
- Geçtan, E. (2015). *Hayat* (20. bs.). Metis Yayınları.
- George, D., & Mallery, P. (2010). *SPSS for windows step by step: a simple guide and reference 17.0 update* (10th ed.). Pearson Boston.
- Gerdan, G. ve Kurt, M. (2020). Üniversite öğrencilerinde somatik belirtiler, bağlanma stilleri ve suçluluk utanç duyguları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 383-393.
<https://doi.org/10.18506/anemon.623369>
- Gidergi-Alptekin, A. (2012). Müzik performans anksiyetesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (1), 137-148.
- Green, M., Wong, M., Atkins, D., Taylor, J., & Feinleib, M. (1999). *Diagnosis of attention deficit/hyperactivity disorder* (1th ed.). AHCPR Publication.
- Güdek, B., ve Çiçek, V. (2017). Mesleki müzik eğitimi alan lisans öğrencilerinin müzik performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *International Journal of Social Science*, 58, 1-10.

- Gültekin, F. ve Arıciöglu, A. (2017). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve sosyal bağlılık ilişkisi. *Sakarya University Journal of Education*, 7 (2), 373-384. <https://doi.org/10.19126/suje.296046>
- Gürçam, Ç. (2017). *Yetişkinlerde bağlanma stilleri ile öfke denetimi ve yaşam doyumu arasındaki ilişki* (Tez No. 525399) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Gürdağlı, C. (2024) *Yetişkin depresyon düzeylerinin bağlanma stilleri ve demografik açılarından incelenmesi* (Tez No. 850031) [Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Gürsoy, S. (2022). *Lise öğrencilerinde kimlik yönelimleri, bağlanma stilleri ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkiler* (Tez No. 766138) [Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Güven, E. (2016). Anxiety and piano exams: Turkish prospective music teachers experiences, *Music Education Research*, 18(3), 305-316.
- Doksat-Güvendeğer, N. ve Demirci-Çiftçi, A. (2016). Bağlanma ve yaşamdaki izdüşümleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25 (4), 489-501. <https://doi.org/10.17827/aktd.253561>
- Hall, C.S., & Lindzey, G. (1997). *Theories of personality* (4th ed.). John Wiley & Sons.
- Harris, D. A. (2001). Using beta-blockers to control stage fright: a dancer's dilemma. *Medical Problems of Performing Artists*, 16(2), 72-76.
- Hayta, A. (2017). *Bağlanma kuramı ve tanrı tasavvuru ilişkisi üzerine bir araştırma* (Tez No. 484190) [Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>
- Hazan, C., & Shayer, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological Inquiry*, 5(1), 1-22. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0501_1

- Heidegger, M. (2018). *Varlık ve zaman (4. bs.)* (K. Ökten Çev. Ed.). Alfa Yayınları. (Orijinal basım tarihi 1927)
- Hignett, E., & Cartwith-Hatton, S. (2008). Observer perspective in adolescence: the relationship with social anxiety and age. *Behavioral and Cognitive Psychotherapy*, 36 (04), 437- 447.
- Hortaçsu, N. (2012). *İnsan ilişkileri (4. bs.)*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Hüzmeli, I. (2023). *Nefes terapisinin müzik öğrencilerinin flüt performans kaygısına etkisinin incelenmesi* (Tez No. 791528) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Işık, E. (1996). *Nevrozlar (1. bs.)*. Kent Matbaası.
- Işkın, S. (2018). *Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda performans kaygısı ve öz-yeterlik algısının çalgı başarısına etkisi* (Tez No. 516240) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- İslamoğlu, A.H. ve Almaçık, Ü. (2014). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri (4. bs.)*. Beta Basım Dağıtım A.Ş.
- Jelen, B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının müzik performans kaygısı ve piyano performans özyeterlik düzeylerinin incelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3389-3414.
- Joseph, R. (1992). The right brain and the unconscious: Discovering the stranger within (1th ed.). *Plenum Press*. <https://doi.org/10.1007/978-1-4899-5996-6>
- Kafadar, A. (2009). *Piyanistler örneğinde müzisyenlere özgü performans anksiyetesi* (Tez No. 236046) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kaplan, M. (2019). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyleri, sosyal medya kullanım amaçları ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 593073) [Yüksek Lisans Tezi, Onsekiz Mart Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kara, Y. ve Saydam, R. (2023). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin farklı değişkenlere göre incelenmesi. *The Journal of Turkish Social Research*, 27 (1), 151-170.

- Karaboğa, M. (2011). *Çocuklarda bağlanma stilleri ve benlik saygısının aleksitimi üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi* (Tez No. 278570) [Yüksek Lisans Tezi, Gaziosman Paşa Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Karakuş, Ö. (2012). Ergenlerde bağlanma stilleri ve yalnızlık arasındaki ilişki isimli makalesinde ergenlerin bağlanma stilleri ile yalnızlıkları arasındaki ilişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23 (2), 33-46.
- Karaşar, B. (2014). Öğretmen adaylarının bağlanma stilleri ve sosyal kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 27-49.
- Karataş, Z. (2017). Bağlanma kuramı açısından kurum bakımının çocuklar üzerindeki etkileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (54), 867- 875.
<http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20175434654>
- Kayhan, B. (2019). *Lise 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin bağlanma stilleri, akran ilişkileri ve öznel iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Tez No. 578488) [Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Keler, H. (2008). *Liseli ergenlerin transaksiyonel analiz ego durumları ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 226415) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kenny, D.T., Davis, P., & Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress amongst opera chorus artists and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism. *Journal of anxiety disorders*, 18(6), 757-777.
- Kenny, D. T., & Osborne, M. S. (2006). Music performance anxiety: new insights from young musicians. *Advances in cognitive psychology*, 2(2-3), 103-112.
- Kenny, D.T., Fortune, J.M., & Ackermann, B. (2011). Predictors of music performance anxiety during skilled performance in tertiary flute players. *Psychology of Music*, 41 (3), 306-328. <https://doi.org/10.1177/0305735611425904>
- Keskin, G. ve Çam, O. (2007). Bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 23 (2), 145-158.

- Kierkegaard, S. (1849). *Sydommen til Doden* (1 th bs.). Doğu Batı Yayınları.
- Koser, İ.E. ve Barut, Y. (2020) Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri, problem çözme becerileri ve bağlanma stilleri arasında ilişki. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15 (23), 1765-1789.
<https://doi.org/10.26466/opus.622867>
- Köknel, Ö. (1988). *Çağımızın hastalığı stres* (1. bs.). Milliyet.
- Köse, B. (2021). *Üniversite öğrencilerinde anksiyete düzeyleri ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 693529) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kutlu, B. (2009). *Beden imajının gelişimi ve sağlıklı beden ağırlığının korunmasında yemeye ilgili tutumlar, temel inançlar ve ebeveyne bağlanmanın rolü* (Tez No. 241322) [Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Piji-Küçük, D. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının sınav kaygısı, benlik saygısı ve çalgı başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 37-50.
- Küçük, H. (2016). Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ve kaygı düzeylerinin sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi (Tez No. 441635) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Leary, M. R., & Kowalski, R. M. (1997). *Social anxiety* (1 th ed.). The Guilford Press, New York.
- Le compte, W.A, & Öner, N. (1976). Development of the turkish edition of the state-trait anxiety inventory, in CD. Spielberger (ed) 1976, *Cross-Cultural Anxiety* (cilt I) Washington, D.C.: Hemisphere Publishing Corporation, 64-65.
- Lee, J., & Graham, A. V. (2001). Student's perception of medical school stress and their evaluation of a wellness elective. *Medical Education*, 35 (7), 652-659.
- Leichsenring, F., Beutel, M., & Leibing, E. (2007). Psychodynamic psychotherapy for social phobia: a treatment manual based on supportive-expressive therapy. *Bull Menninger*, 71(1) 57-58. <https://doi.org/10.1521/bumc.2007.71.1.56>

- Leveridge, M., Stoltenberg, C. & Beesley, D. (2005) Relationship of attachment style to personality factors and family interaction patterns. *Contemporary Family Therapy*, 27 (4), 577-597. <https://doi.org/10.1007/s10591-005-8243-9>
- Iusca, D., & Dafinoiu, I. (2011). Performance anxiety and musical level of undergraduate students in exam situations: the role of gender and musical instrument. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 33, 448-452.
- Manav, F. (2011). Kaygı kavramı. *Toplum Bilimleri*, 5(9), 201-211.
- Majidova, F., ve İpek, M. (2020). Bağlanma Stili ile Evliliğe Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Aydın Sağlık Dergisi*, 6(1), 57-78.
- Marchand, J.F. (2004). Husbands and wives marital quality: the role of adult attachment orientations, depressive symptoms, and conflict resolution behaviors. *Attachment & Human Development*, 6 (1), 99-112.
- Miller, L., Kramer, R., Wamer, V., Wickramaratne, P., & Weissmann, M. (1997). Intergenerational transmission of parental bonding among women. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*, 36 (8), 1134-1139.
- Mowrer, O.H. (1960). *Learning theory and behavior* (1th ed.). John Wiley & Sons.
- Musaagaoglu, C. ve Güre, A. (2005). Ergenlerde davranissal özerklik ile algılanan ana-baba tutumlari arasindaki ilişkiler. *Türk psikoloji dergisi*, 20(55), 95-98.
- Muris, P., Mayer, B., & Meesters, C. (2000). Self-reported attachment style, anxiety, and depression in children. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 28(2), 157–162. <https://doi.org/10.2224/sbp.2000.28.2.157>
- Ontai, L.L., & Thompson, R.A. (2002). Patterns of attachment and maternal discourse effects on children's emotion understanding from 3 to 5 years of age. *Social Development*, 11 (4), 433-450. <https://doi.org/10.1111/1467-9507.00209>
- Onur, N. (2006). *Lise öğrencilerinin bağlanma stilleri ile atılganlık düzeyleri arasındaki ilişki* (Tez No. 191621) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Onur, T. (2023). *Ergenlerde bağlanma stilleri ile sosyal kaygı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 791599) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi-İstanbul]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Onuray -Eğilmez, H. (2015). Pre-service music teachers' piano performance self-efficacy belief inversely related to musical performance anxiety levels. *Educational Research and Reviews*, 10(18), 2558-2567.
- Onuray-Eğilmez, H. (2021). Müzik öğretmeni adaylarının iyi oluşları ile müzik performans kaygıları arasındaki ilişki. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(40), 499-525.
<https://doi.org/10.21550/sosbilder.735578>
- Öner, N., & Le Compte, A. (1985). *Durumluk-süreklilik kaygı el envanteri el kitabı* (2th ed.). Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Örsün, E. (2019). *Bireylerin demografik özellikleri ile bağlanma yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 586953) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Öst, L.G. (1987). Applied relaxation: description of a coping technique and review of controlled studies. *Behaviour Research and Therapy*, 25(5), 397-409. [https://doi.org/10.1016/0005-7967\(87\)90017-9](https://doi.org/10.1016/0005-7967(87)90017-9)
- Özerin, F. (2015). *Profesyonel müzik eğitimi görmekte olan öğrencilerin problem çözme becerileri ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 414404) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özevin-Tokinan, B. (2013). Kenny müzik performans kaygısı envanterini Türkçe'ye uyarlama çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14 (3), 53-65.
- Özevin-Tokinan, B. (2014). Öğretmen adaylarının müzik performans kaygılarının bireysel özellikler bakımından incelenmesi. *Fine Arts*, 9(2), 84-100.
- Özdemir, H. E. (2017) *Bir grup üniversitesi öğrencisinde bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişki: reddedilme duyarlılığının aracı rolü* (Tez No. 454314) [Yüksek Lisans Tezi, Işık Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özmen, M. (2011). *Bowlby ve bağlanma kuramı* (1. bs.). İstanbul, Psikanalitik Psikoterapiler Türkiye Psikiyatri Yayınları Derneği.
- Öztürk, O.M. (2008). *Ruh sağlığı ve bozuklukları* (11. bs.). Nobel Tıp Kitapevleri.

- Öztürk, G. (2023). *Keman eğitiminde pilates egzersizlerinin öğrencilerin çalgı performansına, çalgı motivasyonuna ve çalgı performans kaygısına etkisi* (Tez No. 790117) [Doktora Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Patston, T., & Osborne M. (2015). The developmental features of music performance anxiety and perfectionism in school age music students. *Performance Enhancement & Health*, 4(1-2), 42-49.
- Ramaiah, S. (2005). *Endişe ve anksiyete hakkında bilmek istedikleriniz* (1. bs.) (H. Kapudere Çev. Ed.). Bileşim Yayınevi. (Orijinal basım tarihi 2005)
- Rotter, J.B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs*, 80, 1-28.
<http://dx.doi.org/10.1037/h0092976>
- Sadler, M. E., & Miller, C. J. (2010). Performance anxiety: A longitudinal study of the roles of personality and experience in musicians. *Social Psychological and Personality Science*, 1(3), 280-287.
- Sadock, B. J., & Sadock, V. A. (2011). *Manual de bolsillo de psiquiatría clínica* (5th ed.). Lippincott Williams & Wilkins.
- Salmon, P. G. (1990). A psychological perspective on musical performance anxiety: a review of the literature. *Medical Problems of Performing Artists*, 5(1), 2-11.
- Sarıkaya, M. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının mükemmeliyetçilik ve öz-yeterlik inançlarına göre müzik performans kaygılarının yordanması* (Tez No. 506888) [Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Selçuk, E., Zayas, V., & Hazan, C. (2010). Beyond satisfaction: the role of attachment in marital functioning. *Journal of Family Theory ve Review*, 2 (4), 258-279.
- Seven, S. (2006) *Altı yaş çocuklarının sosyal beceri düzeyleri ile bağlanma durumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Tez No. 187684) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *American Journal of Family Therapy*, 31 (3), 143-157.

- Simpson J.A., Rholes W.S., Campbell L., Tran, S., & Wilson, C.L. (2003). Adult attachment, the transition to parenthood, and depressive symptoms. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84 (6), 1172-1187.
- Solmuş, T. (2010). *Bağlanma, evlilik ve aile psikolojisi* (4. bs.). Sistem Yayıncılık.
- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8(2), 88-99.
- Söyler, E. (2021). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleri, kimlik statüleri ve eş seçim tercihleri* (Tez No. 671240) [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Spielberger, C. D. (1966). *Theory and research on anxiety* (1th ed.). New York: Academic press.
- Storebø, O. J, Rasmussen, P. D., & Simonsen, E. (2016). Association between insecure attachment and ADHD: environmental mediating factors. *Journal of attention disorders*, 20(2): 187–196.
<https://doi.org/10.1177/1087054713501079>
- Subaşı, N.G. ve Kazan, H. (2020). Çocukluk dönemi bağlanma stillerinin yetişkin iletişimindeki etkisi. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 10 (2), 147-162.
- Surlu, B. (2022). *Performans kaygısı ile mücadelede bilişsel davranışçı terapi ve EMDR terapinin rolü*. (Tez No. 706843) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stilleri ölçeklerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürlerarası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43), 71-106.
- Sünetci, M. (2022). *Üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ile çocukluk çağı travma ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki* (Tez No. 778271) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şipit, G. (2019). *Yetişkin bireylerde bağlanma stillerinin duyguları ifade etme şekilleri ve empatik eğilim yeteneklerine etkileri* (Tez No. 535553) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

- Taşın, B. (2015). *Bağlanma stillerinin kıskançlık ve anksiyete üzerindeki etkisi* (Tez No. 427566) [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Teachman, B. A., & Allen, J. P. (2007). Development of social anxiety: social interaction predictors of implicit and explicit fear of negative evaluation. *Abnorm Child Psychology*, 35 (1), 63-78
- Tepe-Taşkiran, H. (2018). *Kuşaklar arası aktarımın bağlanma kuramı ve ruh sağlığı arasındaki ilişki kapsamında sosyal hizmet bakış açısı ile incelenmesi* (Tez No. 519432) [Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Teznel, G., ve Aşkın, C. (2007). Sahne heyecanının türk müzisyenler arasındaki yaygınlığı ve çözüm yöntemleri. *İTÜ Dergisi/b Sosyal Bilimler*, 4(2), 3-10.
- Tobias, S. (1985). Test anxiety: interference, defective skills and cognitive capacity. *Educational Psychologist*, 20 (3), 135-142.
- Tolman, E.C. (1948). Cognitive maps in rats and men. *Psychological Review*, 55(4), 189-208. <https://doi.org/10.1037/h0061626>
- Turan-Başoğlu, S. (2007). *Sınav kaygısı ile özgüven arasındaki ilişkinin erinlik döneminde incelenmesi*. (Tez No. 217683) [Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Tükel, R. (2001). *Yalnızlık üzerine notlar* (1. bs.). Bağlam Yayınları.
- Türkçapar, M.H. (1999). *Sosyal fobinin psikolojik kuramı*. *Klinik Psikiyatri*, 2 (4), 247-253.
- Tüzün, O., ve Sayar, K. (2006). Bağlanma kuramı ve psikopatoloji. *Düşünen Adam*, 19 (1), 24-39.
- Uluçay, F.M. (2014). *Bağlanma örüntüleri, eşe yönelik kişilerarası şemalar ve evlilik sorunlarıyla başa çıkabilme düzeyleri arasındaki ilişkiler* (Tez No. 365023) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Umuzdaş, M. ve Tök, H. (2020). Müzik öğretmenliği lisans öğrencilerinin çalgı sınavındaki performans kaygı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, Millî Mücadele'nin 100. Yılı Özel Sayısı, 396-410. <https://doi.org/10.21733/ibad.798006>

- Uzun, K. N. (2017). *Bağlanma stilleri ile evlilikte ilişki istikrarı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 472158) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ünlü, F. (2015). *Ebeveyni boşanmış bireylerde; benlik saygısı, yalnızlık ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 412423) [Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Valentine, E. (2003). Musical performance, a guide to understanding. Ed. John Rink. 168-182. Londra: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511811739>
- Weeks, J. W., Heimberg, R. G., & Rodebaugh, T. L. (2008). The fear of positive evaluation scale: assessing a proposed cognitive component of social anxiety. *Journal of Anxiety Disorders*, 22, 44-55.
- Yaman, Y. (2019). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin umutsuzluk düzeyi ve benlik saygısı ile ilişkisinin incelenmesi* (Tez No. 572569) [Yüksek Lisans Tezi, Biruni Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yazıcıoğlu, G. (2011). *Üniversitesi öğrencilerinin bağlanma stilleri ve stresle başa çıkma stratejileri arasındaki ilişki: ODTÜ örneği* (Tez No. 286517) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yolalan, H. (2013). *Ergenlerde depresyon ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 358153) [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yöndem, Z. D. (2007). Performance anxiety, dysfunctional attitudes and gender in university music students. *Social Behavior and Personality*, 35(10), 1415- 1426.
- Yörükan, T. (2015). *Bağlanma ve sonraki yaşlarda görülen etkileri* (2. bs.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Zdolska-Wawrzkiwicz, A., Chrzan-Dętkoś, M., Pizuńska, D., & Bidzan, M. (2020). Attachment styles, various maternal representations and a bond to a baby. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(10), 3363. <https://doi.org/10.3390/ijerph17103363>

Zerenoğlu, L. (2011). *Üniversite öğrencilerinin bağlanma stilleriyle çocuklukta ki örselenme yaşantıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 306477) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Zörer-Bintaş, P. (2015). Bağlanma kuramı perspektifinden sosyal kaygı: erken dönem uyumsuz şemalar ve reddedilme duyarlılığının rolü (Tez No. 427332) [Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

EKLER

Ek 1. Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

ÜÇ BOYUTLU BAĞLANMA STİLLERİ ÖLÇEĞİ

Bu ölçek kişilerin bağlanma stillerini ortaya koymayı hedeflemektedir. “(1) Hiç katılmıyorum” ve “(5) Tamamen katılıyorum” arasındaki beş seçenektan size en uygun geleni (X) şeklinde işaretleyiniz. **Her cümle için yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz. Lütfen boş ifade bırakmayınız.**

No.	İfadeler	(1) Hiç Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kısmen Katılıyorum	(4) Katılıyorum	(5) Tamamen Katılıyorum
1.	Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller.					
2.	Birisiyle çok fazla samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden kaygılanıyorum.					
3.	Karar alırken kimseyi önemsemem.					
4.	Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine koyabiliyorum.					
5.	Başkalarının benim kadar değerli olduklarını düşünmüyorum.					
6.	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar az üzülürüm.					
7.	Ebeveynimle (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) iyi anlaşırım.					
8.	İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler.					
9.	Bir sorun varsa bunun kaynağı genelde karşımdakilerin sorunlu olmasıdır.					
10.	Kendimi mutlu bir insan olarak tanımlıyorum.					
11.	Duygusal ilişki yaşadığım kişinin beni gerçekten sevmediğini düşünerek kaygılanıyorum.					
12.	Yalnızca kendime değer veririm.					
13.	Başkalarının üzüntülerini anlayabiliyorum.					
14.	Duygusal ilişkilerden uzak duruyorum çünkü terk edilmek istemiyorum.					
15.	İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.					
16.	Ebeveynlerime (anne, baba veya benim bakımımı üstlenen bir başkası) genelde kırıcı sözler söylemem.					
17.	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.					
18.	Başkaları çok da umurumda değildir.					

Ek 2. Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri**KENNY MÜZİK PERFORMANS KAYGISI ENVANTERİ**

Bu envanter müzik performansı sergileyen kişilerin performans öncesi deneyimlerini ortaya koymayı hedeflemektedir. “(0) Kesinlikle katılmıyorum” ve “(6) Kesinlikle katılıyorum” arasındaki yedi seçenektan size en uygun geleni (X) şeklinde işaretleyiniz. Seçenekler 0’dan 6’ya doğru olumsuzdan olumluya doğru derecelendirilmiştir. **Her cümle için yalnızca bir seçeneği işaretleyiniz. Lütfen boş ifade bırakmayınız.**

No.	İfadeler	(0) Kesinlikle katılmıyorum	1	2	3	4	5	(6) Kesinlikle katılıyorum
1.	Sık sık bir şeyler yapacak gücü bulmakta zorlanırım.							
2.	Sıkça, hayatın bana verebileceği fazla bir şey olmadığını düşünürüm.							
3.	Bir performansa hazırlanırken çok çalışsam bile hata yapmam olasıdır.							
4.	Performans öncesinde veya performans sırasında panik sayılabilecek duygular yaşarım.							
5.	Bir konser öncesinde performansımın iyi olup olmayacağını asla bilemem.							
6.	Performans öncesinde ya da performans sırasında ağzım kurur.							
7.	Sık sık değerli bir insan olmadığını düşünürüm.							
8.	Performans sırasında kendimi performansımı tamamlayıp tamamlayamayacağımdan emin olmayan bir halde bulurum.							
9.	Alacağım değerlendirme sonuçlarını düşünmek performansımı etkiler.							
10.	Performans öncesinde ya da performans sırasında midem bulanır ya da başım döner.							
11.	Sık sık dinleyicilerden olumsuz bir tepki görme endişesi duyarım.							
12.	Bazen belli bir sebebi olmaksızın kendimi endişeli hissedirim.							
13.	Müzik eğitimine ilk başladığım zamanlardan beri sahneye çıkma konusunda endişe duyduğumu hatırlıyorum.							

No.	İfadeler	(0) Kesinlikle katılmıyorum					(6) Kesinlikle katılıyorum
		1	2	3	4	5	
14.	Tek bir kötü performansın kariyerimi mahvedebileceğini düşünürüm endişelenirim.						
15.	Performans öncesinde ya da performans sırasında kalp atışlarım hızlanır ve kalbim göğsümde gümbür gümbür çarpar.						
16.	Endişe nedeniyle yapılmaya değer performans fırsatlarından vazgeçerim.						
17.	Performans sonrasında yeterince iyi çalabildim mi diye endişelenirim.						
18.	Performansım hakkındaki endişem ve gerginliğim, odaklanmamı ve konsantrasyonumu etkiler.						
19.	Sıklıkla, bir konsere hazırlanırken bir felaket beklentisi ve dehşet içinde olurum.						
20.	Performans öncesinde ya da performans sırasında kaslarımdaki gerginlik artar.						
21.	Sıklıkla hayattan bekleyebileceğim hiçbir şey olmadığını düşünürüm.						
22.	Performans öncesi o kadar endişelenirim ki uykum kaçar.						
23.	Performans öncesinde veya performans sırasında sarsılma, titreme ya da ürperme yaşarım.						
24.	Başkaları tarafından incelenmek beni endişelendirir.						
25.	Performansımın nasıl olacağına dair kendi yargım konusunda endişe duyarım.						

Ek 3. Uygulama Yapılan Üniversitelerin Uygulama İzinleri**Evrak Tarih ve Sayısı: 27.03.2023-E.621990**

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Başkanlığı**

Sayı :
Konu :

27.03.2023

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞINA

İlgi :

yazı.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitimi tezli yüksek lisans programı öğrencisi Yağmur ARSLAN'ın, tez çalışması kapsamında uygulama yapma talebi Anabilim Dalımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Aytekin ALBUZ
Anabilim Dalı Başkanı

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı:
Konu:

23.03.2023

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 4 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Yağmur ARSLAN'ın "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu çalışmasına ilişkin ilgi yazınız incelenmiş olup adı geçenin araştırma yapma talebi Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. İrfan KIRIŞTIOĞLU
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

T.C.
BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 1
Konu : '

23.03.2023

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi :

3-302.14-

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yağmur ARSLAN'ın "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlama Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" başlıklı tez çalışması kapsamında, 2022-2023 Eğitim Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı'nda Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı 3. ve 4. sınıf öğrencilerine, ekte belirtilen ölçekleri uygulama talebinin, uygulamayı kendisinin yapması koşuluyla uygun görüldüğüne ilişkin olarak Eğitim Fakültesi Dekanlığı'nın ilgi (b) yazısı ilişiktir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Aydın HİM
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: Yazı (2 Sayfa)

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı
Konu

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi

arihli ve

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yağmur ARSLAN'ın, "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" başlıklı tez çalışması kapsamında ölçek uygulama talebinin uygun görüldüğüne dair Üniversitemiz Buca Eğitim Fakültesi Dekanlığı'ndan alınan ilgi (b) yazı ilişikte gönderilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Esra BUKOVA GÜZEL
Rektör V.

Ek: İlgi (b) Yazı (1 Sayfa)

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı :
Konu :

23.03.2023

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI'nın 23.03.2023 tarihli ve E-14988706-302.14-593336 sayılı yazısı

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 2143130008 numaralı öğrencisi Yağmur ARSLAN' ın, "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" başlıklı tez çalışması kapsamında araştırmalarını 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında Fakültemiz ilgili öğrencilerine uygulama talebi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Özgür YILDIZ
Dekan

Evrak Tarih ve Sayısı: 28.03.2023-E.349740

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi

Sayı :
Konu :

28.03.2023

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
10.201.1.67

İlgi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 2143130008 numaralı öğrencisi Yağmur ARSLAN'ın " Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki " başlıklı tez çalışmasını Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3 ve 4. sınıf lisans öğrencilerine uygulama isteği Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. İzzet KARA
Dekan

Ek: 1- Dilekçe ve Ekleri

Evrak Tarih ve Sayısı: 23.03.2023-214327

T.C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı
Konu

23.03.2023

(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 2143130008 numaralı öğrencisi Yağmur ARSLAN, "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" başlıklı tez çalışması kapsamında 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3 ve 4. sınıf lisans öğrencilerine ekte belirtilen ölçekleri uygulayabilmesi talebi Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Mahmut IŞIK
Dekan V.

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fatih Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı :
Konu :

2023

TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Melih Onur BOZ ve Yağmur ARSLAN'ın tez çalışması kapsamında Fakülteniz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı öğrencilerine ölçek uygulama talebi; araştırmaya ait ölçme araçlarının araştırmacı tarafından çevrim içi hazırlanmış linkinin bölüm başkanlığı e-mail adresine iletilmesi veya anket formlarının basılıp çoğaltılarak posta yoluyla (dönüş ücreti ödenmiş olan zarfla birlikte) bölüm başkanlığına ulaştırılması halinde uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Bülent GÜVEN
Dekan V.

T.C.
VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı
Konu

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Yağmur ARSLAN'ın "Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki" başlıklı tezi kapsamında, Üniversitemiz Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 3. ve 4. sınıf öğrencilerine anket yapma talebi uygun görülmüştür.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Murat KAYRI
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: Yazı (1 Sayfa)

Ek 4. Ölçek İzinleri

Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Tarih: 25.11.2022

Konu: Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanteri'ni kullanma izni

Sayın Prof. Dr. Banu Özevin,

Prof. Dr. Hamit YOKUŞ danışmanlığında yürüttüğüm "Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişki" isimli yüksek lisans tezim için, 2013 yılında Türkçeye uyarlamış olduğunuz "Kenny Müzik Performans Kaygısı"

yagmurr.arslann@outlook.com

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

MUĞLA

Sizin için uygunsa, lütfen aşağıda verilen formu imzalayınız ve bir dijital kopyasını yukarıda belirttiğim e-posta adresime gönderiniz.

Saygılarımla,

Yağmur ARSLAN

Yukarıda belirtilen materyalin kullanımı için izin verilmiştir:

Kullanıcı: Yağmur ARSLAN

Adı-Soyadı: Banu Özevin

Tarih: 29 Kasım 2022

Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlanma Stilleri ve Müzik Performans Kaygı Düzeyleri
Arasındaki İlişki

Tarih: 13.12.2022

Konu: Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği izni

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Evren Erzen,

Prof. Dr. Hamit YOKUŞ danışmanlığında yürüttüğüm “Müzik öğretmeni adaylarının bağlanma stilleri ve müzik performans kaygı düzeyleri arasındaki ilişki” isimli yüksek lisans tezim için, 2016 yılında yapmış olduğunuz “Üç boyutlu bağlanma stilleri” isimli ölçeğinizi çalışma grubuma uygulamak için izninizi istiyorum.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

MUĞLA

Sizin için uygunsa, lütfen aşağıda verilen formu imzalayınız ve bir dijital kopyasını yukarıda belirttiğim e-posta adresime gönderiniz.

Saygılarımla,

Yağmur ARSLAN

Yukarıda belirtilen materyalin kullanımı için izin verilmiştir:

Kullanıcı: Yağmur ARSLAN

Adı-Soyadı: Evren ERZEN

Tarih: 14.12.2022